

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (จิตวิทยาชุมชน)

ปริญญา

จิตวิทยาชุมชน

จิตวิทยา

สาขา

ภาควิชา

เรื่อง อิทธิพลของการสนับสนุนทางสังคม และการบุคลิกภาพ ที่มีต่อการให้อภัยของวัยรุ่น:
กรณีศึกษานักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้น
พื้นฐาน กรุงเทพมหานคร

Influence of Social Support and Personality on Forgiveness of the Adolescent: A Case
Study of the 4th Level Students in the School under the Office of Basic Education
Commission in Bangkok Metropolis

นามผู้วิจัย นางสาวญาณกร นิลพุ่ม

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นาวาอากาศโทหญิง งามลมัย ผิวเหลือง, ปร.ด.)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

(อาจารย์ธีรพัฒน์ วงศ์คุ้มสิน, กศ.ด.)

หัวหน้าภาควิชา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทิพย์วัลย์ สุรินยา, Ph.D.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์กัญญา ธีระกุล, D.Agr.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ เดือน พ.ศ.

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

อิทธิพลของการสนับสนุนทางสังคม และบุคลิกภาพที่มีต่อการให้อภัยของวัยรุ่น: กรณีศึกษา
นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร

Influence of Social Support and Personality on Forgiveness of the Adolescent: A Case Study of
the 4th Level Students in the School under the Office of Basic Education
Commission in Bangkok Metropolis

โดย

นางสาวญาณกร นิลพุ่ม

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (จิตวิทยาชุมชน)

พ.ศ. 2553

ญาณกร นิลพุ่ม 2553: อิทธิพลของการสนับสนุนทางสังคม และบุคลิกภาพ ที่มีต่อการให้อภัยของวัยรุ่น: กรณีศึกษานักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (จิตวิทยาชุมชน) สาขาวิชาจิตวิทยาชุมชน ภาควิชาจิตวิทยา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นาวาอากาศโทหญิง งามลัมย์ ผิวเหลือง, ปร.ด. 140 หน้า

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล การสนับสนุนทางสังคม บุคลิกภาพ และการให้อภัยของวัยรุ่น และ 2) ศึกษาอิทธิพลร่วมของปัจจัยส่วนบุคคล การสนับสนุนทางสังคม และบุคลิกภาพที่มีต่อการให้อภัยของวัยรุ่น ข้อมูลเก็บจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นวัยรุ่นที่กำลังศึกษาอยู่ในช่วงชั้นที่ 4 ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร ที่กำลังศึกษาในภาคปลายปีการศึกษา 2552 จำนวน 1,118 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ สถิติที่ใช้คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลการศึกษาพบว่า 1) วัยรุ่นมีการสนับสนุนทางสังคมอยู่ในระดับสูง มีบุคลิกภาพด้านความห้วนไห้ว ด้านการแสดงตัว ด้านการเปิดกว้าง ด้านการยอมรับผู้อื่น และด้านการมีสติอยู่ในระดับปานกลาง และมีการให้อภัยอยู่ในระดับสูง 2) การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบ Enter Method พบว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 21 ตัว ร่วมกันพยากรณ์การให้อภัยได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และสามารถอธิบายได้ร้อยละ 16.3 ($R^2_{adj} = .163$) โดยพบว่า ตัวแปรจำนวน 7 ตัว คือ เพศ รายได้เฉลี่ยของครอบครัว การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียนด้านอารมณ์ การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียนด้านสิ่งของและบริการ บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว บุคลิกภาพด้านการเปิดกว้าง และบุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่น สามารถมีอิทธิพลต่อการให้อภัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ลายมือชื่อนิสิิต

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

Yanakorn Nilpoom 2010: Influence of Social Support and Personality on Forgiveness of Adolescent: A Case Study of the 4th Level Students in School under the Office of Basic Education Commission in Bangkok Metropolis. Master of Science (Community Psychology), Major Field: Community Psychology, Department of Psychology. Thesis Advisor: Assistant Professor Wing Commander Ngamlamai Piolueang, Ph.D. 140 pages.

The objectives of this study were: 1) to study the personal factors, social support, personality, and forgiveness of adolescent, and 2) to study the influence of the social support, personality, and forgiveness of adolescent. The data were collected from 1,118 students in the 4th level in the school under the Office of Basic Education Commission in Bangkok Metropolis. Research instrument was the questionnaires, data were analyzed by using statistical methods; percentage, mean, standard deviation and multiple regression analysis with enter method.

The results were as follows: firstly, the social support of the adolescent was at the high level, personality in neuroticism, extraversion, openness, agreeableness, and conscientiousness dimension of adolescent was at the moderate level, and the adolescent forgiveness was at the moderate level. Secondly, the study was found that 21 variables could predict the forgiveness at 16.3 percents ($R^2_{adj} = .163$). The study was also found that 7 variables including sex, family income, social support in emotion dimension, social support in consuming staff and service dimension, personality in extraversion dimension, personality in openness dimension, personality in agreeableness dimension could predict the forgiveness with the statistical significance level of .05.

Student's signature

Thesis Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาจากบุคคลหลายท่าน ผู้วิจัยใคร่ขอกราบ
ขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ นาวาอากาศโทหญิง ดร.งามลมัย ผิวเหลือง อาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์หลัก อาจารย์ ดร.ธีรพัฒน์ วงศ์คุ้มสิน อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ผู้ช่วย
ศาสตราจารย์ ดร.ถวัลย์ เนียมทรัพย์ ประธานการสอบ และ รองศาสตราจารย์ ดร. พิมลพรรณ อิศร
ภักดี ผู้ทรงคุณวุฒิในการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ให้ความรู้ คำปรึกษา ตลอดจนการแก้ไขสิ่งบกพร่อง
ต่างๆ ในการทำวิทยานิพนธ์ ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านเป็นอย่างสูงมาไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ กองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ที่มอบทุนสนับสนุนการวิจัย
ขอขอบพระคุณคณาจารย์ในภาควิชาจิตวิทยาชุมชน ที่ได้ให้ความรู้ และคำปรึกษาอันมีค่ายิ่ง
ขอขอบพระคุณกลุ่มตัวอย่างของการศึกษาคั้งนี้ คือ นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในสถานศึกษาสังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร ที่ได้สละเวลา ให้ข้อมูลในการตอบ
แบบสอบถามเพื่อให้วิทยานิพนธ์คั้งนี้สมบูรณ์ และขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ของภาควิชาจิตวิทยา
ทุกท่านที่อำนวยความสะดวกในการวิจัยในคั้งนี้

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณบิดา มารดา (นายนพดล และ นางชนิดา นิลพุ่ม) ครอบครัว
พี่น้อง หลานสาว นายศพร ประสาทศิลป์ นางสาวฉัตรภรณ์ กงสิน และเพื่อนจิตวิทยาชุมชน
ภาคปกติ รุ่นที่ 7 และเพื่อนที่อยู่เบื้องหลังของความสำเร็จในทุกๆ อย่าง และเป็นผู้ที่สร้างกำลังใจให้
สามารถฝ่าฟันอุปสรรคต่างๆ และขอขอบคุณสำหรับกำลังใจที่ทุกท่านได้มอบให้แก่ผู้วิจัย

คุณค่าอันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดามารดา
ขอน้อมรำลึกถึงบูรพาจารย์ทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่มีส่วน
ทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จได้

ญาณกร นิลพุ่ม

เมษายน 2553

สารบัญ

	หน้า
สารบัญตาราง	(3)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
ขอบเขตของการวิจัย	4
ตัวแปรที่ศึกษา	4
นิยามศัพท์	6
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	10
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับวัยรุ่น	10
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการให้อภัย	15
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคม	25
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบุคลิกภาพ	32
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	41
กรอบแนวคิดในการวิจัย	48
สมมุติฐานในการวิจัย	49
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	50
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	50
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	52
ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ	57
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	58
การเก็บรวบรวมข้อมูล	59

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูล	60
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัย	61
บทที่ 4 ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์	62
ผลการวิจัย	62
ข้อวิจารณ์	91
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	105
สรุปผลการวิจัย	105
ข้อเสนอแนะ	109
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	111
ภาคผนวก	117
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	118
ภาคผนวก ข ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	123
ภาคผนวก ค ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการรับรู้ของเครื่องมือรายข้อ	131
ภาคผนวก ง รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ	138
ประวัติการศึกษาและการทำงาน	140

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจำแนกตามโรงเรียน	51
2	จำนวนและร้อยละของวัยรุ่นที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล	63
3	ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการสนับสนุนทางสังคมราย	68
4	ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และบุคลิกภาพรายองค์ประกอบของวัยรุ่นที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง	68
5	ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการให้อภัยรายด้านของวัยรุ่นที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง	69
6	แสดงระดับการวัดของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม	69
7	ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล การสนับสนุนทางสังคม และบุคลิกภาพ	72
8	การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของตัวแปรพยากรณ์ที่มีอิทธิพลต่อการให้อภัยโดยรวมของวัยรุ่น	75
9	การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของตัวแปรพยากรณ์ที่มีอิทธิพลต่อการให้อภัยด้านการให้อภัยต่อตนเองของวัยรุ่น	78

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
10	การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของตัวแปรพยากรณ์ที่มีอิทธิพลต่อการให้อภัยด้านการให้อภัยต่อผู้อื่นของวัยรุ่น	82
11	ปัจจัยส่วนบุคคล การสนับสนุนทางสังคม และบุคลิกภาพสามารถร่วมกันพยากรณ์การให้อภัยด้านการให้อภัยต่อสถานการณ์ของวัยรุ่น	86
12	ตารางสรุปตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลต่อการให้อภัยโดยรวมและรายด้านของวัยรุ่น	89
ตารางผนวกที่		หน้า
1	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของการสนับสนุนทางสังคมรายด้าน และ โดยรวม	124
2	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของการสนับสนุนทางสังคมด้านอารมณ์	124
3	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของการสนับสนุนทางสังคมด้านการประเมิน	124
4	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของการสนับสนุนทางสังคมด้านข้อมูลข่าวสาร	125
5	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของการสนับสนุนทางสังคมด้านสิ่งของและบริการ	125
6	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของบุคลิกภาพรายองค์ประกอบ	125
7	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของบุคลิกภาพด้านความห้วนไหว	126

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางผนวกที่		หน้า
8	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของบุคลิกภาพด้านการแสดงตัว	127
9	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของบุคลิกภาพด้านการเปิดกว้าง	128
10	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของบุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่น	129
11	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของบุคลิกภาพด้านการมีสติ	130
12	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของการให้อภัยรายด้าน และโดยรวม	130
13	ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมของวัยรุ่นที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง	132
14	ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการรับรู้บุคลิกภาพ	133
15	ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการให้อภัยรายข้อของวัยรุ่นที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง	137

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – 2555) ประกาศวิสัยทัศน์ การพัฒนาประเทศ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาสู่ “สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน (Green and Happiness Society) คนไทยมีคุณธรรมนำความรอบรู้ รู้เท่าทันโลก ครอบครัวยุบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง สังคมสันติ สุข เศรษฐกิจมีคุณภาพ เสถียรภาพ และเป็นธรรม สิ่งแวดล้อมมีคุณภาพและทรัพยากรธรรมชาติ ยั่งยืน อยู่ภายใต้ระบบบริหารจัดการประเทศที่มีธรรมาภิบาล ดำรงไว้ซึ่งระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และอยู่ในประชาคมโลกได้อย่างมีศักดิ์ศรี” ดังนั้นเพื่อให้ สอดคล้องกับบริบทการเปลี่ยนแปลงต่างๆของโลกในอนาคต และเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน จึงต้อง เร่งพัฒนาคุณภาพของคนไทยให้มีความแข็งแรงทั้งด้านร่างกายและจิตใจแต่อย่างไรก็ตามการ เจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในประเทศพัฒนาอุตสาหกรรมไม่ได้มีส่วนช่วยการสร้างความเป็นดีอยู่ดี ทางสังคม (Social Well Being) หรือความสุขแต่อย่างใดกลับเป็นตัวการในการสร้างปัญหาเพิ่มมากขึ้น (วิทยากร เชิงกุล, 2552: 19) พื้นฐานสำคัญอีกประการที่จะสร้างให้เกิดความสุขก็คือการสร้าง อารมณ์ทางบวกให้แก่ตนเอง รู้จักรัก กรุณา และให้อภัย เพื่อทดแทนอารมณ์ทางลบ ไม่ว่าจะเป็น ความโกรธ เกลียด หรืออยากแก้แค้นเพื่อลดปัญหาความขัดแย้งและความรุนแรงต่างๆและสร้าง สันติสุขให้เกิดขึ้นในประเทศ

ยุทธศาสตร์การพัฒนาลูกและเยาวชนในข้อที่ 4 และข้อที่ 5 นั้นได้เน้นหลักการเป็น ต้นแบบที่ดีของบิดา มารดา และผู้นำทางความคิดในทุกระดับอายุและเน้นการพัฒนาวิถีทาง อารมณ์ จริยธรรม ควบคู่ไปกับการพัฒนาทางสติปัญญาและสังคม การจัดการของภาครัฐมี จุดเน้นต่างกันตามช่วงอายุโดย วัยรุ่นในช่วงอายุ 15 - 25 ปี กลุ่มอายุ 15 - 25 ปี ภาครัฐให้ความสำคัญต่อ การจัดการศึกษา การพัฒนาบุคลิกภาพและทักษะในการประกอบอาชีพ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุน การพัฒนาบุคลิกภาพ การพัฒนาอารมณ์ และลดพฤติกรรมก้าวร้าว (นโยบายเยาวชนแห่งชาติและ แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนระยะยาว, 2545-2554: 6-9) การปลูกฝังคุณธรรมให้แก่วัยรุ่นนั้น ไม่ใช่ หน้าที่ของครอบครัวเพียงสถาบันเดียว สถาบันทางสังคมที่น่าจะมีความสำคัญในการปลูกฝัง คุณธรรมก็คือ โรงเรียน ซึ่งสามารถสอนคุณธรรมได้ในรูปแบบของแบบเรียน การจัดกิจกรรม และ การเป็นตัวแบบที่ดีของครู ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมคุณธรรมที่ได้ผลอย่างมีประสิทธิภาพให้แก่วัยรุ่น

(ธีระพร อุวรรณ โณ, 2530: 35) ทั้งนี้ก็เพื่อให้วัยรุ่นได้เรียนรู้ถึงเรื่องหลักคุณธรรมและนำไปสู่การปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้

ตามแนวคิดของErikson (1968 cited in Ryckman, 1997 : 217) อธิบายว่าช่วงของวัยรุ่นเป็นช่วงที่ความขัดแย้งมีลักษณะวิกฤติยิ่งกว่าช่วงอื่นๆ เพราะเป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อระหว่างความเป็นเด็กและความเป็นผู้ใหญ่ ถ้าหากไม่สามารถแก้ไขภาวะวิกฤติให้ลุล่วงไปได้ด้วยดีนั้น เด็กวัยรุ่นคนนั้นก็กลายเป็น เด็กวัยรุ่นที่มีอัตลักษณ์อันสับสนและกลายเป็นผู้ใหญ่ที่มีบุคลิกภาพสับสนไม่มั่นคง ในทางตรงกันข้ามหากเด็กวัยรุ่นผู้นั้นสามารถแก้ไขภาวะวิกฤติและข้อขัดแย้งได้ด้วยดีก็ทำให้เกิดลักษณะบุคลิกภาพที่พึงประสงค์ ซึ่งส่งผลต่อการมีโครงสร้างบุคลิกภาพที่มั่นคงความขัดแย้งต่างๆที่เกิดขึ้นนั้นล้วนแล้วแต่มาจากหลายสาเหตุ เช่น การไม่กระทำตามข้อสัญญาที่ได้ตกลงร่วมกันไว้ หรือแม้กระทั่งการยึดถือในตนเองไม่คำนึงถึงสิ่งอื่นจนทำให้เกิดความขัดแย้งภายในตนเองขึ้น และเมื่อเกิดความขัดแย้งขึ้นบุคคลก็มักจะมีวิธีต่างๆที่จะจัดการกับความขัดแย้งแตกต่างกันออกไป ไม่ว่าจะเป็นการหลีกเลี่ยงหนีจากสิ่งเหล่านั้น การคิดแก้แค้น หรือเลือกที่จะให้อภัยต่อสิ่งต่างๆ เพื่อคงไว้ซึ่งสัมพันธภาพอันดีงาม

การให้อภัยก่อให้เกิดผลดีมากโดยสิ่งที่ดีที่สุดก็คือการทำให้ความสัมพันธ์ที่มีความขัดแย้งหรือไม่ลงรอยกันนั้นกลายมาเป็นความสัมพันธ์อันดีต่อกัน และเกิดการสานสัมพันธ์ต่อไปได้นอกจากนั้นยังมีงานวิจัยของ Al-Mabuk and Enright (1995) ที่พบว่าการให้อภัยนั้นส่งผลให้มีสุขภาพทางจิตที่ดีและงานวิจัยของ Exline *et al.* (2004) ได้ทำการศึกษาวิจัยที่ส่งผลให้เกิดการให้อภัย โดยมีสมมติฐานหลักว่าบุคลิกภาพแบบหลงตัวเองเป็นตัวทำนายที่ดีของการไม่ให้อภัย เพราะบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบนี้เชื่อว่าตนเองมีความเหนือกว่าผู้อื่น และเรียกร้องให้ผู้อื่นปรนนิบัติตนอย่างเป็นพิเศษรวมถึงมีความต้องการให้ผู้อื่นชดใช้สิ่งที่ผู้นั้นได้กระทำผิดต่อตนดูความเชื่อมโยงระหว่างบุคลิกภาพแบบหลงตัวเองกับบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ (Big Five) ที่จะใช้ทำนายการให้อภัย ผลการทดลองพบว่า บุคลิกภาพแบบหลงตัวเองมีสหสัมพันธ์ทางลบกับบุคลิกภาพด้านความเป็นมิตร (Agreeableness) และบุคลิกภาพด้านความไม่มั่นคงทางอารมณ์ (Neuroticism) ในส่วนของการทำนายการให้อภัยนั้น เมื่อนำบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบมาใช้ร่วมในการคำนวณ พบว่าบุคลิกภาพแบบหลงตัวเองนั้นสามารถใช้ทำนายการให้อภัยได้

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยคาดว่า สถาบันการศึกษา และบุคลิกภาพ ต่างก็มีความสำคัญในการรู้จักให้อภัย ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยส่วนบุคคล การสนับสนุนทางสังคม บุคลิกภาพ ที่อาจจะมีอิทธิพลต่อการให้อภัยของวัยรุ่น ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้

ผู้วิจัยได้เลือกทำการศึกษาในกลุ่มประชากรที่เป็นวัยรุ่นซึ่งเป็น นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กรุงเทพมหานคร เนื่องจากนักเรียน ช่วงชั้นที่ 4 อยู่ในช่วงของวัยรุ่น เป็นช่วงที่มีลักษณะความขัดแย้งทางสังคมและจิตใจในขั้นของการ พบอัตลักษณ์แห่งตนขัดแย้งกับการไม่เข้าใจตนเอง (Identity VS. Identity Diffusion) ตามแนวคิด ของอีริกสันErikson (1968 cited in Ryckman, 1997: 217) ที่อธิบายว่า ช่วงของวัยรุ่นเป็นช่วงที่ ความขัดแย้งมีลักษณะวิกฤติยิ่งกว่าช่วงอื่นๆ เพราะเป็นหัวเลี้ยวหัวต่อระหว่างความเป็นเด็กและความเป็น ผู้ใหญ่ ถ้าหากไม่สามารถแก้ไขภาวะวิกฤติให้ลุล่วงด้วยดี เด็กวัยรุ่นผู้นั้นก็จะกลายเป็นเด็กวัยรุ่น ที่มีอัตลักษณ์อันสับสนและอาจเกิดความขัดแย้งขึ้นภายในตนเอง นอกจากนี้ยังไม่มีประเด็นในการ ศึกษาวิจัยเรื่องนี้มากนักในประเทศไทย การศึกษาครั้งนี้ได้ศึกษาถึงปัจจัยทางด้านสถาบันการศึกษา บุคลิกภาพ และการให้อภัย เพื่อศึกษาเป็นต้นแบบในการนำไปพัฒนาวัยรุ่นให้เป็นบุคคลที่รู้จักให้ความเมตตา กรุณา รู้จักรักและให้อภัยผู้อื่นเพื่อลดปัญหาความขัดแย้งที่อาจก่อให้เกิดขึ้นเป็นความ รุนแรงตามมาในสังคมไทย อีกทั้งสามารถนำผลการศึกษาที่ได้จะเป็นแนวทางในการพัฒนา คุณธรรม จริยธรรมให้แก่วัยรุ่นต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการสนับสนุนทางสังคม บุคลิกภาพ และการให้อภัยของวัยรุ่น
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลร่วมของ การสนับสนุนทางสังคม บุคลิกภาพที่มีต่อการให้อภัยของ วัยรุ่น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบว่าตัวแปรทางจิตวิทยาตัวใดบ้างที่มีอิทธิพลกับการให้อภัยของวัยรุ่น เพื่อ เป็นแนวทางให้ผู้รับผิดชอบทำงานด้านครอบครัว และผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ปกครอง และครูนำ ความรู้ที่ได้จากการวิจัยไปใช้ในการเสริมสร้าง และพัฒนาแนวทางการสร้างสันติสุข หรือความ สงบจากภายในโดยให้เยาวชนรู้จักการให้อภัยอันเป็นการตอบสนองความต้องการคุณลักษณะอัน พึงประสงค์ของสังคมต่อไป
2. เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นแก่ผู้ที่ทำการศึกษาในเรื่องการสนับสนุนทางสังคม บุคลิกภาพ และการให้อภัยของวัยรุ่น ในการศึกษาและค้นคว้าต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือวัยรุ่นที่กำลังศึกษาอยู่ในช่วงชั้นที่ 4 คือชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 5 และ 6 ทุกแผนการเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กรุงเทพมหานคร ที่กำลังศึกษาในภาคปลายปีการศึกษา 2552 จำนวน 109,968 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ ได้แก่

1. ปัจจัยส่วนบุคคล

1.1 เพศ

1.2 อายุ

1.3 ระดับการศึกษา

1.4 ผลการเรียน

1.5 การเป็นลูกคนเดียว

1.6 การเป็นลูกคนโต

1.7 ระดับการศึกษาของบิดา

1.8 ระดับการศึกษาของมารดา

1.9 สถานภาพสมรสของบิดาและมารดา

1.10 รายได้เฉลี่ยของครอบครัว

2. การสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียนตามแนวคิด House (1981 cited in Brown, 1986) ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ดังนี้

2.1 การสนับสนุนทางด้านอารมณ์จากโรงเรียน

2.2 การสนับสนุนด้านการประเมินจากโรงเรียน

2.3 การสนับสนุนทางด้านข้อมูลข่าวสารจากโรงเรียน

2.4 การสนับสนุนทางด้านสิ่งของ และบริการจากโรงเรียน

3. บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบตามแนวคิดของ Costa and McCrae (1992) ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ดังนี้

3.1 ด้านความหวั่นไหว (Neuroticism)

3.2 ด้านการแสดงตัว (Extraversion)

3.3 ด้านการเปิดกว้าง (Openness)

3.4 ด้านการยอมรับผู้อื่น (Agreeableness)

3.5 ด้านการมีสติ (Conscientiousness)

ตัวแปรตาม ได้แก่

การให้อภัยตามแนวคิดของ Thompson *et al.* (2005) ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่

1. การให้อภัยต่อตนเอง

2. การให้อภัยต่อผู้อื่น

3. การให้อภัยต่อสถานการณ์

นิยามศัพท์

วัยรุ่น หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในช่วงชั้นที่ 4 คือชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ทุกแผนการเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กรุงเทพมหานคร ที่กำลังศึกษาในภาคปลายปีการศึกษา 2552

ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง คุณลักษณะเฉพาะบุคคลของวัยรุ่น ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ผลการเรียนเฉลี่ย การเป็นลูกคนเดียว การเป็นลูกคนโต ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา สถานภาพสมรสของบิดามารดา และรายได้เฉลี่ยของครอบครัว

เพศ หมายถึง ลักษณะที่แสดงถึงความเป็นเพศชาย หรือเพศหญิงของวัยรุ่น

อายุ หมายถึง จำนวนปีนับจากปีที่เกิด จนถึงปีปัจจุบันที่ตอบคำถาม โดยนับอายุเต็มปีของวัยรุ่น

ระดับการศึกษา หมายถึง วุฒิการศึกษาสูงสุดของวัยรุ่น ในปีที่ตอบแบบสอบถาม โดยนับเป็นจำนวนปีตามระดับการศึกษา

ผลการเรียน หมายถึง เกรดเฉลี่ยตลอดหลักสูตรของวัยรุ่น นับถึงเทอมล่าสุด

การเป็นลูกคนเดียว หมายถึง จำนวนสมาชิกที่เกิดจากบิดามารดาเดียวกัน โดยนับรวมตัววัยรุ่นด้วย

การเป็นลูกคนโต หมายถึง การจัดเรียงว่าวัยรุ่น เป็นบุตรคนที่เท่าไร ในการเป็นลูกคนเดียว บิดามารดาเดียวกัน

รายได้ของครอบครัว หมายถึง จำนวนเงินที่เป็นค่าตอบแทนที่ได้รับจากการทำงานต่อเดือนของบิดาและมารดาของวัยรุ่น

สถานภาพสมรสของบิดามารดา หมายถึง สถานภาพการอยู่ร่วมกันของบิดามารดาของวัยรุ่น แบ่งเป็น บิดามารดาอยู่ร่วมกัน บิดามารดาหย่าร้าง บิดาเสียชีวิต หรือมารดาเสียชีวิต

ระดับการศึกษาของบิดา หมายถึง วุฒิการศึกษาสูงสุดของบิดาของวัยรุ่น ได้แก่ ไม่ได้รับการศึกษา ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ระดับอนุปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง(ปวส.) ระดับปริญญาตรี ระดับปริญญาโท และปริญญาเอก

ระดับการศึกษาของมารดา หมายถึง วุฒิการศึกษาสูงสุดของมารดาของวัยรุ่น ได้แก่ ไม่ได้รับการศึกษา ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ระดับอนุปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง(ปวส.) ระดับปริญญาตรี ระดับปริญญาโท และปริญญาเอก

การสนับสนุนทางสังคม หมายถึง การรับรู้ของวัยรุ่นว่าได้รับความรักการยกย่อง การดูแลเอาใจใส่ รวมทั้งการช่วยเหลือให้คำปรึกษาจากโรงเรียนทำให้วัยรุ่นมีกำลังใจรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า ซึ่งประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ การสนับสนุนทางด้านอารมณ์ การสนับสนุนทางด้านข้อมูล ข่าวสาร การสนับสนุนทางด้านสิ่งของบริการ และการสนับสนุนด้านการประเมิน

การสนับสนุนทางด้านอารมณ์จากโรงเรียน หมายถึง การรับรู้ของวัยรุ่นต่อการได้รับการสนับสนุนด้านการยกย่อง การให้ความรัก ความผูกพัน ความจริงใจ ความเอาใจใส่เห็นอกเห็นใจจากโรงเรียน

การสนับสนุนด้านการประเมินจากโรงเรียน หมายถึง การรับรู้ของวัยรุ่นต่อการได้รับการยอมรับและช่วยให้เข้าใจถึงศักยภาพของตนเอง รวมทั้งการได้รับข้อมูลย้อนกลับในเชิงสร้างสรรค์ เพื่อนำไปประเมินตนเองจากโรงเรียน

การสนับสนุนทางด้านข้อมูลข่าวสารจากโรงเรียน หมายถึง การรับรู้ของวัยรุ่นต่อการได้รับการสนับสนุนเกี่ยวกับคำแนะนำ ข้อเสนอแนะ และการให้ข้อมูลข่าวสาร ซึ่งสามารถนำไปแก้ปัญหาที่เผชิญอยู่ได้จากโรงเรียน

การสนับสนุนทางด้านสิ่งของและบริการจากโรงเรียน หมายถึง การรับรู้ของวัยรุ่นต่อการได้รับการสนับสนุนในเรื่องสิ่งของที่จำเป็นทั้งเรื่อง การเงิน แรงงาน และเวลา ที่เป็นประโยชน์จากโรงเรียน

บุคลิกภาพ หมายถึง แบบแผนทางพฤติกรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของวัยรุ่นนั้นที่ใช้ในการตอบสนองและปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม ซึ่งประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านความหวั่นไหว (Neuroticism) ด้านการแสดงตัว (Extraversion) ด้านการเปิดกว้าง (openness) ด้านการยอมรับผู้อื่น (Agreeableness) ด้านการมีสติ (Conscientiousness)

บุคลิกภาพด้านความหวั่นไหว (Neuroticism) หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการเป็นผู้ที่มีความวิตกกังวลต่อสิ่งต่างๆรอบตัว หงุดหงิดง่าย รู้สึกซึมเศร้าง่าย มักจะประหม่า ขาดความยับยั้งชั่งใจ และอารมณ์แปรปรวน

บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว (Extraversion) หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการเป็นผู้ที่มีความอบอุ่นเป็นมิตรกับบุคคลอื่น ชอบเข้าสังคม กล้าแสดงออก ชอบมีกิจกรรมอยู่เสมอ ชอบทำกิจกรรมที่ท้าทาย ตื่นเต้น ร่าเริง และมองโลกในแง่ดี

บุคลิกภาพด้านการเปิดกว้าง (Openness) หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการเป็นผู้ที่เป็นคนช่างฝันมีจินตนาการ มีความคาดหว้ง มีความสุนทรีย์ภาพ แสดงออกถึงอารมณ์ความรู้สึกที่แท้จริงของตัวเอง ชอบกิจกรรมแปลกใหม่ การมีความคิดสร้างสรรค์ใหม่ ๆ และยอมรับค่านิยมใหม่ ๆ ของสังคมไม่ยึดติดค่านิยมของตนเอง

บุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่น (Agreeableness) หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความเป็นผู้ที่ไว้วางใจผู้อื่น ตรงไปตรงมา ไม่คดโกงจริงจัง เอื้อเพื่อเห็นใจผู้อื่น อ่อนโยนยอมตามผู้อื่น สุภาพถ่อมตน มีจิตใจอ่อนโยน และเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

บุคลิกภาพด้านการมีสติ (Conscientiousness) หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความเป็นผู้ที่สามารถจัดการกับตนเองได้อย่างมีเหตุผล ความเป็นระเบียบ มีความซื่อสัตย์ มีมานะพยายาม ความมีวินัยในตนเองและมีความรอบคอบไตร่ตรองก่อนลงมือปฏิบัติ

การให้อภัย หมายถึง การลดลงของความคิดและอารมณ์เชิงลบและการเพิ่มขึ้นของความคิดและอารมณ์เชิงบวกที่มีต่อตนเอง ผู้อื่นและสถานการณ์ ซึ่งเป็นต้นเหตุของความขุ่นเคืองใจ โดยพิจารณา 3 องค์ประกอบ ได้แก่ การให้อภัยต่อตนเอง การให้อภัยต่อผู้อื่น และการให้อภัยต่อสถานการณ์

การให้อภัยต่อตนเอง หมายถึง การลดลงของความคิดและอารมณ์เชิงลบและการเพิ่มขึ้นของความคิดและอารมณ์เชิงบวกที่มีต่อตนเอง ซึ่งเป็นต้นเหตุของความขุ่นเคืองใจ

การให้อภัยต่อผู้อื่น หมายถึง การลดลงของความคิดและอารมณ์เชิงลบและการเพิ่มขึ้นของความคิดและอารมณ์เชิงบวกที่มีต่อผู้อื่น ซึ่งเป็นต้นเหตุของความขุ่นเคืองใจ

การให้อภัยต่อสถานการณ์ หมายถึง การลดลงของความคิดและอารมณ์เชิงลบและการเพิ่มขึ้นของความคิดและอารมณ์เชิงบวกที่มีต่อสถานการณ์ซึ่งเป็นต้นเหตุของความขุ่นเคืองใจ

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลของการสนับสนุนทางสังคม และบุคลิกภาพที่มีต่อการให้อภัยของวัยรุ่นซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องไว้ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับวัยรุ่น
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการให้อภัย
3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคม
4. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบุคลิกภาพ
5. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับวัยรุ่น

ความหมายของวัยรุ่น

Dusek (1987: 4-5) วัยรุ่น หมายถึง วัยที่เชื่อมระหว่างการเป็นเด็กกับการเป็นผู้ใหญ่อันเป็นระยะที่ต้องปรับพฤติกรรมวัยเด็กไปสู่พฤติกรรมแบบผู้ใหญ่ที่สังคมนั้นยอมรับ เด็กวัยรุ่นจึงไม่ใช่เป็นเพียงการเจริญเติบโตทางด้านร่างกาย แต่หมายถึงการเจริญเติบโตทางสังคมซึ่งอยู่ในกรอบของวัฒนธรรมของแต่ละที่

สุชา จันทน์เอม (2536: 136) กล่าวว่า วัยรุ่นนี้มาจากคำว่า “Adolescent” ในภาษาละตินซึ่งแปลว่า เจริญเติบโตไปสู่สุภาพวะนั้นคือ เป็นวัยย่างเข้าสู่ความเป็นผู้ใหญ่ตนเอง โดยเราถือเอาความพร้อมทางร่างกายหรือภาวะสูงสุดขีดของร่างกายเป็นเครื่องตัดสิน ซึ่งในขณะนี้ เป็นระยะที่ร่างกายมีการเจริญเติบโตของระบบอวัยวะเพศ และสามารถทำงานได้เต็มที่ คือ ในเพศหญิงเมื่อมีประจำเดือนมาเป็นครั้งแรก และในเพศชายจะมีการผลิตเซลล์สืบพันธุ์ได้

พรพิมล เจียมนาครินทร์ (2539: 11) กล่าวว่า วัยรุ่น หมายถึง การก้าวไปสู่ภาวะซึ่งจำเป็นต้องมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์สังคม และสติปัญญาไปด้วยพร้อมๆ กัน ในการเข้าสู่วัยรุ่นของเด็กชายและเด็กหญิงนั้นถือเอาการเข้าสู่ภาวะทางเพศเป็นเกณฑ์

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2540: 329) กล่าวว่า วัยรุ่น (Adolescent) ในทศวรรษที่ผ่านมาคือบุคคลที่มีอายุประมาณ 12-18 ปี แต่ในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันว่าช่วงความเป็นวัยรุ่นได้ขยายเพิ่มขึ้นเป็น 12-25 ปี โดยให้เหตุผลว่าเด็กทุกวันนี้ต้องอยู่ในสถาบันการศึกษานานขึ้นการเป็นผู้ใหญ่ที่สามารถพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจต้องใช้เวลาออกไป อีกทั้งรูปแบบชีวิตสมัยใหม่ทำให้เด็กมีวุฒิภาวะทางจิตใจ (Maturity) ซ้ำกว่ายุคสมัยที่ผ่านมา แบ่งช่วงระยะวัยรุ่นออกเป็น 3 ระยะ คือ ระยะวัยแรกรุ่น (12-15 ปี) ระยะวัยรุ่นตอนกลาง (16-17 ปี) และระยะวัยรุ่นตอนปลาย (18-25 ปี) และให้ความสำคัญกับช่วงระยะวัยรุ่นอย่างมาก เพราะเชื่อว่าเป็นช่วงเวลาคาบเกี่ยวระหว่างความเป็นเด็กต่อเนื่องกับความเป็นผู้ใหญ่ นับเป็นเวลาหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต ถ้าเด็กวัยรุ่นใดดำเนินชีวิตในช่วงเวลานี้ผ่านพ้นไปอย่างราบรื่นเด็กวัยรุ่นผู้นั้นย่อมเข้าสู่ความเป็นผู้ใหญ่ได้ดี แต่ถ้าเป็นไปในทางตรงกันข้ามวัยนี้จะเป็นวัยที่ประสบความยุ่งยากอย่างมาก

จากความหมายของวัยรุ่น ที่กล่าวมาสรุปได้ว่า วัยรุ่น หมายถึง วัยที่พัฒนาจากวัยเด็กไปสู่วัยผู้ใหญ่ มีความพร้อมทางด้านร่างกาย และจิตใจ และเป็นวัยที่อยู่ในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต

พัฒนาการของวัยรุ่น

Carter (1945: 175-176) กล่าวว่า พัฒนาการ (Development) หมายถึงการเปลี่ยนแปลงในด้านโครงสร้าง โดยการเปลี่ยนแปลงจะก้าวหน้าขึ้นไปเรื่อย ๆ เป็นขั้น ๆ จากระยะหนึ่งไปสู่ระยะหนึ่ง ทำให้เด็กมีลักษณะความสามารถใหม่ ๆ เกิดขึ้น ซึ่งจะมีผลทำให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น ตามลำดับทั้งทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม

วัยรุ่นเป็นช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายทางด้านร่างกายทั้งภายในและภายนอก มีสภาพร่างกายที่เป็นผู้ใหญ่ และลักษณะการเจริญทางเพศเติบโตเต็มที่ ดังนั้นเด็กจึงต้องมีการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของร่างกายที่เกิดขึ้น และอารมณ์ของวัยรุ่น โดยทั่วไปนั้น อ่อนไหวเปลี่ยนแปลงง่ายและรวดเร็ว ดังนั้นวัยรุ่นที่เข้าใจในบทบาทของตนเองจะส่งผลสำคัญต่อพัฒนาการด้านอารมณ์ สังคม สติปัญญา ค่านิยม และการปรับตัวของวัยรุ่น วัยรุ่นมักมีความผูกพันลึกซึ้งกับเพื่อนวัยเดียวกันมากกว่าและรวมถึงวัยรุ่นเริ่มมีสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศอีกด้วย

ศุข จันทน์เอม (2536: 136) แบ่งช่วงของวัยรุ่น ดังนี้

1. วัยรุ่นตอนต้น (Early adolescent) โดยเด็กหญิงจะมีอายุระหว่าง 13 – 15 ปีและเด็กชายจะมีอายุระหว่าง 15 – 17 ปี ในวัยนี้วัยรุ่นทั้งสองเพศจะมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย จิตใจ และความคิด การเจริญเติบโตทางด้านร่างกายในระยะนี้จะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากมาย กล่าวคือ เด็กชายจะมีพัฒนาการเกี่ยวกับหน้าที่ทางเพศสามารถหลั่งน้ำอสุจิได้ จะมีประสบการณ์เกี่ยวกับความสุขสุดขั้วทางเพศ อันอาจทำให้เกิดการสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง สำหรับเด็กหญิงจะมีพัฒนาการทางเพศคือ การมีประจำเดือน หน้าอกและสะโพกขยายใหญ่ขึ้น ส่วนการพัฒนาด้านอารมณ์และจิตใจนั้น ศรีเรือน แก้วกังวาล (2545: 299) กล่าวว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่มีอารมณ์รุนแรง การแสดงออกซึ่งอารมณ์ต่าง ๆ จะเป็นไปโดยเปิดเผยตรงไปตรงมา อารมณ์ต่าง ๆ เช่น อารมณ์รัก อารมณ์โกรธ เกิดง่ายเปลี่ยนแปลงง่าย

2. วัยรุ่นตอนกลาง (Middle adolescent) เด็กหญิงจะมีอายุระหว่าง 16 – 18 ปี และ เด็กชายจะมีอายุระหว่าง 18 – 19 ปี ซึ่งประยูรศรี มณีสร (2532: 53) กล่าวว่า วัยรุ่นตอนกลางจะเป็นช่วงที่เริ่มแยกตัวออกจากครอบครัว ทำตัวห่างเหินจากสมาชิกในครอบครัว เริ่มรวมกลุ่มกับเพื่อนในวัยเดียวกันและเพศเดียวกันมากขึ้น จากลักษณะทางเพศที่ปรากฏชัดเจนทำให้สำนึกในความแตกต่างระหว่างเพศเดียวกันมากขึ้น จากลักษณะทางเพศที่ปรากฏชัดเจนทำให้สำนึกในความแตกต่างระหว่างเพศช่วงนี้บางคนจะติดกลุ่มเพื่อนมากจนละเลยหน้าที่ความรับผิดชอบที่เป็นของตนเองจึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดความขัดแย้งกับสมาชิกในครอบครัวหรือผู้ใหญ่ นอกจากนี้วัยรุ่นยังเริ่มคิดกันที่จะไม่ให้ผู้ใหญ่ยุ่งในเรื่องส่วนตัว เริ่มมีการแยกตัวออกจากผู้ใหญ่มากขึ้น คบเพื่อนมากขึ้น แต่ลักษณะการคบเพื่อนในวัยนี้ยังไม่จริงจังถาวรอาจเปลี่ยนเพื่อนไปเรื่อยๆตามความพอใจในแต่ละระยะ

3. วัยรุ่นตอนปลาย (Late adolescent) เด็กหญิงจะมีอายุระหว่าง 19 – 21 ปี และเด็กชายจะมีอายุระหว่าง 20 – 21 ปี ซึ่ง ประยูรศรี มณีสร (2532: 85) กล่าวว่า วัยรุ่นตอนปลายร่างกายทุกส่วนเจริญเต็มที่บ่งบอกความเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ น้ำหนักและส่วนสูงที่เพิ่มขึ้น โครงกระดูกใหญ่และแข็งแรงเต็มที่ในช่วงนี้กล้ามเนื้อเจริญแข็งแรงเต็มที่ อวัยวะภายใน เช่น หัวใจ ปอด และ กระเพาะอาหารจะเจริญอย่างเต็มที่แบบผู้ใหญ่ และ วัยรุ่นจะรับประทานอาหารได้มาก จึงมักถูกเรียกว่าวัยกำลังกินกำลังนอน ในด้านการเคลื่อนไหวทั่วไปเริ่มมีจังหวะดีขึ้น เพราะเผชิญกับภาวะ การเปลี่ยนแปลงของร่างกายมานานพอสมควร จนเริ่มปรับตัวได้กับการเปลี่ยนแปลง อาจกล่าวได้ว่า วัยรุ่นตอนปลายนี้มีลักษณะแบบผู้ใหญ่มากขึ้นเริ่มแยกอารมณ์เป็น 2 ประเภทได้อย่างชัดเจน ไม่

ลักษณะบุคลิก เช่น อารมณ์รัก อารมณ์สุขความรู้สึกซาบซึ้ง ความมีน้ำใจต่อผู้อื่น ความรู้สึกน้อยเนื้อต่ำใจ หรือความรู้สึกเป็นปมด้อย ความรู้สึกผิด ความรู้สึกเศร้า ความวิตกกังวลและความกระวนกระวาย

การปรับตัวในวัยรุ่น

นิภา นิธยาชน (2520: 230-232) กล่าวถึงลักษณะของเด็กวัยรุ่น ที่สามารถปรับตัวได้ดี มีสุขภาพจิตดี ดังนี้

1. ความเชื่อมั่นและความรู้สึกมั่นคง ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง ไม่มีปมด้อย ขอมรับความสามารถ และความสำเร็จของผู้อื่นที่เหนือกว่าตน กล้าที่จะเผชิญชีวิต
2. มีลักษณะอบอุ่นเป็นมิตร มีลักษณะนิสัยน่ารัก มีเมตตากรุณาต่อผู้อื่นด้วยน้ำใสใจจริง มีใจเพื่อหวังตอบแทน รู้จักเกรงใจและคิดถึงใจผู้อื่น
3. ตระหนักในคุณค่าและภาระหน้าที่ที่ปฏิบัติ รู้จักใช้ความสามารถและสติปัญญาอย่างเต็มที่ในการศึกษาเล่าเรียน และในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนด้วยความสนุกสนานและสนใจมีการดำเนินชีวิตในแต่ละวันอย่างมีคุณค่าไม่เบื่อหน่าย
4. พร้อมที่จะรับประสบการณ์ใหม่ ๆ สนใจกิจกรรมรอบตัว มีความสุขในสิ่งต่าง ๆ ตามความถนัดและความสามารถของตน เช่น เล่นเทนนิสหรือกีฬาอื่น ๆ หรือเล่นดนตรีที่ตนชอบ
5. รู้จักรักษาอนามัยและสุขภาพร่างกายอย่างสม่ำเสมอ เช่น การกิน การนอน และการออกกำลังกาย
6. กล้าที่จะเผชิญความจริงในชีวิต รวมทั้งความผิดพลาด โดยไม่กล่าวโทษผู้อื่นและบิดเบือนความจริง
7. มีจิตใจที่หนักแน่นมั่นคง ไม่ท้อถอยและหวาดหวั่นพร้อมที่จะแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นอย่างเต็มกำลังความสามารถ

8. สามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมทางครอบครัวและสังคมได้ง่าย และเป็นไปด้วยดี ใจกว้างรับฟังความคิดเห็น และข้อโต้แย้งของบุคคลอื่น เป็นผู้ยึดมั่นในหลักการที่ดีมีมาตรฐาน ประพฤติปฏิบัติสูงและยึดถือค่านิยมที่ดีงาม

9. รู้จักที่จะยับยั้งและควบคุมอารมณ์ของตนได้

10. ไม่ลงโทษตนเองเมื่อทำความผิด แต่จะจำประสบการณ์ไว้เป็นบทเรียนที่มีค่าแทน ไม่หมุมหมิมในเรื่องเล็กน้อยไร้สาระ ไม่เคร่งเครียดและวิตกกังวลเกินกว่าเหตุ

ลักษณะของวัยรุ่นที่ปรับตัวได้ดี ควรมีลักษณะดังนี้

1. มีความรู้เกี่ยวกับตนเอง (Self knowledge) บุคคลที่ปรับตัวเองได้ดีต้องเป็นบุคคลที่รู้ถึงพลังจิตแรงจูงใจ ความปรารถนา ความทะเยอทะยาน ความรู้สึก ความสามารถและอารมณ์ต่าง ๆ ของตนเอง การเข้าใจตนเอง (Self understanding) เป็นญาณที่หยั่งรู้หรือการรู้แจ้งเห็นจริง (Insight) ว่าทำไมตนจึงประพฤติปฏิบัติตามแนวทางที่ได้ทำลงไป และทำไมจึงมีความรู้สึกต่อบุคคลหรือเหตุการณ์ต่างๆในชีวิตเช่นนี้ ลักษณะของการมีความรู้เกี่ยวกับตนเองคือมีความสามารถในการประเมินคุณสมบัติตามและความสามารถของตนให้ตรงกับความจริง คนที่ปรับตัวได้ดีคือ คนที่สามารถใช้ความสามารถทำงานเฉพาะได้อย่างเหมาะสมไม่ได้ตั้งระดับแรงบันดาลใจไว้สูงเกินกว่าความสามารถที่จะทำให้เขาประสบกับความล้มเหลวในบั้นปลายหรือตั้งความหวังที่จะใช้ความสามารถไว้ต่ำกว่าความสามารถที่แท้จริงของตน

2. ความรู้สึกว่าตนเองเป็นคนมีค่า (Self esteem) ประกอบด้วยความรู้สึกที่ดีต่อตัวเอง และความสามารถที่จะทำหน้าที่ให้แก่สังคมอย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนคนที่ปรับตัวไม่ได้จะรู้สึกว่าไม่มีมด้อยเพราะขาดความเชื่อมั่นตนเอง เกิดจากลักษณะ 2 ประการ คือ

2.1 กลัวงานที่จะต้องทุ่มเทอย่างจริงจังเพราะตนเองไม่สามารถกระทำได้อย่างสมบูรณ์

2.2 พยายามจะชนะปมด้อย หรือความกล้าด้วยความกระฉับกระเฉง คุยโวโอ้อวด หรือมีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนมากเกินไป บุคคลที่ปรับตัวได้ดีจะไม่ดำเนิน กลียด หรือลงโทษตัวเองแต่จะมีความรู้สึกสมบูรณ์ และสามารถเผชิญหน้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันได้เท่ากับคนทั่วไป

3. ความรู้สึกมั่นคงและอบอุ่น (Feeling of security) บุคคลที่ปรับตัวได้ดีจะต้องมีความรู้สึกว่าตนเองได้รับการยอมรับว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และที่สำคัญคือมีความสบายใจต่อคนทั่วไปแสดงปฏิกิริยาออกมาได้ด้วยตนเอง หรือมีอิสระในการแสดงออก (Freedom of action) ต่อสถานการณ์ทางสังคมที่แตกต่างกัน

4. ความสามารถในการรับและให้ความรัก (Ability to accept and give affection) การปรับตัวที่ดีต้องมีความสามารถที่จะสร้างความสัมพันธ์และรักษาความสัมพันธ์ที่มีทั้งการให้และการรับไว้ได้ (Give – and - take - relationship) คนที่เจ็บป่วยทางจิตมักอยากจะได้ความรักจากคนอื่นฝ่ายเดียว (One– way –flow of affection) แต่ตนเองไม่สามารถจะให้ความรักเป็นการตอบสนองได้

5. การปราศจากความตึงเครียดและความรู้สึกที่เกินขีด (Absence of tension and hypersensitivity) บุคคลที่ปรับตัวไม่ได้จะมีความทุกข์ที่เกิดจากความวิตกกังวลและความกลัวอยู่เป็นเวลานาน ๆ จะมีความรู้สึกต่อชีวิตทั้งสดชื่นและเหี่ยวแห้งมากเกินไป อาจแสดงปฏิกิริยาด้วยการยกยอปอปั้น (Flattery) และการประจบสอพลอ (Apple polishing) ด้านหนึ่งแล้วแสดงปฏิกิริยาในทางไม่ดี มีอารมณ์เสีย หัวเสีย (upset) ด้วยความแค้น (Annoyances) และความคับข้องใจอีกด้านหนึ่งด้วยลักษณะต่าง ๆ ซึ่งแสดงถึงความอดทนต่อความคับข้องใจของคนที่มีอาการทางจิตประสาท (Psychoneurotic persons) ต่ำกว่าคนที่ปรับตัวได้ดี

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่าวัยรุ่น หมายถึง วัยที่มีการเปลี่ยนแปลงจากวัยเด็กเข้าสู่ผู้ใหญ่ ซึ่งเกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา และเป็นการเข้าสู่วิถีทางเพศโดยสมบูรณ์ ก่อให้เกิดความสับสนและปัญหาต่างๆ จึงถือเป็นวัยแห่งการปรับตัว

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการให้อภัย

ความหมายของการให้อภัย

Enright and Gassin (1992: 100) กล่าวว่า การให้อภัย หมายถึง การที่บุคคลที่ได้รับการปฏิบัติที่ทำให้รู้สึกเสียใจอย่างมากพยายามเอาชนะความรู้สึกที่ไม่ดีต่อฝ่ายที่กระทำผิดต่อตน และได้ให้ของขวัญที่ปราศจากเงื่อนไข (unconditional gift) ต่ออีกฝ่ายหนึ่งเพื่อเป็นการยอมรับในความเป็นมนุษย์ของเขา

McCullough, Pargament, and Thoresen (2000) ได้นิยามการให้อภัยไว้ว่า เป็นกระบวนการภายในบุคคลที่เป็นการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเชิงบวกต่อการรับรู้การกระทำผิดที่เกิดขึ้นในบริบทที่จำเพาะระหว่างบุคคล โดยเสนอว่าปัจจัยที่ก่อให้เกิดการให้อภัยมากที่สุด คือ การเข้าอกเข้าใจ (empathy) นอกจากนี้การขอโทษ และการที่ผู้กระทำผิดรู้สึกสำนึกผิดกับการกระทำที่ตนได้ทำลงไปก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งซึ่งช่วยให้เกิดการให้อภัยด้วย (Andrews, 2000; McCullough, Worthington, *et al.*) อีกทั้งปัจจัยความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เช่น การผูกมิตรระหว่างบุคคล ก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งเสริมให้เกิดการให้อภัยด้วยเช่นกัน (Finkel, Rusbult, Kumashiro, and Hannon, 2002)

American Psychological Association (2006: 5) ให้ความหมายการให้อภัยว่าหมายถึง กระบวนการ (หรือผลของกระบวนการ) นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงอารมณ์และทัศนคติในเรื่องที่ทำให้ไม่พอใจ และเป็นกระบวนการที่ทำโดยสมัครใจตัดสินใจที่จะให้อภัย กระบวนการนี้มีผลทำให้ลดแรงจูงใจในการแก้แค้นและความบาดหมางต่อกันจากการกระทำที่ไม่พอใจ นักทฤษฎีเชื่อว่าการให้อภัยแทนที่อารมณ์ทางลบด้วยทัศนคติทางบวก รวมไปถึงความมีเมตตากรุณาด้วย

จากความหมายของการให้อภัย ที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การให้อภัย หมายถึง การลดลงของความคิดและอารมณ์เชิงลบ และการเพิ่มขึ้นของความคิดและอารมณ์เชิงบวก ต่อเรื่องที่ทำให้ผู้มองใจ ซึ่งทำให้ลดแรงจูงใจที่จะคิดแก้แค้นต่อบุคคลอื่น รวมไปถึงการรักษาไว้ซึ่งความสัมพันธ์อันดีอีกด้วย

แนวคิดเกี่ยวกับการให้อภัย

งานวิจัยของ Enright and Gassin (1992) ในช่วงแรกของการศึกษาเป็นการทบทวนแนวคิดเกี่ยวกับการให้อภัยจากงานเขียนเก่าแก่ทางด้านปรัชญาและศาสนา ซึ่งมุ่งศึกษาทางด้านเทววิทยา หรือศาสนาที่เน้นการมีพระเจ้าเพียงองค์เดียว ได้แก่ ศาสนาคริสต์ ศาสนาอิสลามและศาสนาฮินดู โดยเฉพาะอย่างยิ่งศาสนาคริสต์ซึ่งเน้นการสอนเรื่องการให้อภัยเป็นสิ่งสำคัญ โดยในคัมภีร์ทางศาสนาได้กล่าวไว้ว่าพระเจ้าซึ่งเป็นผู้สร้างโลกจะละเว้นบาปให้กับมนุษย์ พระเจ้าจะให้อภัยกับบุคคลที่รู้สึกสำนึกผิดและมีการปรับปรุงตนเอง พระเจ้าเป็นผู้ให้อภัยมวลมนุษย์ (Landman, 1941 cited in Enright and Gassin, 1992) ดังนั้นศาสนาคริสต์จะมีหลักคำสอนทางศาสนาที่เน้นเรื่องการให้อภัย และมีพิธีกรรมทางศาสนาที่สะท้อนถึงความสำคัญของการให้อภัย เช่น พิธีสารภาพบาปของชาวคริสต์ เป็นต้น

ต่อมา Enright and Gassin (1992) ได้เริ่มพัฒนารูปแบบของการให้อภัยระหว่างบุคคล ในทางจิตวิทยาตามแนวทฤษฎีจริยธรรมของ Kohlberg ซึ่งเน้นว่าการพัฒนาการให้อภัยระหว่างบุคคลจะต้องมีรากฐานมาจากความเมตตา (mercy) ความกรุณา (benevolence) และความเสียสละ (sacrifice) ซึ่ง Enright และ The Human Development Study Group (Enright and The Human Development Study Group, 1991 cited in Enright and Gassin, 1992) ได้นำรูปแบบขั้นพัฒนาการ จริยธรรมไปประยุกต์เป็นขั้นพัฒนาการของการให้อภัยระหว่างบุคคล โดยนำไปใช้ในแนวทางของ จิตวิทยาคลินิกและจิตวิทยาการศึกษา ซึ่งระยะต่อมาได้มีงานวิจัยการให้อภัยระหว่างบุคคลตาม แนวทางของ Enright อีกเป็นจำนวนมาก

การให้อภัยนั้น ได้เริ่มมีการศึกษาในเชิงจิตวิทยากันอย่างจริงจังในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา และมีการพัฒนากันอย่างกว้างขวางในสาขาจิตวิทยาการศึกษา จิตวิทยาคลินิก และศาสนา (Gassin, 1998) โดยในระยะแรกที่เริ่มต้นค้นคว้าวิจัยเรื่องการให้อภัยเป็นคนแรกคือ Robert D. Enright ศาสตราจารย์ทางจิตวิทยาการศึกษาที่มหาวิทยาลัยวิสคอนซิน เมดิสัน (University of Wisconsin, Madison) ในปัจจุบันดำรงตำแหน่งประธานของสถาบันวิจัยการให้อภัยนานาชาติ (International Forgiveness Institute) และได้รับการยกย่องว่าเป็นบิดาแห่งการวิจัยการให้อภัย (Thomas, 2000)

Andrews (2000) ได้ศึกษารูปแบบของการให้อภัยระหว่างบุคคลโดยเปรียบเทียบกับ รูปแบบของ Enright ซึ่งการให้อภัยระหว่างบุคคลจะเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นภายในตัวบุคคลของ ผู้ให้อภัยหรือเป็นการให้อภัยเพียงฝ่ายเดียว ฝ่ายที่เป็นผู้กระทำผิดอาจจะรู้หรือไม่รู้ถึงการให้อภัยนั้น Andrews เสนอรูปแบบการให้อภัยระหว่างบุคคลแบบต่อรอง (negotiated forgiveness) ที่กล่าวถึง การให้อภัยว่าจะเกิดขึ้นเมื่อผู้กระทำผิดนั้นแสดงถึง 1. การสารภาพความผิด 2. การยอมรับเป็น เจ้าของความผิดนั้น 3. การสำนึกผิดในการกระทำของตน ซึ่งเป็นการพัฒนาหลักการของ Piaget เรื่องหลักการแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน (reciprocity) รูปแบบการให้อภัยระหว่างบุคคลของ Andrews จะเน้นการให้อภัยเป็นเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลของผู้กระทำผิดและผู้ที่จะให้อภัย เป็นกระบวนการแลกเปลี่ยนทางสังคมซึ่งกันและกัน

การให้อภัยตามแนวคิดเชิงทฤษฎีของ McCullough, Worthington, and Rachal

การให้อภัยระหว่างบุคคลเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางสังคม การปฏิสัมพันธ์ และ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ซึ่งในอดีตการศึกษาการให้อภัยในด้านของจิตวิทยาสังคมและ

บุคลิกภาพนั้นได้มีปรากฏอยู่ในหนังสือ *The Psychology of Interpersonal Relation* (Heider, 1958 cited in McCulloug *et al.*, 1998) โดยได้อธิบายถึงหลักการอนุมานสาเหตุต่างๆที่สนับสนุนให้เกิดการแก้แค้นภายหลังการถูกผู้อื่นทำร้ายร่างกายหรือจิตใจ ซึ่งการให้อภัยระหว่างบุคคลนั้น Heider ก็ไม่ได้ให้คำจำกัดความของการให้อภัยอย่างชัดเจน

ตามแนวคิดของ McCulloug *et al.* (1998) อธิบายการให้อภัยว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงแรงจูงใจที่จะโน้มน้าวบุคคลให้แสดงออกต่อบุคคลที่กระทำผิด โดยเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันแทนที่จะตอบสนองในทางที่จะทำลายความสัมพันธ์ลง การให้อภัยมีองค์ประกอบของแรงจูงใจ 2 ประการคือ การลดแรงจูงใจที่จะตอบสนองในทางที่จะทำลายความสัมพันธ์ลงไปซึ่งได้แก่การหลีกเลี่ยงและการแก้แค้น ส่วนแรงจูงใจที่จะเพิ่มขึ้นคือการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันเป็นการปรองดอง สานต่อความสัมพันธ์ไปในทางที่ดี การให้คำจำกัดความของการให้อภัยนั้นยังไม่มีแนวคิดที่ถูกต้องและชัดเจนที่สุด McCulloug and Worthington (1999) ได้เสนอถึงลักษณะสำคัญ 3 ประการของการให้อภัยระหว่างบุคคลไว้ดังนี้

1. การให้อภัยจะเกิดขึ้นเมื่อเรื่องที่เกิดขึ้นเป็นการกระทำเพียงการกระทำเดียวหรือหลายๆการกระทำของบุคคลนั้นเป็นอันตราย เป็นสิ่งเลวร้าย ไม่ยุติธรรม และผิดศีลธรรม
2. ภายหลังจากรับรู้มีการตอบสนองทางอารมณ์ (โกรธ หรือ กลัว) การตอบสนองทางด้านแรงจูงใจ (ปรารถนาที่จะหลีกเลี่ยง หรือเข้าไปทำร้ายร่างกาย) การตอบสนองทางการคิด (ต่อต้านสูญเสียความเคารพ หรือความภาคภูมิใจที่มีต่อคนที่ทำร้ายเรา) หรือตอบสนองทางพฤติกรรม (หลีกเลี่ยงหรือก้าวร้าว) ซึ่งทำให้สัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลนั้นเลวร้ายลง
3. การให้อภัยเป็นการตอบสนองแรงจูงใจ อารมณ์ การคิดและพฤติกรรม ได้มีแนวโน้มของการปรองดองความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลมากขึ้น

ปัจจัยที่มีผลต่อการให้อภัย

McCulloug *et al.* (1998: 1587-2588) ได้บอกถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการให้อภัยไว้ ดังนี้ (เรียงลำดับจากปัจจัยที่มีอิทธิพลมากไปสู่ปัจจัยที่มีอิทธิพลน้อย)

1. ปัจจัยทางปัญญาและสังคม (Social-cognitive determinants) เป็นปัจจัยที่เชื่อมโยงการให้อภัยกับความคิดและความรู้สึกของผู้ได้รับการกระทำผิดที่มีต่อผู้กระทำผิด โดยปัจจัยทางปัญญา

และสังคมที่มีความสำคัญต่อการตัดสินใจที่จะให้อภัยมากที่สุดคือ ความรู้สึกเห็นอกเห็นใจผู้กระทำผิด (affective empathy) นอกจากนี้ยังมีตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการอนุมานสาเหตุต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการให้อภัยด้วย เช่น การพิจารณาถึงการแสดงความรับผิดชอบการกล่าวโทษ การรับรู้ความตั้งใจ การหลีกเลี่ยงการกระทำผิด และการครุ่นคิดอยู่กับการกระทำผิดนั้น

2. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะของการกระทำผิดนั้น (Offense-related determinants)

ลักษณะของการกระทำผิดนั้นสามารถส่งผลให้เกิดการให้อภัยหรือไม่ให้อภัยได้ เช่น การรับรู้ความรุนแรงของการกระทำผิด กล่าวคือ ยิ่งการกระทำผิดนั้นรุนแรงมากเท่าไร การให้อภัยก็เกิดขึ้นยากมากเท่านั้น นอกจากนี้ การขอโทษและการแสดงความต้องการที่จะได้รับการยกโทษให้ ก็เป็นลักษณะที่เอื้อให้เกิดการให้อภัย โดยการให้อภัยและการขอโทษนั้นมีความเชื่อมโยงกันอย่างชัดเจนเพราะการขอโทษเป็นตัวแปรที่ทำให้ผู้ที่ได้รับการกระทำผิดเกิดความเข้าอกเข้าใจ (empathy) ผู้กระทำผิด ซึ่งจะนำไปสู่การให้อภัยมากขึ้นด้วย

3. ปัจจัยความสัมพันธ์กับผู้กระทำผิด (Relational determinants) ปัจจัยนี้เป็นปัจจัยที่มีความเชื่อมโยงกับทฤษฎีการมีอิทธิพลต่อกัน (Interdependence theory) ของ Kelly and Thibaut (1978) ที่อธิบายถึงการโอนถ่ายแรงจูงใจ (transformation of motivation) ที่มีต่ออีกฝ่ายหนึ่งเมื่อมีการกระทำผิดเกิดขึ้น ตัวอย่างของปัจจัยความสัมพันธ์กับผู้กระทำผิด ได้แก่ ระดับความใกล้ชิดสนิทสนม ความพึงพอใจในความสัมพันธ์ และการผูกมัด ซึ่งหากปัจจัยเหล่านี้มีอยู่ระดับสูงจะส่งผลให้เกิดการให้อภัยมากขึ้นด้วย เพราะต้องการที่จะคงความสัมพันธ์ที่มีไว้ (เช่นเดียวกับ ความเต็มใจที่จะเสียสละ และพฤติกรรมกรรอมชอม) McCullough *et al.* (1998) ได้ให้เหตุผลเพิ่มเติมจากทฤษฎีการมีอิทธิพลต่อกันว่าความสัมพันธ์ในระดับสูงนั้นสามารถส่งผลต่อการให้อภัยได้ก็เพราะบุคคลที่มีความสัมพันธ์กันสูงจะมีการแบ่งปันประสบการณ์ร่วมกันและเข้าใจความคิดความรู้สึกภายในของอีกฝ่ายหนึ่ง ทำให้สามารถหาเหตุผลที่เอื้อต่อการเข้าอกเข้าใจอีกฝ่ายหนึ่งได้มากกว่า อีกทั้งบุคคลที่มีความสัมพันธ์กันสูงจะตีความหมายของการกระทำผิดในลักษณะที่เอื้อต่อความสัมพันธ์ที่ดี (for one's own good) หรือตีความว่าการกระทำผิดนั้นไม่รุนแรงนัก ในขณะที่หากเป็นการกระทำผิดแบบเดียวกัน แต่จากบุคคลที่มีความสัมพันธ์น้อยกว่าจะถูกตีความว่าเป็นความผิดที่ร้ายแรงและไม่เหมาะสม นอกจากนี้ความสัมพันธ์กันในระดับสูงนั้น ผู้กระทำผิดมีแนวโน้มที่จะขอโทษหรือสื่อสารทำความเข้าใจได้มากกว่า อีกทั้งผู้กระทำผิดที่มีการผูกมัดสูงก็มีแนวโน้มที่จะยอมรับผิดและขอโทษมากกว่า เพราะไม่ต้องการสิ้นสุดความสัมพันธ์ ซึ่งการกระทำดังกล่าวนั้นก็เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ผู้ที่ได้รับผลแห่งการกระทำผิดนั้นเข้าอกเข้าใจและให้อภัยผู้กระทำผิด

4. ปัจจัยบุคลิกภาพ (Personality-level determinants) บุคลิกภาพของผู้ได้รับการกระทำผิดสามารถส่งผลต่อการเกิดการให้อภัยได้เพราะบุคลิกภาพต่างๆ มีอิทธิพลที่ทำให้เกิดลักษณะของความสัมพันธ์บางประการ และส่งผลต่อกระบวนการทางปัญญา เช่น การอนุมานสาเหตุหรือส่งผลต่อกระบวนการทางอารมณ์ เช่น การเข้าอกเข้าใจ ซึ่งจะนำไปสู่การตัดสินใจว่าจะให้อภัยหรือไม่ในที่สุด เช่น คนที่มีบุคลิกด้านความเป็นมิตร (agreeableness) สูงจะมีแนวโน้มที่จะให้อภัยผู้อื่น ในขณะที่บุคคลที่มีบุคลิกแบบหลงตนเอง ก็มักจะไม่ใช่ให้อภัยผู้อื่น (Exline, Baumeister, Bushman, Campbell, & Finkel, 2004 cited in Brown, 2004) นอกจากนี้เจตคติที่มีต่อการคิดแค้น ลักษณะของการตอบสนองต่ออารมณ์โกรธ ก็สามารถส่งผลให้เกิดการให้อภัยหรือไม่ด้วย

แม้ว่าปัจจัยทั้ง 4 ข้อข้างต้นจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจให้อภัยแต่ McCulloug *et al.* (1998: 1588) ก็ได้เสนอว่าความเข้าอกเข้าใจผู้กระทำผิดถือเป็นตัวแปรส่งผ่าน (mediator) ที่สำคัญที่สุดที่ทำให้เกิดการให้อภัย

มาตรวัดการให้อภัย

McCulloug *et al.* (1998) ได้พัฒนามาตรวัดการให้อภัยระหว่างบุคคลบนพื้นฐานทฤษฎีแรงจูงใจของบุคคลที่ตอบสนองต่อเหตุการณ์ทางลบของ Gottman (1993 cited in McCulloug *et al.*, 1998) บุคคลเมื่อเผชิญกับเหตุการณ์ที่ทำให้เสียใจหรือเหตุการณ์ที่ทำให้ขุ่นเคืองใจ บุคคลจะมีแรงจูงใจที่จะตอบสนองต่อเหตุการณ์นั้นใน 2 องค์ประกอบ คือการแก้แค้นและการหลีกเลี่ยงหนีเมื่อมีการให้อภัยเกิดขึ้นแล้วบุคคลจะมีแรงจูงใจที่จะตอบสนองในด้านการแก้แค้นและหลีกเลี่ยงหนีต่ำ McCulloug *et al.* (1998) ได้นำมาตรวัดการให้อภัย Forgiveness Scale ของ Wade (1989 cited in McCulloug *et al.*, 1998) มาพัฒนาเป็นมาตรวัดการให้อภัย Transgression-Related Inter personal Motivations Inventory หรือ TRIM โดยมาตร Forgiveness Scale เป็นมาตรวัดการให้อภัยที่พัฒนามาจาก Wade ได้ทำการสัมภาษณ์นักจิตวิทยาคลินิก นักจิตวิทยาการศึกษา และนักบวชที่มีความเชื่อเกี่ยวกับการให้อภัย จากการสัมภาษณ์ Wade ได้แบ่งการให้อภัยออกเป็น 23 องค์ประกอบและสร้างข้อคำถาม 600 ข้อ จากนั้นนำไปให้กลุ่มตัวอย่างตอบและทำการวิเคราะห์ปัจจัยพบว่าการให้อภัยมี 9 องค์ประกอบ และมีข้อคำถามที่มีคุณภาพ 83 ข้อ McCulloug *et al.* (1998) ได้พิจารณามาตรวัดของ Wade และคัดเลือกองค์ประกอบเฉพาะด้านการแก้แค้นและการหลีกเลี่ยงหนีจำนวน 18 ข้อมาใช้ในการพัฒนามาตรวัดการให้อภัยโดยนำไปศึกษาแก่นักศึกษาปริญญาตรีทั้งชายและหญิงจำนวน 239 คน จากการวิเคราะห์ข้อคำถามและได้คัดเลือกข้อคำถามที่ไม่ผ่านเกณฑ์การวิเคราะห์ออกไปจำนวน 6 ข้อ ดังนั้นมาตรวัดการให้อภัยจึงมีข้อคำถามที่มีคุณภาพทั้งหมดจำนวน 12 ข้อ

ลักษณะมาตรวัด TRIM

มาตรวัด TRIM ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมดจำนวน 12 ข้อ โดยแบ่งเป็นด้านการหลักหนีจำนวน 7 ข้อและด้านการแก้แค้นจำนวน 5 ข้อบนมาตรประมาณค่า 5 ระดับและจากการที่ McCulloug *et al.* (1998) ได้นำมาตรไปศึกษากับนักศึกษาจำนวน 239 คน ผลจากการวิเคราะห์ความเที่ยงได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาด้านการแก้แค้น .90 ด้านการหลักหนี 186 และได้วิเคราะห์สหสัมพันธ์กันได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .67 นอกจากนี้ McCulloug *et al.* (1998) ได้นำมาตร TRIM ไปศึกษากับนักศึกษาที่เป็นอาสาสมัครจำนวน 74 คนเพื่อวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างมาตรวัด TRIM กับมาตรวัดการให้อภัยทางตรงด้วยข้อคำถามเดียวหรือ Forgiveness Single-item (FSI) ของ McCulloug *et al.* (1997) เพื่อทดสอบความตรงของมาตร TRIM ในการที่จะวัดการให้อภัยระหว่างบุคคลซึ่งการได้คะแนนในมาตร TRIM ก็จะแสดงถึงการให้อภัยสูง จากการวิเคราะห์พบว่ามาตรวัด TRIM ในด้านการแก้แค้นมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ -.67 และด้านการหลักหนีมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ -.41 ซึ่งค่าสหสัมพันธ์มีทิศทางตรงกันข้ามกับมาตร FSI แสดงว่ามีความสอดคล้องกันตามภาวะสันนิษฐาน

การให้อภัยตามแนวคิดเชิงทฤษฎีของ Thompson *et al.* (2005)

ผู้แต่งได้กรอบนิยามของการให้อภัยว่าเป็นลักษณะของการรับรู้การเข้าใจในการฝ่าฝืนหรือละเมิดของผู้กระทำผิดเป็นการแปรเปลี่ยนความรู้สึกจากที่เป็นลบ ให้เป็นกลางหรือเป็นบวกการให้อภัยนั้น อาจเป็นการให้อภัยต่อตนเอง บุคคลอื่น หรือให้อภัยต่อสถานการณ์ที่เกินความคาดหมายไม่สามารถควบคุมได้ (เช่น ภัยพิบัติ ภัยธรรมชาติ ต่างๆ) เมื่อบุคคลแสดงการยกโทษให้อภัย แสดงถึงว่าพวกเขายอมรับว่ามีการกระทำผิดนั้นปรากฏเกิดขึ้นและมีอยู่จริง และได้จัดกระทำเหตุการณ์การละเมิดนั้นเสียใหม่ โดยผ่านกระบวนการนึกคิดหรือแสดงออกเป็นพฤติกรรม โดยกำหนดกรอบตีความ และตอบสนองต่อการฝ่าฝืนละเมิดนั้นใหม่เสมือนว่าไม่เคยมีการกระทำผิดหรือละเมิดฝ่าฝืนนั้นเกิดขึ้นและ เมื่อบุคคลแสดงการยกโทษให้อภัย แสดงว่า พวกเขาไม่เอาโทษ ขอมลลดหย่อนโทษให้ กระบวนการพิจารณาการให้อภัยเป็นกระบวนการสังเคราะห์พิจารณา ต่อข้อสมมุติฐานที่มีอยู่ และความเป็นจริงการกระทำผิดนั้นๆ ไปสู่ความเข้าใจใหม่ ต่อการกระทำผิด ผู้กระทำผิดหรือลำดับเหตุการณ์การกระทำผิดนั้น มีผู้ให้ความหมายเกี่ยวกับกระบวนการนี้ไว้ว่าเป็นกระบวนการ สร้าง “เรื่องเล่าหรือการให้การบรรยายใหม่” ต่อการกระทำผิดนั้นเป็นการตอบสนองผ่านทางอารมณ์ พฤติกรรม ที่ประกอบด้วยพิจารณา ผ่านความคิด ความรู้สึกหรือผ่านการกระตุ้นจากสิ่งที่ยังอยู่ในพฤติกรรมที่แสดงออกมาให้เห็น กระบวนการให้อภัยเป็นกระบวนการภายในของบุคคล

ระหว่างการกระทำผิด กับพฤติกรรมการแสดงออกระหว่างบุคคลเท่านั้น อาทิเช่น ในการปรองดอง ไกล่เกลี่ยคดีความ กระบวนการตามกฎหมายไม่สามารถตัดสินในรูปแบบเดียวกันหรือทำให้ เหมือนๆกัน เหมือนการให้อภัยหรือการไม่ให้อภัยได้ ตัวอย่างเช่น ในกระบวนการพิจารณาการ กระทำผิดตามกฎหมาย บุคคลจะต้องได้รับการพิจารณาที่ละเอียดมากถึงกระบวนการคิดและ พฤติกรรมการทำผิดที่ซ่อนอยู่ภายใน ซึ่งเป็นการพิจารณานอกเหนือไปจากความคิดเอาผิดหรือแก้ แค้น ทำให้กระบวนการพิจารณาไม่สามารถ พิจารณาให้แต่ละกรณีเหมือนกันหรือตัดสินไปตามๆกัน ได้ ผลจากการพิจารณาหาความยุติธรรมอาจพิจารณาว่าเป็นการให้อภัยได้ ซึ่งส่วนประกอบนี้คล้าย กับคำนิยาม พื้นฐานแรงใจของ McCullough *et al.* (1998)

การให้ความหมายต่อการกระทำผิดนั้นใหม่ อาจเปลี่ยนแปลงการตอบสนองต่อกรอบ ความคิดนั้น ซึ่งมีอยู่สององค์ประกอบ valence และ strength Valence หมายถึง ความคิดความรู้สึก หรือพฤติกรรม ทั้งที่ เป็นทางบวก เป็นกลาง หรือเป็นลบ strength หมายถึง ความเข้มข้น ของการ รุกล้ำก้าวท้าว ต่อความคิดความรู้สึกหรือพฤติกรรม และมันสามารถผันแปรต่อปัจจัยต่างๆ เช่นการ รับรู้ถึงความเสียหาย ของการกระทำผิดหรือละเมิดนั้นบุคคลใดที่สามารถให้อภัยได้จะเปลี่ยนแปลง การตอบสนองทางลบที่เป็นเหตุแห่งการกระทำผิดล่วงละเมิดนั้นอาจแสดงดังนี้ 1. เปลี่ยน Valence ที่ เป็นลบให้เป็นกลางหรือเป็นบวก 2. เปลี่ยนทั้ง Valence และ strength กระบวนการการเปลี่ยน Valence และ strength คล้ายคลึงกับ “การเจรจาต่อรอง ตามสภาพความเป็นจริง” (Higgins & Leibowitz, 2002; Snyder, Higgins, & Stucky, 1983) บุคคลสามารถเปลี่ยน Valence และ เชื่อมต่อ เหตุการณ์ที่เป็นลบนั้นๆ ให้สอดคล้องต่อ ภาพที่เป็นทางบวกของตน

การเปลี่ยน Valence จากทางลบให้เป็นกลาง หรือเป็นบวก ทั้งสองมีความจำเป็นและต้องมี เพียงพอให้เกิดเป็นการให้อภัย ในกรณีที่เป็นการให้อภัยต่อบุคคลอื่น การให้อภัยนั้น อาจพัฒนามา จาก ความเมตตากรุณา หรือความรู้สึกที่เป็นบวกต่อบุคคลนั้น เพียงแค่ย้ายจากความรู้สึกที่เป็นกลาง เข้าสู่ความรู้สึกที่เป็นบวกสิ่งสำคัญที่เสนอให้พิจารณาคือเกณฑ์หรือบรรทัดฐานของการให้อภัยต่อ บุคคลที่เกิดก่อนหน้านั้น ในทฤษฎีนี้มีมุมมองที่แตกต่างจากคนอื่นที่ได้แย้งว่าความเห็นใจและการ เข้าอกเข้าใจต่อผู้กระทำผิดนั้นเป็นสิ่งจำเป็นที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ นอกจากนี้ เมื่อมีการให้อภัยแก่บุคคล หนึ่งก็จะเกิดการพิจารณาให้อภัยแก่บุคคลอื่นๆตามมาด้วย

การเปลี่ยนการตอบสนองต่อความรุนแรงของสาเหตุ (Changing the strength of the responses) ในการเปลี่ยนทั้งสองอย่างนั้นอาจไม่เพียงพอต่อการเสนอเพื่อพิจารณาการให้อภัย แต่ มันสามารถส่งเสริมให้เกิดการให้อภัยได้ เมื่อบุคคลที่ Valence ในทางลบ อ่อนแรงลง เขาไม่อาจ

รับรู้ถึงความรุนแรงของผู้กระทำผิดหรือการกระทำผิด ที่พวกได้รับจากการกระทำก่อนหน้า การตอบสนองที่อ่อนแรงลงเกี่ยวข้องกับการลดแรงดันของความรุนแรงจากการถูกล่วงล้ำหรือการก้าวร้าว นั่นอาจหมายถึงความสัมพันธ์กับ “เวลา” ที่ผู้คนมักจะบอกว่า เวลาจะช่วยให้พวกเค้าเกิดการยอมรับและให้อภัย

ดังที่อธิบายไว้ก่อนหน้านี้ ในการศึกษากรอบความคิดการให้อภัยในปัจจุบัน คล้ายคลึงกับงานวิจัยที่ศึกษาเรื่อง การกำหนดนิยามในการกระทำผิดขึ้นใหม่ การลดความรุนแรง หรือการเปลี่ยนแปลง ความคิด ความรู้สึก พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดการกระทำผิด รวมไปถึง “สถานการณ์” ที่เกี่ยวข้องที่เป็นสาเหตุการกระทำผิดอย่างไรก็ตาม ดูเหมือนบางเรื่องจะมีสถานการณ์เฉพาะอย่างที่น่าไปสู่ การตอบสนองทางลบต่อสถานการณ์นั้น เช่นในเรื่อง ความหายนะ ความเจ็บป่วย อาจทำลายสมมุติฐานทางบวกที่มีความหมายของบุคคล (เช่น ฉันเป็นคนแข็งแรงมีสุขภาพดี และ สิ่งเลวร้ายจะไม่เกิดกับคนคืออย่างไม่มีเหตุผล) และนำไปสู่ความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรม ในทางลบ (ความรู้สึก ความโกรธ ความเศร้า) ดังนั้นบุคคลอาจยกโทษให้อภัย ต่อสถานการณ์ โดยการแปลงเปลี่ยน การตอบสนองจากทางลบเป็นกลางและเป็นบวก

งานวิจัยส่วนมากไม่กล่าวถึงการอภัยต่อสถานการณ์ Enright and Zell (1989) ได้กำหนดไว้ชัดเจนว่า บุคคลให้อภัยผู้อื่นแต่ไม่ใช่สถานการณ์ เช่น ภัยธรรมชาติ ความเจ็บป่วย ที่ขัดแย้งกันคือกรอบแนวคิดของการให้อภัยต่อสถานการณ์ เช่น การเจ็บป่วยทางกายภาพหรือ สิ่งปรากฏชัดต้องได้ กลับถูกจัดว่าไม่อยู่ในกลุ่มการให้อภัยในสถานการณ์

การศึกษาการให้อภัยของพระผู้เป็นเจ้า แม้ว่าจะแตกต่างกันแต่มีความเกี่ยวข้องในที่นี้ Exline, Yali, and Lobel (1999) พบความเหมือนจากการรวบรวม ความลำบากยุ่งยากใน การให้อภัยหลายๆรูปแบบ การให้อภัยตนเองและการให้อภัยผู้อื่น ความยุ่งยากในการให้อภัยพระผู้เป็นเจ้า ได้รวมถึงความแปรปรวนเฉพาะในเรื่องความวิตกกังวลและอารมณ์ซึมเศร้าระหว่างนักเรียนในมหาวิทยาลัย มักปรากฏถึงการกล่าวโทษ พระเจ้าถึง โชคชะตา ชีวิต สถานะและ โอกาส ซึ่งบางคนอาจยกโทษและให้อภัยพระเจ้าอย่างเต็มใจ เพราะถือว่าเป็นสิ่งที่ประสบเป็นภาระกิจเป็นสิ่งพระเจ้ามอบหมายให้บางคนอาจโต้แย้งถึงการให้อภัยต่อสถานการณ์นี้โดย เพราะพิจารณาเห็นว่า เป็นการทำให้เกิดสถานการณ์นี้อย่างตั้งใจ อย่างไรก็ตาม บ่อยครั้งที่มีการกล่าวโทษและให้อภัยผู้อื่น แม้ว่าจะไม่ได้รู้ว่าพวกเขาได้กระทำความผิดอย่างตั้งใจ

ดังนั้น บุคคลอาจมีหลายเป้าหมายในการที่จะให้อภัยต่อความผิดที่เหมือนกันความผิดหนึ่งในกรณีของความเจ็บป่วย อาจมีการให้อภัยและยอมรับต่อตนเองและโชคชะตา หรือพ่อแม่ในเรื่องพันธุกรรมที่ได้รับ เช่นนั้น การให้อภัยต่อสถานการณ์ จึงเป็นส่วนประกอบ ที่มีแนวโน้มต่อการให้อภัยที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน แต่แตกต่างจากการการให้อภัยตนเองและบุคคลอื่น ดังเช่น ในงานวิจัยการให้อภัยต่อพระเจ้าว่า การชีวิต การตีค่า อาจถูกละเลยในการให้อภัยตนเองและผู้อื่น

ลักษณะมาตรวัด HFS

Thompson *et al.* (2005: 313) ศึกษาการให้อภัยที่เป็นลักษณะบุคลิกภาพ (dispositional forgiveness) เพื่อพัฒนามาตรวัดการให้อภัย (The Heartland Forgiveness Scale: HFS) โดยมีมาตรย่อย (subscale) 3 มาตร คือ การให้อภัยตนเอง การให้อภัยผู้อื่น และการให้อภัยต่อสถานการณ์ (เช่น การให้อภัยเมื่อมีภัยธรรมชาติที่สร้างความเสียหายเกิดขึ้น) คณะผู้วิจัยแบ่งการศึกษานี้ออกเป็น 2 ส่วนใหญ่ๆ คือ ส่วนที่หนึ่งเป็นการพัฒนาและทดสอบความตรงตามภาวะสันนิษฐานของมาตร HFS ในส่วนที่ 2 เป็นการนำมาตร HFS ไปใช้ตรวจสอบการให้อภัย โดยมีการศึกษาที่ 3b เป็นการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างการให้อภัยและสภาวะทางจิต (ความซึมเศร้า ความโกรธ ความวิตกกังวล และความพึงพอใจในชีวิต) ผลการทดลองพบว่า ลักษณะการให้อภัยสามารถทำนายความซึมเศร้า ความโกรธ ความวิตกกังวลในระดับต่ำ และความพึงพอใจในชีวิตในระดับสูง การให้อภัยตนเองสามารถใช้อธิบายความแปรปรวนของความซึมเศร้า ความวิตกกังวล และความพึงพอใจในชีวิต การให้อภัยผู้อื่นสามารถอธิบายความแปรปรวนของความโกรธได้ และการให้อภัยสถานการณ์สามารถใช้อธิบายสภาวะทางจิตได้ทั้ง 4 ตัวคณะผู้วิจัยให้ข้อสรุปว่าการให้อภัยตนเองและการให้อภัยสถานการณ์มีความเชื่อมโยงกับสภาวะทางจิตมากกว่าการให้อภัยผู้อื่น

จากการศึกษาค้นคว้าและทบทวนเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการให้อภัย ผู้วิจัยได้เลือกแนวคิด Thompson *et al.* (2005) แนวคิดนี้มีความเหมาะสมกับการวัดการให้อภัยของวัยรุ่นในทุกด้าน โดยคำนึงถึงองค์ประกอบทั้ง 3 ด้านดังนี้

1. การให้อภัยต่อตนเอง หมายถึง การเปลี่ยนแปลงความคิด และอารมณ์เชิงลบต่อตนเอง เมื่อกระทำความผิดให้เป็นกลางหรือเป็นไปในทางบวก
2. การให้อภัยต่อผู้อื่น หมายถึง การเปลี่ยนแปลงความคิด และอารมณ์เชิงลบต่อบุคคลอื่น เมื่อกระทำความผิดให้เป็นกลางหรือเป็นไปในทางบวก

3. การให้อภัยต่อสถานการณ์ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงความคิด และอารมณ์เชิงลบต่อตน สถานการณ์การณ์ต่างๆที่ไม่สามารถควบคุมให้เป็นกลางหรือเป็นไปในทางบวก

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคม

ความหมายของการสนับสนุนทางสังคม

กิตติพัฒน์ นนทปัทมะคุลย์ (2535: 170) ให้ความหมาย การสนับสนุนทางสังคมว่า หมายถึง การที่บุคคลในสังคมได้รับความรัก ความเอาใจใส่ เห็นคุณค่า ได้รับการยกย่อง มีการผูกพันซึ่งกันและกัน มีความรู้สึกเป็นส่วนร่วมในสังคมเดียวกัน การให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆ เช่นการให้คำแนะนำ การให้สิ่งของ การประเมินเพื่อให้ปรับปรุงให้ดีขึ้น การให้ความช่วยเหลือเป็นแรงงาน ให้เวลา ให้ความคิดเห็น ให้ข้อมูลข่าวสาร การสนับสนุนทางสังคมมีผลต่อภาวะจิตใจ อารมณ์ มีขอบเขตครอบคลุมทั้งการให้และการรับจากบุคคลในครอบครัว อาทิ บิดา มารดา ญาติพี่น้อง เพื่อนฝูง เพื่อนนักเรียน เพื่อนบ้าน ครูอาจารย์ คนในชุมชน บุคลากรวิชาชีพต่างๆที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและเอกชน เป็นต้น

Cobb (1976: 300-301) ให้ความหมายการสนับสนุนทางสังคมว่าหมายถึง การที่บุคคลได้รับข้อมูลที่ทำให้เขาเชื่อว่า มีบุคคลให้ความรัก ความเอาใจใส่ เห็นคุณค่าและยกย่องนับถือ รวมทั้งการทำให้บุคคลนั้นรู้สึกว่าตัวเขาเป็นส่วนหนึ่งของสังคมนั้น

Kaplan *et al.*(1977: 50-51) ให้ความหมาย การสนับสนุนทางสังคมว่าหมายถึง การติดต่อของบุคคลต่างๆ ในสังคมที่ทำให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งได้รับความพึงพอใจและได้รับการตอบสนองความต้องการ

จากความหมายของการสนับสนุนทางสังคม หมายถึง การที่บุคคลได้รับความรัก การยกย่อง การดูแลเอาใจใส่ รวมทั้งการช่วยเหลือ จากบุคคลรอบข้างหรือสังคม ทำให้รู้สึกว่าตนมีกำลังใจรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าในการเข้าสังคม

ประเภทของการสนับสนุนทางสังคม

ประเภทของการสนับสนุนทางสังคม เป็นมิติหนึ่งของการสนับสนุนทางสังคมซึ่งหมายถึง ความจำเป็นพื้นฐานทางสังคมที่บุคคลต้องการและได้รับจากการติดต่อกับบุคคลอื่นใน

สังคมนั้นๆ การแบ่งชนิดของการสนับสนุนทางสังคมก็แตกต่างกันไป ได้มีผู้ทำการศึกษาและแบ่งชนิดของการสนับสนุนทางสังคมไว้ดังนี้

1. แนวคิดของ Cobb (1976: 300-301) แบ่งการสนับสนุนทางสังคมออกเป็น 3 ด้าน คือ

1.1 การสนับสนุนด้านอารมณ์ (Emotional Support) เป็นข้อมูลที่จะบอกว่าบุคคลนั้นได้รับความรัก ได้รับความดูแลเอาใจใส่ ได้รับความรักความจริงใจและความสนใจ ซึ่งมักจะได้รับความรักจากบุคคลที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันและมีความผูกพันที่ลึกซึ้งซึ่งต่อกัน

1.2 การสนับสนุนด้านการได้รับการยอมรับ (Esteem Support) ยกย่อง และมีผู้เห็นคุณค่าเป็นข้อมูลที่จะบอกว่าบุคคลนั้นมีค่า ผู้อื่นให้การยอมรับ

1.3 การสนับสนุนด้านสังคม (Socially Support) เป็นข้อมูลที่จะบอกว่าบุคคลนั้นเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

2. แนวคิดของ Kahn (1979: 85) แบ่งการสนับสนุนทางสังคมเป็น 3 ชนิด คือ

2.1 ความผูกพันทางด้านอารมณ์และความคิด (Affection) เป็นการแสดงออกถึงอารมณ์ในทางบวกของบุคคลหนึ่งที่มีต่อบุคคลหนึ่ง ซึ่งแสดงออกในรูปของความผูกพัน การยอมรับ ความเคารพ หรือด้วยความรัก

2.2 การยืนยันและการรับรองพฤติกรรมของกันและกัน (Affirmation) เป็นการแสดงออกถึงการเห็นด้วย การยอมรับในความถูกต้องเหมาะสม ทั้งในการกระทำและความคิดของบุคคล

2.3 การให้ความช่วยเหลือ (Aid) เป็นการปฏิสัมพันธ์ที่มีต่อบุคคล โดยการให้สิ่งของหรือการช่วยเหลือโดยตรง การช่วยเหลือเหล่านั้นอาจจะเป็นวัตถุ เงินทอง ข้อมูล ข่าวสาร หรือเวลา

3. แนวคิดของ Pender, Murdaugh and Parsons (2001: 239) แบ่งการสนับสนุนทางสังคมออกเป็น 4 ชนิด คือ

3.1 การสนับสนุนทางด้านอารมณ์ (Emotional Support) เป็นการให้ความช่วยเหลือสนับสนุนการมีส่วนร่วม ซึ่งอาจเป็นการช่วยเหลือในภาวะวิกฤต โดยการดูแลเอาใจใส่ การให้กำลังใจ การมีอารมณ์ร่วม

3.2 การสนับสนุนทางด้านข้อมูลข่าวสาร (Information Support) เป็นการให้ข้อมูลข่าวสารการให้ความช่วยเหลือสนับสนุนบุคคลให้เกิดความเข้าใจว่าควรทำอะไร ถึงจะมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์ต่อตนเอง

3.3 การช่วยเหลือด้านทรัพยากรหรือวัตถุสิ่งของ (Instrument or Tangible aid) เป็นการให้ความช่วยเหลือในเรื่องกิจกรรมที่เฉพาะเจาะจง

3.4 การยอมรับ (Affirmation) เป็นการยอมรับและช่วยให้บุคคลเข้าใจถึงศักยภาพที่แท้จริงของตนเอง การมีข้อมูลป้อนกลับที่มีความสร้างสรรค์

4. แนวคิดของ House (1981 cited in Brown, 1986) แบ่งการสนับสนุนทางสังคมเป็น 4 ชนิด คือ

4.1 การสนับสนุนด้านอารมณ์ (Emotional Support) เป็นแรงสนับสนุนด้านการยกย่อง การให้ความรักความผูกพัน ความจริงใจ ความเอาใจใส่ ความเห็นอกเห็นใจ

4.2 การสนับสนุนด้านการประเมิน (Appraisal Support) เป็นการให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อนำไปประเมินตนเอง และเปรียบเทียบพฤติกรรม การให้การรับรองซึ่งจะทำให้ผู้รับเกิดความมั่นใจ นำไปเปรียบเทียบตนเองกับผู้อื่นที่อยู่ร่วมในสังคม

4.3 การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร (Information Support) เป็นการให้คำแนะนำเสนอแนะทิศทางและการให้ข้อมูลข่าวสาร ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหาที่เผชิญอยู่ได้

4.4 การสนับสนุนทางด้านเครื่องมือสิ่งของ การเงิน และแรงงาน (Instrumental Support) เป็นการช่วยเหลือโดยตรงในเรื่องเงิน แรงงาน เวลา และปรับสภาพแวดล้อม

องค์ประกอบของการสนับสนุนทางสังคม

Norbeck (1981) สรุปได้ว่า การสนับสนุนทางสังคมที่บุคคลแต่ละคนได้รับจะมีความแตกต่างกัน โดยขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่สำคัญ 2 ประการ คือ องค์ประกอบด้านคุณสมบัติส่วนตัวของแต่ละบุคคล และองค์ประกอบด้านคุณสมบัติของสถานการณ์

1. องค์ประกอบด้านคุณสมบัติส่วนตัวของแต่ละบุคคล ได้แก่

1.1 อายุ มีอิทธิพลต่อปริมาณ และชนิดของการสนับสนุนทางสังคม เช่น ในวัยทารกมีความต้องการการดูแลช่วยเหลือและสนับสนุนจากบุคคลเดียวกัน และในปริมาณที่สูง เมื่อมีอายุมากขึ้นความถี่ของการสนับสนุนจะลดลง และจำนวนบุคคลที่ให้การสนับสนุนก็จะขยายกว้างออกไป ซึ่งมีทั้งสมาชิกในครอบครัว ญาติ และเพื่อนในวัยรุ่น พบว่ามีความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนมากขึ้น ส่วนในวัยผู้ใหญ่การสนับสนุนทางสังคมจะมีความสัมพันธ์กับหน้าที่การงานและส่วนใหญ่มักจะได้การสนับสนุนจากเพื่อนร่วมงานทั้งจากญาติพี่น้อง ดังนั้นจึงพบว่า ขนาดของกลุ่มเพื่อนจะเพิ่มขนาดขึ้นในวัยผู้ใหญ่ตอนต้นและจะคงที่เมื่ออายุ 35-55 ปี เมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุจะได้รับการสนับสนุนน้อยลง เนื่องจากกลุ่มสังคมเล็กลงเพราะมีการตายและการพลัดพราก

1.2 เพศ ทำให้การได้รับการสนับสนุนทางสังคมต่างกัน เพศหญิงได้รับการสนับสนุนมากกว่าเพศชาย เพราะเพศหญิงมีความใกล้ชิดและมีสัมพันธภาพที่ดีกว่าเพศชาย นอกจากนี้เพศหญิงยังได้รับการสนับสนุนทางสังคมและมีขนาดของเครือข่ายทางสังคมมากกว่าเพศชาย

1.3 สถานภาพสมรส มีการศึกษาเปรียบเทียบการได้รับการสนับสนุนทางสังคมในสตรีที่แต่งงานแล้วกับสตรีที่เป็นหม้าย พบว่า หญิงที่แต่งงานแล้วจะได้รับการสนับสนุนทางสังคมมากกว่าหญิงหม้าย แต่หญิงหม้ายจะได้รับการสนับสนุนมากกว่าหญิงที่หย่าร้าง ขณะที่กลุ่มหญิงหย่าร้างจะได้รับมากกว่าหญิงโสด ดังนั้นทำให้เห็นว่าสตรีที่แต่งงานแล้วจะได้รับการสนับสนุนทางสังคมมากที่สุด แต่หญิงโสดจะได้รับน้อยที่สุด

1.4 ฐานะทางเศรษฐกิจและระดับการศึกษา พบว่า สตรีที่สามีย่วยด้วยโรคหัวใจ ซึ่งเป็นชนชั้นกลางจะได้รับการสนับสนุนทางสังคมสูงกว่ากลุ่มสตรีที่มีรายได้น้อยและยังพบว่า บุคคลที่ระดับการศึกษาคือจะมีความสามารถในการขอความช่วยเหลือแก่ตนเองได้มากกว่าบุคคลที่มีระดับการศึกษาน้อย ซึ่งจะช่วยให้เขาได้รับการสนับสนุนทางสังคมที่มากกว่า

1.5 ความสามารถของแต่ละบุคคล พบว่า ผู้ป่วยที่สามารถติดต่อสื่อสารแลกเปลี่ยน ข้อมูลข่าวสารต่างๆ กับบุคคลอื่นในเครือข่ายสังคมได้ดี จะได้รับการสนับสนุนทางสังคมมากกว่า บุคคลที่มีปฏิสัมพันธ์กับเครือข่ายสังคมน้อยมีผลการศึกษาที่สรุปได้ว่า ผู้ป่วยโรคจิตจะมีกลุ่ม เครือข่ายทางสังคมเล็กและได้รับการสนับสนุนทางสังคมน้อย เนื่องจากมีความสามารถในการ ติดต่อสื่อสารกับเครือข่ายสังคมน้อย

2. องค์ประกอบด้านคุณสมบัติของสถานการณ์ ได้แก่

2.1 สถานการณ์ของชีวิต มีผลทำให้บุคคลต้องการและได้รับการสนับสนุนทางสังคม แตกต่างกันไป โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สถานการณ์เกี่ยวกับสถานะสุขภาพและความเจ็บป่วย ในวัย ตั้งครรภ์หรือวัยเตรียมการเป็นมารดา ถือเป็น การเปลี่ยนแปลงตามวัยที่อยู่ในช่วงวิกฤตได้ ใน สถานการณ์นี้พบว่า จะได้รับการสนับสนุนจากญาติและเพื่อนมาก หรือผู้ป่วยที่พิการ ทูพลภาพ หรือถูกคุกคามชีวิตจากโรคมะเร็งพบว่า จะได้รับการสนับสนุนทางสังคมน้อย

2.2 ความคาดหวังของสังคม เช่น บิดาที่อยู่คนเดียวจะได้รับการสนับสนุนจากเพื่อน บ้านมากกว่ามารดาที่อยู่คนเดียว เพราะถือว่าเป็นบทบาทการเป็นแม่ นั่นเป็นหน้าที่ปกติของสตรีอยู่แล้ว

2.3 บทบาทด้านสังคม ถ้าบุคคลที่ทำงานจะได้รับการสนับสนุนทางสังคมจาก ผู้ร่วมงาน แต่เมื่อเกษียณอายุหรือเปลี่ยนหน้าที่การงาน ทำให้มีสัมพันธภาพน้อยลง การได้รับความช่วยเหลือสนับสนุนก็จะน้อยลง

บุญเยี่ยม ตระกูลวงศ์ (2528: 594) กล่าวว่า ความสำคัญของการสนับสนุนทางสังคม จะต้องประกอบด้วย การติดต่อสื่อสารระหว่าง “ผู้ให้” และ “ผู้รับ” จึงเป็นการสนับสนุนทางสังคม ลักษณะของการติดต่อสื่อสาร ประกอบด้วย

1. ข้อมูลข่าวสารที่มีลักษณะของ “ผู้รับ” เชื่อว่ามีคนสนใจเอาใจใส่ มีความรักและความหวังดีในตนเองอย่างจริงจัง
2. ข้อมูลข่าวสารที่มีลักษณะ “ผู้รับ” รู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าและเป็นที่ยอมรับในสังคม
3. ข้อมูลข่าวสารที่มีลักษณะ “ผู้รับ” เชื่อว่าเขาเป็นส่วนหนึ่งของสังคมและสามารถทำประโยชน์แก่สังคมได้

ปัจจัยนำเข้าของการสนับสนุนอาจอยู่ในรูปแบบข้อมูลข่าวสาร วัสดุสิ่งของ หรือการสนับสนุนทางจิตใจจะต้องช่วยให้ “ผู้รับ” ได้รับบรรลุถึงจุดมุ่งหมายที่เขาต้องการ

ระดับของการสนับสนุนทางสังคม

Gottlieb (1985: 11-22) ได้แบ่งระดับของการสนับสนุนทางสังคมออกเป็น 3 ระดับ คือ

1. ระดับกว้าง (Macro level) เป็นการพิจารณาถึงการเข้าร่วมหรือการมีส่วนร่วมในสังคม อาจวัดได้จากความสัมพันธ์กับสถาบันในสังคม การเข้าร่วมกลุ่มต่างๆ ด้วยความสมัครใจ และการดำเนินชีวิตอย่างไม่เป็นทางการในสังคม

2. ระดับกลุ่มเครือข่าย (Mezzo level) เป็นการมองที่โครงสร้างและหน้าที่ของเครือข่ายสังคมด้วยการวัดอย่างเฉพาะเจาะจงถึงกลุ่มบุคคลที่มีความสัมพันธ์กันอย่างสม่ำเสมอ เช่น กลุ่มเพื่อน ชนิดของการสนับสนุนทางสังคมในระดับนี้คือ การให้คำแนะนำ การช่วยเหลือ ด้านวัตถุประสงค์ ความเป็นมิตร และการสนับสนุนทางด้านอารมณ์ และการยกย่อง

3. ระดับแคบ หรือระดับลึก (Micro level) เป็นการพิจารณาความสัมพันธ์ของบุคคลที่มีความใกล้ชิดสนิทสนมมากที่สุด ทั้งนี้มีความเชื่อว่า คุณภาพของความสัมพันธ์มีความสำคัญมากกว่าปริมาณคือ ขนาด จำนวนและความถี่ของความสัมพันธ์ การสนับสนุนในระดับนี้ได้แก่ สามี ภรรยา บุตรและสมาชิกในครอบครัว หรือคนรัก ซึ่งมีความใกล้ชิดทางอารมณ์ให้การสนับสนุนทางจิตใจ แสดงความรักและห่วงใย (Affective Support)

ประโยชน์ของการสนับสนุนทางสังคม

Pender Murdaugh and Parsons (2001: 258) ได้กล่าวว่า การสนับสนุนทางสังคมมีส่วนในการสร้างเสริมสุขภาพดังนี้

1. ช่วยสร้าง สนับสนุน และส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่เกื้อหนุนการส่งเสริมสุขภาพ การยอมรับนับถือในตนเอง และระดับความสุขสบายเพิ่มขึ้น

2. ลดเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดความเครียดในชีวิตของบุคคล

3. ช่วยสะท้อนและยืนยันผลของการกระทำของบุคคล นำไปสู่ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ สังคมยอมรับได้ ตลอดจนการคาดคะเนเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นจากการกระทำดังกล่าว

4. เป็นเกราะป้องกันผลลัพธ์ทางลบที่ทำให้เกิดความเครียดในชีวิต ช่วยให้บุคคลที่มีความทุกข์ ความวิตกกังวล ผ่อนคลายความไม่สบายใจและคับข้องใจ

จากการศึกษาค้นคว้าและทบทวนเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนทางสังคม ผู้วิจัยได้เลือกใช้แนวคิดของ House (1981 cited in Brown, 1986) เป็นตัวแปรหนึ่งที่น่าจะมีผลต่อการให้อภัยของวัยรุ่น ทั้งนี้ผู้วิจัยได้มุ่งเน้นในเรื่องการสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียน เพราะในการสร้างคุณธรรมจริยธรรม เพื่อปลูกฝังให้วัยรุ่นรู้จักการให้อภัยจะต้องปลูกฝังตั้งแต่เด็กโดยวางพื้นฐานทางจิตใจให้แก่เด็กในวัยเยาว์ ซึ่งสถาบันโรงเรียนจะเป็นสถาบันทางสังคมอันดับสองรองจากครอบครัวที่จะทำได้ ทั้งนี้การสนับสนุนทางสังคมจะส่งผลทางบวกต่อการแสดงพฤติกรรม โดยจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทำให้พบว่าการสนับสนุนทางสังคมมีอิทธิพลต่อการปรับตัวของวัยรุ่นอีกด้วย โดยเหตุนี้การที่วัยรุ่นสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้นั้นน่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลกับการให้อภัยของการศึกษาครั้งนี้

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ให้ความหมายของการสนับสนุนทางสังคม หมายถึง การที่บุคคลได้รับความรัก การยกย่อง การดูแลเอาใจใส่ รวมทั้งการช่วยเหลือ จากบุคคลรอบข้างหรือสังคม ทำให้รู้สึกว่ามีกำลังใจรู้สึกว่ามีคุณค่าในการเข้าสังคม ซึ่งประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ การสนับสนุนทางด้านอารมณ์ การสนับสนุนทางการประเมิน การสนับสนุนทางด้านข้อมูลข่าวสาร และการสนับสนุนทางด้านสิ่งของและบริการ

1. การสนับสนุนทางด้านอารมณ์ หมายถึง การที่บุคคลได้รับการสนับสนุนด้านการยกย่อง การให้ความรัก ความผูกพัน ความจริงใจ ความเอาใจใส่เห็นอกเห็นใจ

2. การสนับสนุนทางการประเมิน หมายถึง การที่บุคคลได้รับการยอมรับและช่วยให้วัยรุ่นเข้าใจถึงศักยภาพของตนเอง รวมทั้งการได้รับข้อมูลย้อนกลับเชิงสร้างสรรค์เพื่อนำไปประเมินตนเอง

3. การสนับสนุนทางด้านข้อมูลข่าวสาร หมายถึง การที่บุคคลได้รับการสนับสนุนเกี่ยวกับคำแนะนำ ข้อเสนอแนะ และการให้ข้อมูลข่าวสาร ซึ่งสามารถนำไปแก้ปัญหาที่เผชิญอยู่ได้

4. การสนับสนุนทางด้านสิ่งของและบริการ หมายถึง การที่บุคคลได้รับการสนับสนุนในเรื่องสิ่งของที่เป็นทั้งเรื่อง การเงิน แรงงาน และเวลา ที่เป็นประโยชน์

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบุคลิกภาพ

ความหมายของบุคลิกภาพ

Fromm (1947: 50) กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึง เป็นผลรวมของคุณภาพจิตใจทั้งที่มีมาแต่กำเนิดและเกิดขึ้นภายหลังที่เป็นลักษณะของบุคคลหนึ่งและก่อให้เกิดเอกลักษณ์ของบุคคลนั้น

Allport (1961: 29) กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงเคลื่อนไหวภายในตัวบุคคลทั้ง ระบบทางด้านร่างกาย และจิตใจ ซึ่งเป็นตัวกำหนดบุคลิกลักษณะพฤติกรรมและความคิด

Cattell (1966: 25) ได้ให้ความหมายของบุคลิกภาพว่า หมายถึง เป็นสิ่งที่ช่วยบอกทำนายสิ่งทีบุคคลจะทำเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่เฉพาะเจาะจง

Hillgard (1967: 462) ให้ความหมายของบุคลิกภาพว่า หมายถึงแบบแห่งลักษณะของบุคคลรวมถึงวิธีการแสดงออก ซึ่งกำหนดการปรับตัวตามแบบฉบับของแต่ละบุคคล

McConnell (1974: 610) ได้ให้ความหมายของบุคลิกภาพว่า หมายถึง ลักษณะที่บุคคลคิดจะทำจะกระทำ เมื่อต้องการมีการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม การคิดและการกระทำ ดังกล่าวนี้นี้ได้รับอิทธิพลจากสิ่งต่างๆดังนี้ ลักษณะเฉพาะ ค่านิยม แรงจูงใจ พันธุกรรม เจตคติ อารมณ์ ความสามารถ ภาพพจน์เกี่ยวกับตนเอง ความเฉลียวฉลาด และความกล้าแสดงออก

Luthans (1992: 84) ได้ให้ความหมายไว้ว่า บุคลิกภาพ คือ การที่บุคคลแสดงออกต่อสิ่งต่างๆอย่างไร มีความเข้าใจและมองเห็นตนเองอย่างไร ซึ่งเป็นคุณลักษณะทั้งภายใน และภายนอก เป็นการปฏิสัมพันธ์กันระหว่างบุคคลกับสถานการณ์

McCrae *et al.* (2000 cite in Lawrence, 2005) กล่าวว่า บุคลิกภาพ คือ คุณลักษณะหรือนิสัย (Trait) ประจำตัวที่แท้จริงของมนุษย์ที่เกิดขึ้นภายในจากพันธุกรรมและองค์ประกอบของ

คุณลักษณะหรือนิสัย (Temperament) มักจะเกิดด้วยกันและนิสัยนี้มีพัฒนาการเป็นไปตามอิทธิพลของสิ่งแวดล้อม

Schermerhorn *et al.* (2000: 64) ได้ให้ความหมายไว้ว่า บุคลิกภาพ คือ การแสดงถึงทุกสิ่งทุกอย่าง หรือการรวมกันของคุณลักษณะที่สังเกตเห็นได้ ซึ่งเป็นธรรมชาติของแต่ละบุคคลที่แสดงออกต่อสิ่งต่างๆ

Cook and Hunsaker (2001: 182) ได้ให้ความหมายไว้ว่า บุคลิกภาพ คือ คุณลักษณะและพฤติกรรมซึ่งเป็นคุณลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคล

จากความหมายของบุคลิกภาพที่กล่าวมาข้างต้น อาจสรุปได้ว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะนิสัยและแบบแผนทางพฤติกรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของบุคคลนั้นที่ใช้ในการตอบสนองและปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม

ทฤษฎีบุคลิกภาพ

Fehr (1983: 13) ได้กล่าวถึง การจัดแบ่งของทฤษฎีบุคลิกภาพโดยใช้หลักเกณฑ์การอธิบายพัฒนาการของบุคลิกภาพเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

1. ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalytic Theory) เป็นทฤษฎีที่ได้อธิบายถึงการพัฒนาการของบุคลิกภาพตามแนวคิดของ Sigmund Freud ซึ่งมีแนวคิดที่ว่า บุคลิกภาพเป็นสิ่งที่เกิดจากแรงผลักดันของจิตไร้สำนึก (Unconscious) สัญชาตญาณ (Instinct) ซึ่งโครงสร้างของบุคลิกภาพประกอบด้วย Id, Ego, Super-Ego และกลไกการป้องกันตนเอง (Defense Mechanism) นักทฤษฎีที่สำคัญในกลุ่มจิตวิเคราะห์ อาทิเช่น Carl Jung, Alfred Adler และ Karen Horney

2. ทฤษฎีพฤติกรรมนิยม (Behaviorist Theory) อธิบายว่าแบบแผนพฤติกรรมของคนเกิดจากการเรียนรู้โดยการสังเกตจากตัวแบบและเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้ จึงอธิบายพัฒนาการของบุคลิกภาพด้วยการเรียนรู้จากตัวแบบและการเสริมแรง ตามแนวคิดของทฤษฎีพฤติกรรมนิยม นักทฤษฎีที่สำคัญในกลุ่มนี้ คือ Pavlov, Watson and Skinner

3. ทฤษฎีมนุษยนิยม (Humanistic Theory) จัดเป็นกลุ่มของนักจิตวิทยาที่มีแนวคิดว่า

3.1 บุคลิกภาพของบุคคล มิได้หมายถึงเฉพาะส่วนรวมของหน่วยย่อยต่าง ๆ ของสิ่งที่เรียกว่าบุคลิกภาพแต่ยังหมายถึงความเป็นเอกลักษณ์บุคคลที่ทำงานร่วมกันอย่างเป็นเอกภาพ

3.2 บุคลิกภาพของมนุษย์ คือ การเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงไปสู่สภาวะที่ดีกว่าตลอดเวลา จุดหมายสูงสุดของการเปลี่ยนแปลงสู่ความดีงามของบุคลิกภาพคือ ภาวะเต็มเปี่ยมแห่งศักยภาพของบุคคล (Self-Actualization)

3.3 พฤติกรรมและบุคลิกภาพของบุคคลเป็นผลมาจากการที่บุคคลรับรู้สิ่งแวดลอมรอบตัวเขาอย่างไร ไม่ว่าจะเป็นการรับรู้นั้นจะเป็นไปตามข้อเท็จจริงหรือไม่

นักทฤษฎีสำคัญในกลุ่มนี้ คือ Abraham Maslow และ Carl Roger นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้มุ่งศึกษา อัตมโนทัศน์ (Self Concept) กับบุคลิกภาพ ซึ่งอธิบายพัฒนาการของบุคลิกภาพและพัฒนาการของบุคลิกภาพด้วยอัตมโนทัศน์

4. ทฤษฎีลักษณะนิสัย (Trait Theory of Personality) เป็นทฤษฎีที่อธิบายว่าบุคลิกภาพ คือ แบบแผนพฤติกรรมที่คงเส้นคงวา เกิดจากลักษณะนิสัย (Trait) ของแต่ละคน บางคนที่มีลักษณะขยันก็จะมีแบบแผนพฤติกรรมเป็นอย่างหนึ่ง ส่วนคนที่มีลักษณะเคร่งครัดในระเบียบวินัยก็จะมีแบบแผนพฤติกรรมอีกอย่างหนึ่ง ดังนั้นถ้าศึกษาถึงลักษณะนิสัยของแต่ละคนได้ ก็จะทำนายพฤติกรรมของคน ๆ นั้นได้ นักจิตวิทยาในกลุ่มทฤษฎีนี้มุ่งศึกษาลักษณะนิสัยของคนและอธิบายพัฒนาการของบุคลิกภาพ ด้วยลักษณะนิสัย ทฤษฎีลักษณะนิสัย มีดังนี้

4.1 ทฤษฎีลักษณะนิสัยของ Allport (1961 อ้างใน ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ 2543: 224-225) เชื่อว่าบุคลิกภาพของบุคคลถูกกำหนดจากนิสัย ซึ่งเป็นลักษณะนิสัยหรือความเคยชิน ซึ่งไม่มีนิสัยใดตายตัวในแต่ละบุคคล การจะแสดงลักษณะนิสัยใดๆ โดดเด่นออกมาขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพและพลังกดดันทางสังคมในขณะนั้น ๆ ซึ่งแบ่งคุณลักษณะออกเป็น 2 ชนิด

4.1.1 ลักษณะนิสัยร่วม (Common Traits) เป็นคุณลักษณะที่มีลักษณะเหมือนคนอื่น ๆ ทั่วไปสามารถนำมาเปรียบเทียบกันได้

4.1.2 ลักษณะเฉพาะของบุคคล (Personal Dispositions) เป็นคุณลักษณะที่มีลักษณะเฉพาะ มีความเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละบุคคล ทำให้คนแตกต่างกันเป็นนิสัยเฉพาะคน (Individual Trait) มี 3 ชนิดคือ

ลักษณะนิสัยหลัก (Cardinal Trait) คือ นิสัยที่โดดเด่นในตัวบุคคลในแง่ใดแง่หนึ่งเป็นลักษณะเด่นของบุคคลที่ไม่อาจซ่อนเร้นได้ มีลักษณะเหนือลักษณะอื่นทั้งหมด เป็นลักษณะที่เราใช้เป็นบุคลิกภาพอ้างอิง (Reference Personality) เช่น โดดเด่นในด้านตัณหาราคะ โดดเด่นในด้านความเมตตา

ลักษณะนิสัยกลาง (Central Trait) เป็นกลุ่มลักษณะนิสัยของบุคคลใดบุคคลหนึ่งซึ่งมีอยู่ภายในตัว บุคคลมากบ้างน้อยบ้าง เป็นลักษณะที่บุคคลร่วมกับบุคคลอื่น เช่น ความรักพวกพ้อง ความเชื่อมั่นในตนเอง หรือการชอบแข่งขัน

ลักษณะนิสัยรอง (Secondary Trait) เป็นลักษณะนิสัยที่ไม่โดดเด่นมากนักภายในตัวบุคคล เป็นทัศนคติของบุคคลในการโต้ตอบสถานการณ์ต่างๆ เช่นความสามารถในการร้องเพลงได้ไพเราะเป็นลักษณะนิสัยกลางของบางคน แต่ความสามารถในการร้องเพลงเล่นๆได้เมื่อไปเที่ยวกับกลุ่มเพื่อนสนิท ความสามารถด้านนี้นับเป็นลักษณะนิสัยรอง

4.2 ทฤษฎีของ Cattell (1970) ในปี ค.ศ. 1965 เขาได้ทำการศึกษาลักษณะนิสัยของคนซึ่งบรรยายโดยใช้คำคุณศัพท์ 17,953 คำ ตามที่ Allport and Odbert รวบรวมไว้และใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีวิเคราะห์ตัวประกอบ (Factor Analysis) แจกแจงออกเป็นลักษณะนิสัยส่วนผิว (Surface Traits) ของบุคคลที่สังเกตได้จากพฤติกรรมภายนอก เป็นชุดลักษณะนิสัยที่เข้ากลุ่มกันและมีค่าสหสัมพันธ์สูงในบุคคลเดียวกัน ต่อจากนั้นเขาได้รวบรวมลักษณะนิสัยส่วนผิว ให้มีรายการสั้นเข้าไปอีก โดยวิธีวิเคราะห์ตัวประกอบลักษณะส่วนผิวหลายๆลักษณะที่เกาะกลุ่มกันจนเหลือลักษณะบุคลิกภาพพื้นฐานที่เรียกว่าลักษณะนิสัยซ่อนเร้น (Source Traits) เป็นลักษณะที่มั่นคงที่อยู่ภายในตัวบุคคล ซึ่งเป็นพฤติกรรมต้นเงื่อนเป็นตัวกำหนดการแสดงพฤติกรรมและคุณลักษณะที่ควบคุมลักษณะนิสัยส่วนผิวมีอยู่ 16 ลักษณะ มีลักษณะค้ำกันเป็นคู่ เป็นตัวร้ายสำคัญที่ทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมหรือบุคลิกภาพภายนอก ลักษณะบุคลิกภาพทั้ง 16 ลักษณะดังกล่าว Cattell ได้สร้างเป็นแบบทดสอบเพื่อวัดบุคลิกภาพ เรียกว่า Sixteen Personality Factors: 16PF เป็นมาตรวัดในลักษณะสองขั้ว (มีความหมายตรงข้ามในมิติเดียวกัน) นับเป็นแนวคิดที่ได้รับความนิยมอย่างมากในยุคปัจจุบัน มีผู้แปลทดสอบนี้เป็นภาษาต่างๆ หลายภาษา นำมาใช้ในการศึกษาวิจัยทางบุคลิกภาพและนิยมใช้เป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกความถนัดในอาชีพ หรือความถนัดทางการศึกษาของบุคคล

4.3 ทฤษฎีของ Hans Eysenck (1991) ในปี ค.ศ. 1952 เขาได้อธิบายบุคลิกภาพ โดยจัดกลุ่มลักษณะนิสัย (Trait) ด้วยวิธี Factor Analysis เช่นเดียวกับ Cattell โดยที่เขาแบ่งกลุ่มนิสัย ออกเป็น 2 มิติ หรือที่เรียกว่า “Big Two” คือ 1) มิติเก็บตัวคู่กันกับแสดงตัว (Introverted-Extraverted) 2) มิติ อารมณ์มั่นคงคู่กันกับอารมณ์หวั่นไหว (Emotional Stability-Neuroticism) บุคคลที่มีลักษณะแสดงตัว (Extraverted) เป็นคนชอบสังคม ไม่ไว้ตัว มีเพื่อนมาก ชอบงานที่เสี่ยง และท้าทาย ซึ่งเป็นคุณสมบัติตรงกันข้ามกับบุคคลที่มีลักษณะเก็บตัว (Introverted) คือ คนที่ค่อนข้างเก็บเฉยไว้ตัว ไม่ชอบอยู่ในกลุ่มคนหลายๆ ส่วนบุคคลที่มีความโน้มเอียงไปทางอารมณ์หวั่นไหว (Neuroticism) มักเป็นคนเจ้าอารมณ์และเมื่อระเบิดอารมณ์ออกมาแล้ว ใช้เวลาค่อนข้างนานกว่าจะหวนกลับสู่สภาวะอารมณ์ปกติ คนที่มีอารมณ์มั่นคง (Stable) เป็นคนที่ใจสงบ น่าเชื่อถือไว้วางใจได้ Eysenck อธิบายว่า คนเก็บตัวจะชอบทำกิจกรรมที่เงียบๆ ที่จะไม่ทำให้เขาประสาทตื่นมากนัก ในทางตรงกันข้ามกับ คนที่แสดงออกนิยมแสวงหากิจกรรมที่เร้าใจเพื่อไม่ให้รู้สึกเบื่อ ซึ่งความสัมพันธ์ระหว่าง 2 มิตินี้ สามารถกำหนดลักษณะนิสัยได้ถึง 32 ลักษณะ ได้มีการพัฒนาแบบวัดบุคลิกภาพ MPI (Maudsley Personality Inventory) ตามทฤษฎีของ Eysenck คล้าย ๆ กับทฤษฎีลักษณะนิสัยลักษณะของท่านอื่น ๆ ตรงที่มีการวิเคราะห์บุคลิกภาพด้วยกระบวนการทางสถิติ แต่มีความแตกต่างจากทฤษฎีอื่น ๆ ในประเด็นที่เขาให้ความสำคัญต่อปัจจัยทางชีวภาพ ว่าเป็นตัวกำหนดลักษณะบุคลิกภาพของบุคคลมากกว่าปัจจัยทางสิ่งแวดล้อม

4.4 ทฤษฎีการรับรู้สมรรถภาพแห่งตน (Perceived Self-Efficacy: PSE) Bandura (1977) เป็นผู้เสนอทฤษฎีการรับรู้สมรรถภาพแห่งตน ฐานแนวคิดของทฤษฎีนี้ได้แก่ ความสำเร็จใดๆ ที่บุคคลได้รับมา เกิดจากการที่บุคคลมีความเชื่อมั่นในสมรรถนะแห่งตน หลักการสำคัญของแนวความคิดนี้คือ 1. บุคคลมีสมรรถภาพ 2. บุคคลรับรู้สมรรถภาพนั้น 3. บุคคลมีความเชื่อในสมรรถภาพและมุ่งมั่นประกอบกิจตามสมรรถภาพนั้น Bandura อธิบายว่า ยิ่งบุคคลมีสมรรถภาพ ก็ยิ่งมองเห็นและยิ่งเชื่อมั่นในสมรรถภาพนั้น ความสำเร็จของบุคคลในกิจกรรมนั้นก็ยิ่งเพิ่มทวี ทฤษฎีการรับรู้สมรรถภาพแห่งตนอาจคล้ายคลึงกับทฤษฎีนิสัยอยู่บ้างแต่มีความแตกต่างจากทฤษฎีลักษณะนิสัยในประเด็นต่างๆ ซึ่งนิสัยเป็นคุณสมบัติที่ค่อนข้างถาวรภายในตัวบุคคลไม่ว่าบุคคลจะอยู่ในสถานภาพใด ๆ ก็ตาม เช่น ความรอบคอบ ความประณีต ความเพียร แต่การรับรู้สมรรถภาพแห่งตนจะขึ้นอยู่กับลักษณะของงาน กิจกรรม ซึ่งการรับรู้สมรรถภาพแห่งตน มีความสัมพันธ์กับสติปัญญา (Cognitive) เพราะบุคคลต้องประเมินลักษณะงานและสมรรถภาพของตน

แนวความคิดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบห้าของ Costa และ McCrae

แนวความคิดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ (Five Factor Model) ได้ถูกพัฒนามาจากทฤษฎีวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analytic Theory) ของ Raymond Bernard Cattell ซึ่งมีนักวิจัยทางบุคลิกภาพหลายท่านที่ใช้ทฤษฎีของ Cattell เป็นพื้นฐาน Costa และ MacCrae ก็เช่นเดียวกัน แต่จุดมุ่งหมายในการพัฒนาทฤษฎีบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบของ Costa และ MacCrae คือ การบรรยายลักษณะของบุคลิกภาพ ไม่ใช่มุ่งหมายที่สาเหตุในการเกิด (Cloninger, 2000: 251)

ทฤษฎีบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบของ Costa และ MacCrae ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ดังนี้ (Cloninger, 2000: 252-256)

1. องค์ประกอบด้านความหวั่นไหว (Neuroticism) ด้านนี้เป็นด้านที่หมายถึงบุคคลที่มีอารมณ์ทางด้านลบบ่อยครั้ง เช่น ความวิตกกังวล ความรู้สึกไม่ปลอดภัย มีสภาวะอารมณ์ที่ไม่คงที่ ส่วนบุคคลที่ได้คะแนนด้านความหวั่นไหวต่ำเป็นบุคคลที่มีสภาวะอารมณ์คงที่ สามารถควบคุมอารมณ์ได้ มีอิโก้ที่เข้มแข็ง บุคคลเหล่านี้จะมีความสุขและมีความพึงพอใจในชีวิตมากกว่าพวกที่ได้คะแนนด้านความหวั่นไหวสูง ลักษณะด้านความหวั่นไหว ประกอบด้วย ความวิตกกังวล (Anxiety) ความเกลียดชัง (Hostility) ความซึมเศร้า ไม่เบิกบาน (Depression) ความมีสำนึกต่อตนเอง (Self-consciousness) ความหุนหัน (Impulsiveness) ความไม่มั่นคง อ่อนแอ (Vulnerability)

บุคคลที่ได้คะแนนด้านนี้สูงจะมีลักษณะ มีความกังวล (Worrying) เต็มไปด้วย อารมณ์ความรู้สึก (Emotional) มีความอ่อนแอ ไม่มั่นคง (Vulnerable) มีความวิตกกังวล (Anxious)

บุคคลที่ได้คะแนนด้านนี้ต่ำจะมีลักษณะ ใจเย็น สงบ (Calm) ไม่มีอารมณ์ความรู้สึก (Unemotional) เข้มแข็ง (Hardy) ควบคุมตนเองได้ (Self-controlled) มีความพึงพอใจในตนเอง (Sense of well-being)

2. องค์ประกอบด้านการแสดงตัว (Extraversion) องค์ประกอบด้านการแสดงตัว เป็นด้านที่สามารถทำนายพฤติกรรมทางสังคมของบุคคลได้ เป็นการวัดการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ด้านการแสดงผลออกทางสังคมประกอบด้วย ความอบอุ่น (Warmth) การชอบอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม (Gregariousness) การแสดงออกที่เหมาะสม (Assertiveness) ชอบกิจกรรม

(Activity) การแสวงหาความตื่นเต้นท้าทาย (Excitement –seeking) อารมณ์ทางดีانبวก (Positive emotions)

บุคคลที่มีคะแนนทางด้านนี้สูงจะมีลักษณะ ช่างพูดช่างคุย (talkative) เต็มไปด้วยความรู้สึก (Passionate) กระตือรือร้น (Active) มีลักษณะเด่น (Dominant) ชอบสังคม พบปะสังสรรค์ (Social)

บุคคลที่มีคะแนนด้านนี้ต่ำ จะมีลักษณะเงียบขรึม (Quiet) ไร้ความรู้สึก (Unfeeling) เฉื่อยชา (Passive)

3. องค์ประกอบด้านการเปิดกว้าง (Openness) คือการที่บุคคลมีการเปิดกว้างต่อประสบการณ์ต่างๆ บุคคลที่ได้คะแนนสูงทางด้านนี้เป็นบุคคลที่มีค่านิยมทางด้านความช่างคิด ความมีจินตนาการ ใจกว้าง ส่วนบุคคลที่ได้คะแนนด้านนี้ต่ำจะมีลักษณะตรงข้ามคือ มีค่านิยมทางด้านระเบียบแบบแผน ประเพณี มีความเชื่อฟังด้านการเปิดกว้างนี้ประกอบด้วย ความน่าอัศจรรย์ใจ (Fantasy) ความนิยมความงาม (Aesthetics) ความรู้สึก (Feeling) การแสดงออก (Actions) ความคิด ความเชื่อ (Ideas) ค่านิยม (Value)

บุคคลที่ได้คะแนนด้านนี้สูงจะมีลักษณะ มีความคิดสร้างสรรค์ (Creative) มีจินตนาการ (Imaginative) ชอบความหลากหลาย (Prefers variety)

บุคคลที่ได้คะแนนด้านนี้ต่ำจะมีลักษณะ ไม่มีความคิดสร้างสรรค์ (Uncreative) มีลักษณะติดดิน (Down-to-earth) ชอบสิ่งที่เป็นปกติเป็นประจำ (Prefers routine)

4. องค์ประกอบด้านการยอมรับผู้อื่น (Agreeableness) เป็นด้านที่บ่งชี้ถึงความเป็นมิตร การเป็นบุคคลที่มีความยอมรับผู้อื่น หลีกเลี่ยงการสร้าง ความเกลียดชัง องค์ประกอบด้านการยอมรับผู้อื่นนี้ประกอบไปด้วย ความไว้วางใจ (Trust) มีความซื่อตรง ตรงไปตรงมา (Straightforwardness) เห็นแก่ประโยชน์ของคนอื่น (Altruism) การยอมรับผู้อื่น (Compliance) ถ่อมตน (Modesty) ความตั้งใจให้ความช่วยเหลือ (Tendermindedness)

บุคคลที่ได้คะแนนด้านนี้สูง จะมีลักษณะ มีนิสัยดี (Good-natured) ใจดีอ่อนโยน (Soft-hearted) เชื่อถือไว้วางใจได้ (trusting)

บุคคลที่ได้บุคคลที่ได้คะแนนด้านนี้ต่ำ จะมีลักษณะ หงุดหงิด ฉุนเฉียว (Irritable) ชอบความรุนแรง ไม่มีความเมตตา (Ruthless) ไม่น่าไว้วางใจ น่าสงสัย (Suspicious)

5. องค์ประกอบด้านการมีสติ (Conscientiousness) เป็นองค์ประกอบที่หมายถึงบุคคลที่มีความรอบคอบ มีระเบียบ ความมุ่งมั่นต่อความสำเร็จ องค์ประกอบด้านนี้ประกอบด้วย ความสามารถ (Competence) ความมีระเบียบแบบแผน (Order) ความเคารพ เชื่อฟัง (Dutifulness) ความพยายามเพื่อความสำเร็จ (Achievement striving) การรักษาวินัยในตนเอง (Self-discipline) ความสุขุม รอบคอบ (Deliberation)

บุคคลที่ได้คะแนนด้านนี้สูงจะมีลักษณะ มีสติรับผิดชอบ (Conscientious) ทำงานหนัก (Hardworking) มีความทะเยอทะยาน (Ambitious) มีความรับผิดชอบ (Responsible)

บุคคลที่ได้คะแนนด้านนี้ต่ำ จะมีลักษณะขาดความระมัดระวังไม่เอาใจใส่ (Negligent) เกียจคร้าน (Lazy) ไม่มีจุดหมาย (Aimless) ไม่มีความรับผิดชอบ (Irresponsible)

การวัดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ

1. แบบทดสอบบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบของคอสตาและแมคเคอร์

ในปี 1985 คอสตาและแมคเคอร์ได้พัฒนาแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพ เรียกว่า The NEO-Personality Inventory (NEO-PI) หรือเรียกอีกชื่อว่า The Big Five เพื่อใช้ทดสอบวัดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบได้แก่ ความหวุ่นไหว (Neuroticism) การแสดงตัว (Extraversion) การเปิดรับประสบการณ์ (Openness to Experience) การประนีประนอม (Agreeableness) และการมีจิตสำนึก (Conscientiousness) เป็นแบบทดสอบที่มีข้อความให้ผู้ตอบประเมินตนเอง (Self Report Scales) จากมาตราวัดระดับต่าง ๆ 5 ระดับ โดยเริ่มจากเห็นด้วยอย่างยิ่ง (Strongly Agree) จนถึงไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (Strongly Disagree) มีข้อคำถามทั้งหมด 181 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ระหว่าง .66 - .92 (Hjelle, 1992: 72)

ในปี 1989 คอสตาและแมคเคอร์ได้ปรับปรุงแบบทดสอบบุคลิกภาพฉบับสั้น เรียกว่า NEO Five-Factor Inventory (NEO-FFI) พัฒนาจากการนำเอาข้อคำถามซึ่งเป็นด้านบวกสูงที่สุด และด้านลบสูงที่สุดจำนวน 12 ข้อ จากแต่ละองค์ประกอบของแบบทดสอบ NEO-PI

ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 60 ข้อ ในปี 1992 คอสตาและแมคครีได้ปรับปรุงแบบทดสอบบุคลิกภาพฉบับยาว เรียกว่า The Revised NEO Personality Inventory (NEO-PI-R) ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 240 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ .90

2. แบบทดสอบบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบของโกลด์เบิร์ก

โกลด์เบิร์ก (Goldberg, Lewis R.) ได้สร้างและพัฒนาแบบทดสอบบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ โดยใช้คำคุณศัพท์อธิบายคุณลักษณะประจำตัวของบุคคลมาจัดกลุ่มเพื่อบรรยายลักษณะบุคลิกภาพแต่ละองค์ประกอบ (Goldberg, 1990 cited in Wiggins and Pincus, 1992, : 477) ต่อมาเขาได้สร้างแบบทดสอบบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ เรียกว่า Unipolar Adjective Markers ต่อมาโกลด์เบิร์กได้พัฒนาเป็นแบบทดสอบบุคลิกภาพ เรียกว่า New International Personality Item Pool (New IPIP) ฉบับยาวมีคำถามจำนวน 100 ข้อ และฉบับสั้นมีคำถามจำนวน 50 ข้อ

แบบทดสอบบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ New International Personality Item Pool (New IPIP) ฉบับยาว ข้อคำถามจำนวน 100 ข้อ บุคลิกภาพแต่ละองค์ประกอบมีข้อคำถามจำนวน 20 ข้อ เป็นข้อคำถามทางบวกจำนวน 10 ข้อ และข้อคำถามทางลบจำนวน 10 ข้อ โดยโกลด์เบิร์กได้นำแบบทดสอบมาทำการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ใหญ่จำนวน 501 คน มีค่าความเชื่อมั่นทุกด้านเท่ากับ .89

จากการศึกษาค้นคว้าและทบทวนเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ ผู้วิจัยได้เลือกแนวคิด ทฤษฎีลักษณะนิสัยบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ (Five – Factor Model) ของ Costa and McCrae (1992) เนื่องจากนักวิจัยทั้งจากต่างภาษาและวัฒนธรรม ต่างก็สรุปว่า ลักษณะและโครงสร้างของบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบสามารถอธิบายบุคลิกภาพโดยรวมของบุคคลได้ ไม่ว่าจะ เป็นวัยเด็กหรือวัยผู้ใหญ่ และไม่พบองค์ประกอบอื่นนอกเหนือจากห้าองค์ประกอบนี้ (Costa *et al.*, 2000: 173) แสดงให้เห็นว่าบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบตามแนวคิดของคอสตาและแมคครีนั้นมีความเป็นสากล สามารถวัดบุคลิกภาพโดยรวมของบุคคลได้แม้ต่างภาษาและวัฒนธรรม

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ให้ความหมายของบุคลิกภาพ ว่าหมายถึง ลักษณะนิสัยและแบบแผนทางพฤติกรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของบุคคลนั้นที่ใช้ในการตอบสนองและปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม ซึ่งประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่

1. ด้านความหวั่นไหว (Neuroticism)
2. ด้านการแสดงตัว (Extraversion)
3. ด้านการเปิดกว้าง (openness)
4. ด้านการยอมรับผู้อื่น (Agreeableness)
5. ด้านการมีสติ (Conscientiousness)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้สำรวจงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนทางสังคมบุคลิกภาพ และการให้อภัย มีดังนี้

Al-Mabuk and Enright (1995) ทำการศึกษาที่ฝึกให้ผู้ร่วมการทดลองที่คิดว่าตนเองเป็นคน ที่พ่อหรือแม่ หรือทั้งพ่อและแม่ไม่เคยให้ความรักให้อภัยแก่พ่อและแม่ของตน โดยในการศึกษาที่ 1 ผู้ร่วมการทดลองจะเข้าร่วมการฝึกเป็นเวลา 4 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง (2 ครั้งต่อสัปดาห์) ซึ่งในการฝึก ครั้งแรกนั้นจะเป็นการแนะนำเกี่ยวกับการให้อภัยโดยทั่วไป เช่น นิยามของการให้อภัย การไม่ได้รับความรักจากพ่อหรือแม่ หรือทั้งพ่อและแม่ วิธีการป้องกันความเจ็บปวดทางจิต การหาเหตุผล (rationalization) เป็นต้น จากนั้นค่อยๆ เพิ่มรายละเอียดให้มากขึ้นในการฝึกครั้งต่อๆ มาเช่น การใช้ การให้อภัยในการลดความรู้สึกเจ็บปวด เสียใจที่ได้รับจากพ่อหรือแม่ หรือทั้งพ่อและแม่ ผลการ ทดลองพบว่าเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุมแล้ว ผู้ร่วมการทดลองที่ได้รับการฝึกจะมีความหวัง มากขึ้นในอนาคต มีความเต็มใจที่จะให้อภัยมากขึ้น มีการเห็นคุณค่าในตนเองมากขึ้น มีความวิตก กังวลและความหดหู่ลดลง ในการศึกษาที่ 2 แบ่งการฝึกให้ละเอียดมากขึ้นและเพิ่มเนื้อหาการ ฝึกอบรมให้มากขึ้นด้วย คือ เพิ่มเป็น 6 วัน และเพิ่มวิธีการบำบัดตามแนวของ Enright and the Human Development Study Group (1991 cited in Al-Mabuk & Enright, 1995) ซึ่งถือว่าเป็นการฝึก ที่สมบูรณ์แบบมากขึ้นกว่าในการศึกษาที่ 1 ผลการวิจัยในการศึกษาที่ 2 สอดคล้องกับการศึกษาที่ 1 ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าการฝึกให้เกิดการให้อภัยนั้นเป็นการฝึกที่มีประสิทธิภาพ อีกทั้งการให้อภัยยัง ก่อให้เกิดสุขภาพจิต (mental health) ที่ดีด้วย

McCullough, Bellah, Kilpatrick, and Johnson (2001) ศึกษาเรื่องการอาฆาตพยาบาท (vengefulness) ว่ามีความเชื่อมโยงกับการให้อภัย การครุ่นคิด (rumination) และสุขภาพ (well-being) อย่างไร โดย McCullough *et al.* (2001) ได้เสนอว่าการอาฆาตพยาบาทเป็นการกระทำเพื่อให้ได้ความสมดุล กล่าวคือ เมื่อมีคนทำผิดต่อเรา เราก็ควรจะแก้แค้นเขาคืนกลับไป อีกทั้งยังเป็นการกระทำเพื่อต้องการให้บทเรียนเชิงจริยธรรมแก่ผู้กระทำผิด และเป็นการกระทำเพื่อรักษาหน้าของผู้ที่ได้รับการกระทำผิดด้วยว่าผู้กระทำผิดควรให้ความเคารพและไม่กระทำผิดต่อเขาซ้ำอีก การอาฆาตพยาบาทนี้มีความเชื่อมโยงกับการครุ่นคิดถึงการกระทำผิดของอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งการครุ่นคิดนี้เองที่ทำให้บุคคลให้อภัยผู้กระทำผิดน้อยลง นอกจากนี้เมื่อมีความขัดแย้งเกิดขึ้นก็จะก่อให้เกิดการครุ่นคิดซึ่งมีผลต่อสุขภาพด้วย McCullough *et al.* (2001) ทำการศึกษา 2 การศึกษา โดยการศึกษาแรกต้องการศึกษาความเชื่อมโยงระหว่างการอาฆาตพยาบาท การให้อภัย การครุ่นคิดและสุขภาพ (ความพึงพอใจในชีวิต และความรู้สึกทางลบ) โดยผู้ร่วมการทดลองต้องเป็นผู้ที่เคยได้รับการกระทำผิดอย่างรุนแรงต่อตนเอง แล้วให้เล่าเหตุการณ์ดังกล่าว จากนั้นให้ตอบแบบสอบถาม ผลการทดลองพบว่าบุคคลที่มีการอาฆาตพยาบาทสูงจะมีการครุ่นคิดในปริมาณมาก มีแรงจูงใจที่จะหลีกเลี่ยงหรือหาทางแก้แค้นผู้กระทำผิด มีการให้อภัยต่ำ ไม่พึงพอใจในชีวิต และมีอารมณ์ทางลบสูง นอกจากนี้คณะผู้วิจัยยังเห็นว่า การอาฆาตพยาบาทมีบทบาทสำคัญต่อการให้อภัยอีกด้วย ในการศึกษาที่ 2 ศึกษาบุคลิกภาพแบบห้าองค์ประกอบ และการอาฆาตพยาบาท ซึ่งผลการวิจัยพบว่าการอาฆาตพยาบาทมีสหสัมพันธ์ทางลบกับบุคลิกภาพด้านความเป็นมิตร (agreeableness) แต่มีสหสัมพันธ์ทางบวกกับบุคลิกภาพด้านความไม่มั่นคงทางอารมณ์ (neuroticism) และอารมณ์ทางลบ

Maltby, Macaskill, and Day (2001) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการให้อภัยตนเอง การให้อภัยผู้อื่น บุคลิกภาพ และสุขภาพโดยทั่วไป โดยการใช้แนวคิดเกี่ยวกับการให้อภัยของ Mauger *et al.* (1992 cited in Maltby, Macaskill, and Day) เป็นหลัก ซึ่งได้กล่าวไว้ว่าการไม่ให้อภัยผู้อื่นเป็นการลงโทษขั้นพิเศษ (extra-punitive) ในขณะที่การไม่ให้อภัยตนเองเป็นการลงโทษเบื้องต้น (intro-punitive) ผลการวิจัยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการไม่ให้อภัยผู้อื่นนั้นพบว่า การไม่ให้อภัยผู้อื่นจะก่อให้เกิดความซึมเศร้า (depression) มากขึ้น อีกทั้งเพศชายที่ไม่ให้อภัยผู้อื่นจะมีบุคลิกภาพแบบเก็บตัว (introversion) ในขณะที่ผู้หญิงนั้นจะมีความวิตกกังวลสูง และมีความผิดปกติทางด้านสังคมและอาการด้านจิตใจ

Brown (2004) กล่าวว่า การวิจัยต่างๆ แสดงให้เห็นว่าการให้อภัยและแนวโน้มในการแก้แค้นนั้นมีความเกี่ยวข้องกัน โดยคนที่ให้อภัยจะไม่คิดที่จะแก้แค้น แต่ยังไม่มียงานวิจัยที่ศึกษาว่าคนที่ไม่ให้อภัยจะคิดแก้แค้นเสมอไปหรือไม่ อีกทั้ง Brown ยังได้นำเอาบุคลิกภาพแบบหลงตัวเองมา

เป็นตัวแปรเพิ่มเติมในการจำแนกคนที่ให้หรือไม่ให้ร้อยละด้วย ผลการวิจัยพบว่า การแก้แค้นมีสหสัมพันธ์ทางลบกับการให้อภัย แต่สำหรับการไม่ให้อภัยนั้นมีความสัมพันธ์กับการแก้แค้นอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อนำเอาบุคลิกภาพแบบหลงตัวเองมาใช้พิจารณา ก็พบว่า บุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบหลงตัวเองสูง จะเป็นคนที่ให้อภัยผู้อื่นต่ำ ในขณะที่เดียวกันก็มีแนวโน้มที่จะแก้แค้นสูงด้วย งานวิจัยของ Brown นี้มีข้อค้นพบเพิ่มเติมเกี่ยวกับการให้อภัยด้วยว่า การให้อภัยจะมีเพิ่มขึ้นเมื่อผู้กระทำผิดเป็นบุคคลที่ผู้ให้อภัยมีความสนิทสนมด้วย โดย Brown ให้เหตุผลว่าเป็นเพราะการไม่ให้อภัยบุคคลที่มีความสนิทสนมสูงจะนำไปสู่ความสัมพันธ์ที่ห่างเหิน ซึ่งก่อให้เกิดผลร้ายต่อจิตใจของผู้ไม่ให้อภัยด้วย

ชลธิชา บุญเลี้ยง (2546) ได้ศึกษารูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบที่สำคัญกับรูปแบบการเผชิญปัญหา 3 รูปแบบ คือ รูปแบบการเข้าสู่ รูปแบบการถอยหนี และรูปแบบการประนีประนอม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญ จังหวัดระยอง จำนวน 411 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบวัดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบที่ พรศิริ กองนวล (2539) สร้างขึ้นตามแนวคิดของดิกแมน จำนวน 50 ข้อ ผลการวิจัยพบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบที่สำคัญกับการเผชิญปัญหารูปแบบการเข้าสู่ รูปแบบการถอยหนี และรูปแบบการประนีประนอม มีค่าเท่ากับ 0.226 0.077 และ 0.257 และบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบที่สำคัญวัดร่วมกันเผชิญปัญหารูปแบบการเข้าสู่ รูปแบบการถอยหนี และรูปแบบการประนีประนอม ได้ 5.1% 0.6% และ 6.6% ตามลำดับ ค่าน้ำหนักความสำคัญของบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบที่สำคัญกับการเผชิญปัญหาที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 มีเพียงองค์ประกอบเดียวคือองค์ประกอบด้านความซื่อตรงต่อหน้าที่ที่ส่งผลทางลบต่อการเผชิญปัญหารูปแบบการเข้าสู่ มีค่า -0.914 และส่งผลทางบวกต่อการเผชิญปัญหารูปแบบการประนีประนอมมีค่า 1.132

สรุปแนวคิดและทฤษฎีที่รองรับแนวคิดการวิจัย

จากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้อภัยที่ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้ามา ดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า

1. ปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล เป็นคุณลักษณะเฉพาะของบุคคลที่มีความแตกต่างกัน ซึ่งน่าจะเป็น

ตัวแปรที่จะมีอิทธิพลต่อการให้อภัย จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยส่วนบุคคล และการให้อภัยโดยตรง มีเพียงงานวิจัยของ Stephanie, Maria, and Etienne (2008: 385) ที่ศึกษาถึงความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลกับการให้อภัยของ ผลการศึกษาพบว่าอายุและเพศไม่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยอื่นๆและการให้อภัย แต่อย่างไรก็ตามผู้วิจัยได้คำนึงถึงบริบทของสังคมไทยและคาดว่าปัจจัยส่วนบุคคลน่าจะมีอิทธิพลกับการให้อภัย ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ผลการเรียนเฉลี่ย การเป็นลูกคนเดียว การเป็นลูกคนโต ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา สถานภาพสมรสของบิดาและมารดา รายได้เฉลี่ยของครอบครัว

2. การสนับสนุนทางสังคม

การศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมทำให้ทราบว่าโรงเรียนก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ น่าจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเชิงจริยธรรม ทั้งนี้การศึกษาของ Kohlberg and Rest (1975 อ้างใน ชีระพร อูวรรณ โณ, 2530) ได้ระบุว่าระดับการศึกษาของเด็กมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อระดับจริยธรรมของเขา ฉะนั้นจึงเป็นแนวทางที่ชี้ว่าการสอนจริยธรรมในแบบเรียนนั้นจึงเป็นวิธีการปลูกฝังจริยธรรมที่ได้ผลอย่างยิ่งวิธีหนึ่ง โดยโรงเรียนควรจัดการเรียนในลักษณะหลักสูตรต่อเนื่อง ทั้งนี้ทำให้ผู้วิจัยต้องการวัดปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน จึงมีการเชื่อมโยงทฤษฎีการสนับสนุนทางสังคมเข้ามา เป็นการสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียนภายในองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ ดังนี้ การสนับสนุนทางด้านอารมณ์ การสนับสนุนทางด้านข้อมูลข่าวสาร การสนับสนุนทางด้านสิ่งของ และบริการ และการประเมิน เพราะการสนับสนุนทางสังคมมีผลต่อการปรับตัว จากการศึกษาของ พลอยวไล ไกรนรา (2548) เรื่อง การสนับสนุนทางสังคมและการปรับตัวของวัยรุ่นชายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ภาคใต้ พบว่าการสนับสนุนทางสังคมและการปรับตัวอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งทำให้วัยรุ่นสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้ดีมากขึ้น ซึ่งน่าจะส่งผลต่อการตัดสินใจเชิงจริยธรรมของวัยรุ่น

3. บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ และการให้อภัย พบว่า งานวิจัยของ Exline *et. al.* (2004) ต้องการศึกษาวามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลให้เกิดการให้อภัย โดยมีสมมติฐานหลักว่าบุคลิกภาพแบบหลงตัวเองเป็นตัวทำนายที่ดีของการไม่ให้อภัย เพราะบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบนี้เชื่อว่าตนเองมีความเหนือกว่าผู้อื่น และเรียกร้องให้ผู้อื่นปรนนิบัติตนอย่างเป็นพิเศษรวมไปถึงมีความต้องการให้ผู้อื่นชดใช้สิ่งที่ผู้อื่นได้กระทำผิดต่อตน คณะผู้วิจัย

ทำการศึกษา 6 การศึกษา โดยการศึกษาที่ 1-3 เป็นการศึกษาเพื่อดูความเชื่อมโยงของบุคลิกภาพแบบหลงตัวเองกับการให้อภัย ซึ่งผลการทดลองสามารถสรุปได้ว่า คนที่มีบุคลิกภาพแบบหลงตัวเองจะให้อภัยผู้อื่นต่ำทั้งในกรณีทั่วไป และกรณีที่บุคคลอื่นกระทำผิด โดยตรงต่อเขา บุคลิกภาพแบบหลงตัวเองยังเชื่อมโยงกับการคิดแก้แค้น ความต้องการการชดใช้เมื่อมีการทำความผิด อีกทั้งยังมองว่าการให้อภัยนั้นเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสมด้วย การศึกษาที่ 4 ต้องการดูความเชื่อมโยงระหว่างบุคลิกภาพแบบหลงตัวเองกับบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ (Big Five) ที่จะใช้ทำนายการให้อภัย ผลการทดลองพบว่า บุคลิกภาพแบบหลงตัวเองมีสหสัมพันธ์ทางลบกับบุคลิกภาพด้านความเป็นมิตร (agreeableness) และบุคลิกภาพด้านความไม่มั่นคงทางอารมณ์ (neuroticism) ในส่วนของทำนายการให้อภัยนั้น เมื่อนำบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบมาใช้ร่วมในการคำนวณ พบว่าบุคลิกภาพแบบหลงตัวเองนั้นสามารถใช้ทำนายการให้อภัยได้ แต่นัยสำคัญทางสถิติลดลง การศึกษาที่ 5 เป็นการทดลอง โดยให้ผู้ร่วมการทดลองเล่นเกมการตัดสินใจที่เรียกว่า Prisoner's Dilemma Game และให้ผู้ร่วมการทดลองได้พิมพ์ข้อความผ่านจอคอมพิวเตอร์เพื่อคุยกับอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งข้อความของอีกฝ่ายหนึ่งนั้นเป็นข้อความที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้นตามเงื่อนไขการทดลอง ผลการทดลองพบว่า บุคลิกภาพแบบหลงตัวเองใช้ทำนายการไม่ให้อภัยเมื่อมีการตอบสนองอย่างเป็นปฏิปักษ์ของผู้ร่วมการทดลองต่อข้อความทางลบและการที่ผู้ร่วมการทดลองจะได้เงินน้อยกว่าคนที่ตนเองเล่นเกมด้วย ซึ่งแสดงให้เห็นว่าบุคลิกภาพแบบหลงตัวเองสามารถใช้ทำนายได้ทั้งจากการรายงานด้วยตนเอง (self-report) และพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจริงในการทดลองได้ ในการศึกษาที่ 6 เป็นการศึกษาแบบระยะยาว (6 เดือน) กับผู้ร่วมการทดลองที่มีคู่อริ ผลการทดลองพบว่า นอกจากบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบหลงตัวเองจะไม่ค่อยให้อภัยคู่อริของตนที่ทำผิดต่อตนแล้ว ตัวแปรของระยะเวลาที่มีความสัมพันธ์กันก็ไม่มีผลให้ผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบหลงตัวเองให้อภัยคู่ของตนเพิ่มขึ้น

จากที่ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการให้อภัย แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคมแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบุคลิกภาพ จึงสรุปตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้ดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคล

1.1 เพศ

1.2 อายุ

1.3 ระดับการศึกษา

1.4 ผลการเรียน

1.5 การเป็นลูกคนเดียว

1.6 การเป็นลูกคนโต

1.7 ระดับการศึกษาของบิดา

1.8 ระดับการศึกษาของมารดา

1.9 สถานภาพสมรสของบิดาและมารดา

1.10 รายได้เฉลี่ยของครอบครัว

2. การสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียนตามแนวคิด House (1981 cited in Brown, 1986) ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ดังนี้

2.1 การสนับสนุนทางด้านอารมณ์จากโรงเรียน

2.2 การสนับสนุนด้านการประเมินจากโรงเรียน

2.3 การสนับสนุนทางด้านข้อมูลข่าวสารจากโรงเรียน

2.4 การสนับสนุนทางด้านสิ่งของ และบริการจากโรงเรียน

3. บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบตามแนวคิดของ Costa and McCrae (1992) ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ดังนี้

3.1 ด้านความหวั่นไหว (Neuroticism)

3.2 ด้านการแสดงตัว (Extraversion)

3.3 ด้านการเปิดกว้าง (Openness)

3.4 ด้านการยอมรับผู้อื่น (Agreeableness)

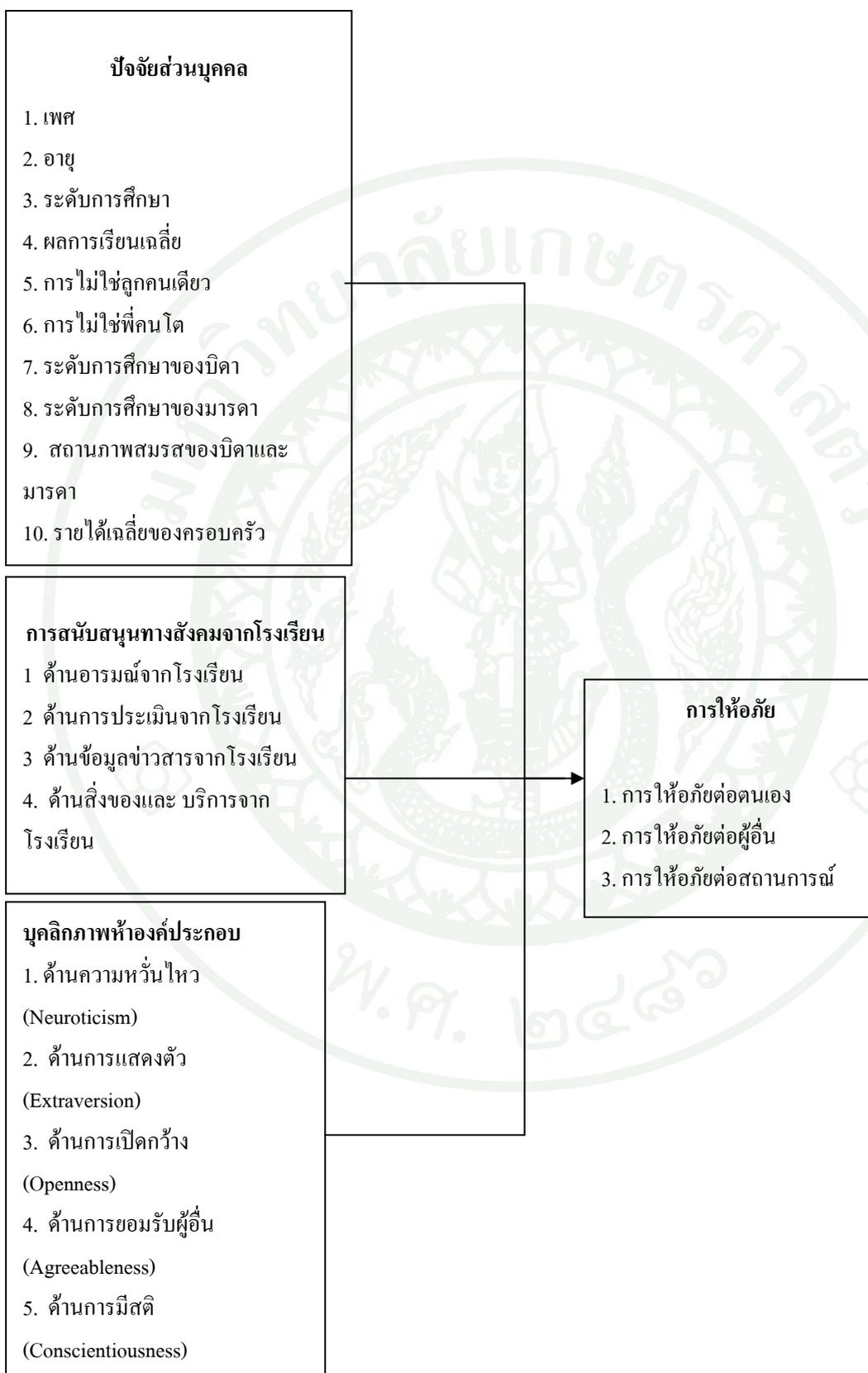
3.5 ด้านการมีสติ (Conscientiousness)

ตัวแปรตาม ได้แก่

การให้อภัยตามแนวคิดของ Thompson *et al.* (2005) ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่

1. การให้อภัยต่อตนเอง
2. การให้อภัยต่อผู้อื่น
3. การให้อภัยต่อสถานการณ์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยส่วนบุคคล การสนับสนุนทางสังคม และบุคลิกภาพสามารถร่วมกันพยากรณ์การให้อภัยของวัยรุ่น โดยมีสมมติฐานย่อย ดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคล การสนับสนุนทางสังคม และบุคลิกภาพสามารถร่วมกันพยากรณ์การให้อภัยด้านการให้อภัยต่อตนเองของวัยรุ่น
2. ปัจจัยส่วนบุคคล การสนับสนุนทางสังคม และบุคลิกภาพสามารถร่วมกันพยากรณ์การให้อภัยด้านการให้อภัยต่อผู้อื่นของวัยรุ่น
3. ปัจจัยส่วนบุคคล การสนับสนุนทางสังคม และบุคลิกภาพสามารถร่วมกันพยากรณ์การให้อภัยด้านการให้อภัยต่อสถานการณ์ของวัยรุ่น

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาถึง อิทธิพลของการสนับสนุนทางสังคม และบุคลิกภาพ ที่มีต่อการให้อภัยของวัยรุ่น: กรณีศึกษานักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีการดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือวัยรุ่นที่กำลังศึกษาอยู่ในช่วงชั้นที่ 4 คือชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ทุกแผนการเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร ที่กำลังศึกษาในภาคปลายปีการศึกษา 2552 จำนวน 109,968 คน

กลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง มีดังนี้

1. การคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้คำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง จากวัยรุ่นที่กำลังศึกษาอยู่ในช่วงชั้นที่ 4 ในกรุงเทพมหานคร โดยใช้โปรแกรม Power and Precision ของ Borenstein, Cohen, and Rothstein (2001) คำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ระดับความคลาดเคลื่อน 0.02 โดยเลือกใช้สถิติ Multiple Regression Analysis ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ทั้งสิ้น 1,200 คน มีอำนาจการคำนวณทางสถิติได้ถูกต้องร้อยละ 0.99

2. การสุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้ใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) เพื่อให้ได้นักเรียนวัยรุ่น โดยเริ่มต้นทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Sampling) ซึ่งในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) แบ่งออกเป็น 3 เขตพื้นที่การศึกษา (3 ชั้นภูมิ) ทำการสุ่มตัวอย่างจากแต่ละชั้นภูมิ

3. การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ในแต่ละชั้นภูมิทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลากโรงเรียนจากเขต สพฐ. 3 เขต มาเขตละ 1 โรงเรียน

4. สุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิตามสัดส่วนประชากร (Proportional Stratified Random Sampling) ตามจำนวนโรงเรียนในแต่ละเขต ซึ่งสามารถแสดงกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาได้ดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจำแนกตามโรงเรียน

โรงเรียนในสังกัด สพฐ.	จำนวนนักเรียน (คน)	ร้อยละ	กลุ่มตัวอย่าง (คน)	เก็บได้จริง (คน)
1. โรงเรียน ก				
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	483	12.00	144	138
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	529	13.09	157	150
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	596	14.75	177	169
2. โรงเรียน ข				
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	658	16.33	196	190
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	506	12.50	150	168
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	513	12.75	153	132
3. โรงเรียน ค				
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	253	6.25	75	51
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	253	6.25	75	67
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	243	6.08	73	53
รวม	4,034	100.00	1,200	1,118

5. เมื่อได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับสลากตามรายชื่อของนักเรียน เพื่อให้ได้นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในแต่ละโรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย เพื่อทำการรวบรวมข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการศึกษาทบทวนแนวคิด และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคล โดยมีคำถามแบบตรวจรายการ (Check List) และเติมข้อความ ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 10 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ผลการเรียน การเป็นลูกคนเดียว การเป็นลูกคนโต ระดับการศึกษาบิดา ระดับการศึกษาของมารดา สถานภาพของบิดามารดา และรายได้เฉลี่ยของครอบครัว

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียนจากโรงเรียนเป็นข้อคำถามที่ใช้แนวคิดเกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียน ตามแนวคิดของ House (1981 cited in Brown, 1986) โดยมีคำถามเป็นแบบเลือกตอบ ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียน 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การสนับสนุนทางด้านอารมณ์จากโรงเรียน จำนวน 6 ข้อ ได้แก่ข้อที่ 1-6
2. การสนับสนุนทางด้านข้อมูลข่าวสารจากโรงเรียน จำนวน 6 ข้อ ได้แก่ข้อที่ 7-12
3. การสนับสนุนทางด้านสิ่งของ และบริการจากโรงเรียน จำนวน 6 ข้อ ได้แก่ข้อที่ 13-18
4. การสนับสนุนทางการประเมินโรงเรียน จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ข้อที่ 19-22

เป็นข้อคำถามเชิงบวกทั้งหมด โดยใช้แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จริงมากที่สุด จริงมาก จริงปานกลาง จริงน้อย และไม่จริงเลย โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนแต่ละระดับ ดังนี้

ระดับการสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียนจากโรงเรียน

ข้อความทางบวก		คะแนน	คะแนน
จริงมากที่สุด	ให้	5	คะแนน
จริงมาก	ให้	4	คะแนน
จริงปานกลาง	ให้	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้	2	คะแนน
ไม่จริงที่สุด	ให้	1	คะแนน

เมื่อรวบรวมข้อมูลและแยกความถี่แล้ว ผู้วิจัยได้แบ่งการสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียนจากโรงเรียนเป็น 5 ระดับ คือ การสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียนจากโรงเรียนระดับต่ำมาก การสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียนจากโรงเรียนระดับต่ำ การสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียนจากโรงเรียนระดับปานกลาง การสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียนจากโรงเรียนระดับสูง และการสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียนจากโรงเรียนระดับสูงมาก นำมาจัดการกระจายข้อมูลเพื่อให้ได้ความกว้างของอันตรภาคชั้นที่เหมาะสม ตามสูตรการคำนวณดังนี้

$$\begin{aligned}
 \text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\
 &= \frac{5 - 1}{5} \\
 &= 0.80
 \end{aligned}$$

เกณฑ์การแบ่งระดับคะแนน

ช่วงคะแนน	ความหมาย
1.00 – 1.80	มีการสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียนจากโรงเรียน อยู่ในระดับต่ำมาก
1.81 – 2.60	มีการสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียนจากโรงเรียน อยู่ในระดับต่ำ
2.61 – 3.40	มีการสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียนจากโรงเรียน อยู่ในระดับปานกลาง

- 3.41 – 4.20 มีการสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียนจากโรงเรียน อยู่ใน
ระดับสูง
- 4.21 – 5.00 มีการสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียนจากโรงเรียน อยู่ใน
ระดับสูงมาก

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ เป็นแบบที่ผู้วิจัยได้ปรับปรุง
และพัฒนาจากแนวคิดของ Costa & McCrae (1992) เป็นแบบมาตรวัดประเมินค่า (Rating Scale)
มีให้เลือก 5 ระดับโดยเริ่มจากระดับมากที่สุดถึงน้อยที่สุด โดยลักษณะของข้อคำถามเป็นข้อคำถาม
ทั้งทางบวกและทางลบ โดยแบ่งออกเป็นห้าองค์ประกอบ คือ

1. ด้านความหวั่นไหว (Neuroticism) จำนวน 20 ข้อ ได้แก่ข้อที่ 1-20
2. ด้านการแสดงตัว (Extraversion) จำนวน 20 ข้อ ได้แก่ข้อที่ 21-40
3. ด้านการเปิดกว้าง (Openness) จำนวน 20 ข้อ ได้แก่ข้อที่ 31-60
4. ด้านการยอมรับผู้อื่น (Agreeableness) จำนวน 20 ข้อ ได้แก่ข้อที่ 61-80
5. ด้านการมีสติ (Conscientiousness) จำนวน 20 ข้อ ได้แก่ข้อที่ 81-100

ระดับของบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ

ข้อความทางบวก		คะแนน	
จริงมากที่สุด	ให้	5	คะแนน
จริงมาก	ให้	4	คะแนน
จริงปานกลาง	ให้	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้	2	คะแนน
ไม่จริงที่สุด	ให้	1	คะแนน

ข้อความทางลบ		คะแนน	
จริงมากที่สุด	ให้	1	คะแนน
จริงมาก	ให้	2	คะแนน

จริงปานกลาง	ให้	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้	4	คะแนน
ไม่จริงที่สุด	ให้	5	คะแนน

เมื่อรวบรวมข้อมูลและแยกความถี่แล้ว ผู้วิจัยได้แบ่งบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบเป็น 5 ระดับ คือ บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบระดับต่ำมาก บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบระดับต่ำ บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบระดับปานกลาง บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบระดับสูง และบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบระดับสูงมาก นำมาจัดการกระจายข้อมูลเพื่อให้ได้ความกว้างของอันตรภาคชั้นที่เหมาะสม ตามสูตรการคำนวณดังนี้

$$\begin{aligned}
 \text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\
 &= \frac{5 - 1}{5} \\
 &= 0.80
 \end{aligned}$$

เกณฑ์การแบ่งระดับคะแนน

ช่วงคะแนน	ความหมาย
1.00 – 1.80	มีบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบอยู่ในระดับต่ำมาก
1.81 – 2.60	มีบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบอยู่ในระดับต่ำ
2.61 – 3.40	มีบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบอยู่ในระดับปานกลาง
3.41 – 4.20	มีบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบอยู่ในระดับสูง
4.21 – 5.00	มีบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบอยู่ในระดับสูงมาก

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการให้อภัยเป็นแบบที่ผู้วิจัยได้ปรับปรุงและพัฒนามาจากแบบมาตรวัดการให้อภัย Heartland Forgiveness Scale (HFS) ตามแนวคิดของ Thompson *et al.* (2005) เป็นแบบมาตรวัดประเมินค่า (Rating Scale) มีให้เลือก 5 ระดับ โดยมีทั้งหมด 24 ข้อ โดยลักษณะของข้อคำถามเป็นข้อคำถามทั้งทางบวกและทางลบ แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่

1. การให้อภัยตนเอง จำนวน 8 ข้อ ได้แก่ข้อที่ 1-8
2. การให้อภัยผู้อื่น จำนวน 8 ข้อ ได้แก่ข้อที่ 9-18
3. การให้อภัยต่อสถานการณ์ จำนวน 8 ข้อ ได้แก่ข้อที่ 19-24

ระดับของการให้อภัย

ข้อความทางบวก		คะแนน	
จริงมากที่สุด	ให้	5	คะแนน
จริงมาก	ให้	4	คะแนน
จริงปานกลาง	ให้	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้	2	คะแนน
ไม่จริงที่สุด	ให้	1	คะแนน

ข้อความทางลบ		คะแนน	
จริงมากที่สุด	ให้	1	คะแนน
จริงมาก	ให้	2	คะแนน
จริงปานกลาง	ให้	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้	4	คะแนน
ไม่จริงที่สุด	ให้	5	คะแนน

เมื่อรวบรวมข้อมูลและแยกความถี่แล้ว ผู้วิจัยได้แบ่งการให้อภัยเป็น 5 ระดับ คือ การให้อภัยระดับต่ำมาก การให้อภัยระดับต่ำ การให้อภัยระดับปานกลาง การให้อภัยระดับสูง และการให้อภัยระดับสูงมาก นำมาจัดการกระจายข้อมูลเพื่อให้ได้ความกว้างของอันตรภาคชั้นที่เหมาะสม ตามสูตรการคำนวณดังนี้

$$\begin{aligned}
 \text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\
 &= \frac{5 - 1}{5} \\
 &= 0.80
 \end{aligned}$$

เกณฑ์การแบ่งระดับคะแนน

ช่วงคะแนน	ความหมาย
1.00 – 1.80	มีการให้อภัยอยู่ในระดับต่ำมาก
1.81 – 2.60	มีการให้อภัยอยู่ในระดับต่ำ
2.61 – 3.40	มีการให้อภัยอยู่ในระดับปานกลาง
3.41 – 4.20	มีการให้อภัยอยู่ในระดับสูง
4.21 – 5.00	มีการให้อภัยอยู่ในระดับสูงมาก

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิดและทฤษฎี จาก ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยการสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียนใช้ตามแนวคิดของ House (1981 cited in Brown, 1986) บุคลิกภาพแบบสอบถามมาตรวัดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ โดยใช้แนวคิดเกี่ยวกับบุคลิกภาพซึ่งพัฒนามาจากแนวคิดของ Costa & McCrae (1992) และแบบวัดการให้อภัย Heartland Forgiveness Scale (HFS) ตามแนวคิดของ Thompson *et al.* (2005) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ โดยปรับเนื้อหาของข้อคำถามให้เข้ากับบริบทของกลุ่มประชากรที่จะทำการศึกษา

2. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ไปหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญจำนวน 1 ท่าน ได้แก่ อาจารย์รักรัตน์ ชุณหกาญจน์ ภาควิชาจิตวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา และภาษาที่ใช้ให้มีความเหมาะสมกับกลุ่มประชากรที่จะทำการศึกษา หลังจากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขตามความเหมาะสมก่อนนำไปทดลองใช้

3. ทดสอบเครื่องมือ โดยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

4. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) และนำข้อมูลที่ได้มาคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach (Cronbach's Reliability Coefficient) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดสอบหาความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่น ดังนี้

1. ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาโดยนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญจำนวน 1 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

2. การตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบความเที่ยงตรงแล้ว ไปทดสอบกับนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน (Try Out) และนำข้อมูลที่ได้มาคำนวณหาความเชื่อมั่นเป็นรายข้อ (Item Analysis) หาค่าความเชื่อมั่นรายด้าน และทั้งหมดโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ดังนี้

การสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียน

แบบสอบถามเกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียน มีค่าความเชื่อมั่นทั้งหมดเท่ากับ .869 และเมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้านได้ค่าความเชื่อมั่น ดังนี้

1. การสนับสนุนทางด้านอารมณ์จากโรงเรียน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .795
2. การสนับสนุนทางด้านการประเมินโรงเรียน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .674
3. การสนับสนุนทางด้านข้อมูลข่าวสารจากโรงเรียน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .656
4. การสนับสนุนทางด้านสิ่งของและบริการจากโรงเรียน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .762

บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ

แบบสอบถามเกี่ยวกับบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .914 และเมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้านได้ค่าความเชื่อมั่น ดังนี้

1. ด้านความห้วนไหว มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .826
2. ด้านการแสดงตัว มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .830
3. ด้านการเปิดกว้าง มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .712
4. ด้านการยอมรับผู้อื่น มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .805
5. ด้านการมีสติ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .685

การให้อภัย

แบบสอบถามเกี่ยวกับการให้อภัย มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .865 และเมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้านได้ค่าความเชื่อมั่น ดังนี้

1. ด้านการให้อภัยต่อตนเอง มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .667
2. ด้านการให้อภัยต่อผู้อื่น มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .714
3. ด้านการให้อภัยต่อสถานการณ์ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .557

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย

1. ทำหนังสือขออนุญาตในการดำเนินการเก็บข้อมูลจากภาควิชาจิตวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ถึงผู้อำนวยการ โรงเรียนต่างๆ ตามที่กลุ่มตัวอย่างสังกัดอยู่

2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยเข้าไปเก็บข้อมูลในเรียนที่กลุ่มตัวอย่างศึกษาอยู่ได้จำนวน 1,118 คน คิดเป็นร้อยละ 93
3. ตรวจสอบแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา โดยนำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ และความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูลในแบบสอบถามทุกฉบับ
4. ตรวจสอบให้คะแนนแบบสอบถามตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้
5. นำแบบสอบถามที่ได้ไปบันทึกคะแนนโดยลงรหัส (Coding) ในแบบสอบถาม และบันทึกข้อมูล (Data Entry) ลงในโปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ เพื่อทำการวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้แล้ว จากนั้นทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลในแบบสอบถาม นำข้อมูลที่ได้มาบันทึกแบบลงรหัส แล้วนำมาวิเคราะห์ และประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ โดยใช้สถิติดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์เพื่อบรรยายลักษณะของข้อมูล ได้แก่
 - 1.1 สัดส่วนร้อยละ (Percentage) ใช้วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง
 - 1.2 การหาค่าเฉลี่ย (Mean) ใช้แปลความของข้อมูล
 - 1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ใช้หาอิทธิพลของตัวแปรตามตัวหนึ่งซึ่งส่งผลจากตัวแปรอิสระตั้งแต่ 2 ตัวแปรขึ้นไป โดยใช้วิธีวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบ Enter Method เพื่อการวิเคราะห์ตัวแปรอิสระทั้งหมดที่ร่วมกันทำนายหรือพยากรณ์ตัวแปรตาม

การกำหนดสมมติฐานการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติไว้ คือ มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัย

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

\bar{X}	หมายถึง	ค่าเฉลี่ย
S.D.	หมายถึง	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
n	หมายถึง	กลุ่มตัวอย่าง
p-value	หมายถึง	ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ
R	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R ²	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์
R ² _{adj}	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เมื่อปรับแล้ว
b	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
a	หมายถึง	ค่าคงที่ของสมการพยากรณ์
Beta	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน
SEb	หมายถึง	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของ b
*	หมายถึง	มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	หมายถึง	มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
***	หมายถึง	มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

บทที่ 4

ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงการสนับสนุนทางสังคม บุคลิกภาพ และการให้อภัยของวัยรุ่น: กรณีศึกษานักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร โดยแบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็นลำดับ ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของวัยรุ่น

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่แสดงระดับการการสนับสนุนทางสังคม บุคลิกภาพและการให้อภัยของวัยรุ่น

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของวัยรุ่น

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของวัยรุ่นจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล

คุณลักษณะส่วนบุคคล		จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ			
ชาย		527	47.1
หญิง		591	52.9
รวม		1,118	100.0
อายุ			
15 ปี		110	9.8
16 ปี		271	24.2
17 ปี		375	33.6
18 ปี		350	31.3
19 ปี		12	1.1
รวม		1,118	100.0
อายุสูงสุด 19 ปี	อายุต่ำสุด 15 ปี		
ฐานนิยม 17 ปี	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.99		
ระดับการศึกษา			
มัธยมศึกษาปีที่ 4		379	33.9
มัธยมศึกษาปีที่ 5		385	34.4
มัธยมศึกษาปีที่ 6		354	31.7
รวม		1,118	100.0

ตารางที่ 2 (ต่อ)

คุณลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ผลการเรียนเฉลี่ย		
0.00 – 2.00	106	9.5
2.01 – 2.50	312	27.9
2.51 – 3.00	401	35.9
3.01 – 3.50	214	19.1
3.51 – 4.00	82	7.3
ไม่ตอบ	3	0.3
รวม	1,118	100.0
ผลการเรียนสูงสุด 3.85	ผลการเรียนต่ำสุด 1.40	
ผลการเรียนโดยเฉลี่ย 2.72	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.49	
การเป็นลูกคนเดียว		
ลูกคนเดียว	338	30.2
ไม่ใช่ลูกคนเดียว	780	69.8
รวม	1,118	100.0
การเป็นลูกคนโต		
ลูกคนโต	804	71.9
ไม่ใช่ลูกคนโต	314	28.1
รวม	1,118	100.0

ตารางที่ 2 (ต่อ)

คุณลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การศึกษาของบิดา		
ประถมศึกษาและต่ำกว่า	75	6.7
มัธยมศึกษาตอนต้น	96	8.6
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	210	18.8
อนุปริญญา/ปวส.	329	29.4
ปริญญาตรี	338	30.2
ปริญญาโท	67	6.0
ไม่ตอบ	3	0.3
รวม	1,118	100.0
การศึกษาของมารดา		
ประถมศึกษาและต่ำกว่า	109	9.8
มัธยมศึกษาตอนต้น	248	22.2
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	225	20.1
อนุปริญญา/ปวส.	243	21.7
ปริญญาตรี	266	23.8
ปริญญาโท	27	2.4
รวม	1,118	100.0
สถานภาพสมรสของบิดามารดา		
อยู่ร่วมกัน	653	58.4
หย่าร้าง	158	14.1
หม้าย	147	13.2
แยกกันอยู่	160	14.3
รวม	1,118	100.0

ตารางที่ 2 (ต่อ)

คุณลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
<u>รายได้ของครอบครัวต่อเดือน</u>		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	108	9.7
10,001 – 20,000 บาท	441	39.4
20,001 – 30,000 บาท	301	26.9
30,001 – 40,000 บาท	127	11.4
40,001 – 50,000 บาท	101	9.0
มากกว่า 50,000 บาท	40	3.6
รวม	1,118	100.0
รายได้ของครอบครัวมากที่สุด 120,000 บาท รายได้ของครอบครัวน้อยที่สุด 7,000 บาท		
รายได้ของครอบครัวโดยเฉลี่ย 25,891.58 บาท ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 14,160.73		

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นถึงข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของวัยรุ่นที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาจำนวน 1,118 คน ดังนี้

เพศ ของวัยรุ่นที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง โดยมีจำนวน 591 คน คิดเป็นร้อยละ 52.9 ส่วนเพศชายมีจำนวน 527 คน คิดเป็นร้อยละ 47.1

อายุ ของวัยรุ่นที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่มีอายุ 17 ปี คือมีจำนวน 375 คน คิดเป็นร้อยละ 33.6 และอายุ 19 ปี มีจำนวนน้อยที่สุดคือ 12 คน คิดเป็นร้อยละ 1.1 โดยฐานนิยมอายุของวัยรุ่นที่เป็นกลุ่มตัวอย่างคือ 17 ปี อายุสูงสุด 19 ปี และอายุต่ำสุด 15 ปี

ระดับการศึกษา ของวัยรุ่นที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 คือมีจำนวน 385 คน คิดเป็นร้อยละ 34.4 รองลงมากำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 คือมีจำนวน 379 คน คิดเป็นร้อยละ 33.9 และจำนวนน้อยที่สุดคือ 354 คน กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ผลการเรียนเฉลี่ย ของวัยรุ่นที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่มีผลการเรียนเฉลี่ยอยู่ในระดับ 2.51 – 3.00 คือมีจำนวน 401 คน คิดเป็นร้อยละ 35.9 และผลการเรียนเฉลี่ยในระดับ 3.51 – 4.00 มีจำนวนน้อยที่สุด คือมีจำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 7.3 โดยวัยรุ่นที่เป็นกลุ่มตัวอย่างนี้มีผลการเรียนเฉลี่ยอยู่ในระดับ 2.72 ผลการเรียนเฉลี่ยสูงสุดคือ 3.85 และผลการเรียนเฉลี่ยต่ำสุดคือ 1.40

การเป็นลูกคนเดียว ของวัยรุ่นที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ไม่ใช่ลูกคนเดียว คือมีจำนวน 780 คน คิดเป็นร้อยละ 69.8 และวัยรุ่นที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่เป็นลูกคนเดียวมีจำนวน 338 คน คิดเป็นร้อยละ 30.2

การเป็นลูกคนโต ของวัยรุ่นที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นลูกคนโต คือมีจำนวน 804 คน คิดเป็นร้อยละ 71.9 และวัยรุ่นที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่ลูกคนโตมีจำนวน 314 คน คิดเป็นร้อยละ 28.1

การศึกษาของบิดา ของวัยรุ่นที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรี โดยมีจำนวน 338 คน คิดเป็นร้อยละ 30.2 และบิดาที่เรียนปริญญาโทมีจำนวนน้อยที่สุด คือมีจำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 6.0

การศึกษาของมารดา ของวัยรุ่นที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรี โดยมีจำนวน 266 คน คิดเป็นร้อยละ 23.8 และมารดาที่เรียนปริญญาโทมีจำนวนน้อยที่สุด คือมีจำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 2.4

สถานภาพสมรสของบิดามารดา ของวัยรุ่นที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่บิดามารดาอยู่ร่วมกัน โดยมีจำนวน 653 คน คิดเป็นร้อยละ 58.4 และบิดามารดาเป็นหย่า มีจำนวนน้อยที่สุด คือมีจำนวน 147 คน คิดเป็นร้อยละ 13.2

รายได้เฉลี่ยของครอบครัว ของวัยรุ่นที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ครอบครัวมีรายได้อยู่ระหว่าง 10,001 – 20,000 บาท โดยมีจำนวน 441 คน คิดเป็นร้อยละ 39.4 และครอบครัวที่มีรายได้มากกว่า 50,000 บาท มีจำนวนน้อยที่สุด คือมีจำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 3.6 โดยวัยรุ่นที่เป็นกลุ่มตัวอย่างนี้มีรายได้เฉลี่ยของครอบครัว 25,891.58 บาท รายได้เฉลี่ยของครอบครัวที่สูงที่สุดคือ 120,000 บาท และรายได้เฉลี่ยของครอบครัวที่ต่ำสุด 7,000 บาท

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่แสดงระดับการรับรู้การสนับสนุนทางสังคม บุคลิกภาพและการให้ภัยของวัยรุ่น

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการสนับสนุนทางสังคมรายด้านของวัยรุ่น

(n = 1118)

การสนับสนุนทางสังคม	\bar{X}	S.D.	ระดับการรับรู้
1. ด้านอารมณ์	3.85	0.64	สูง
2. ด้านการประเมิน	3.71	0.61	สูง
3. ด้านข้อมูลข่าวสาร	3.85	0.66	สูง
4. ด้านสิ่งของและบริการ	3.53	0.70	สูง
ค่าเฉลี่ยของการสนับสนุนทางสังคม	3.75	0.51	สูง

จากตารางที่ 3 พบว่าการรับรู้ของวัยรุ่นต่อการได้รับการสนับสนุนทางสังคมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X}=3.75$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การได้รับการสนับสนุนทางสังคมด้านอารมณ์ ($\bar{X}=3.85$) มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด และการได้รับการสนับสนุนทางสังคมด้านสิ่งของและบริการ ($\bar{X}=3.53$) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และบุคลิกภาพรายองค์ประกอบของวัยรุ่น

(n = 1118)

บุคลิกภาพรายองค์ประกอบ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ด้านความหวั่นไหว	2.95	0.45	ปานกลาง
2. ด้านการแสดงตัว	3.28	0.45	ปานกลาง
3. ด้านการเปิดกว้าง	3.06	0.24	ปานกลาง
4. ด้านการยอมรับผู้อื่น	3.28	0.39	ปานกลาง
5. ด้านการมีสติ	3.20	0.41	ปานกลาง

จากตารางที่ 4 พบว่าบุคลิกภาพของวัยรุ่นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.15$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า บุคลิกภาพด้านการแสดงตัวและด้านการยอมรับผู้อื่น ($\bar{X}=3.28$) มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด และบุคลิกภาพด้านความหวั่นไหว ($\bar{X}=2.95$) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการให้อภัยรายด้านของวัยรุ่น
(n = 1118)

การให้อภัยรายด้าน	\bar{X}	S.D.	ระดับการรับรู้
1. ด้านการให้อภัยต่อตนเอง	3.10	0.43	สูง
2. ด้านการให้อภัยต่อผู้อื่น	3.17	0.40	สูงมาก
3. ด้านการให้อภัยต่อสถานการณ์	3.07	0.41	สูง
ค่าเฉลี่ยของการให้อภัย	3.11	0.29	สูง

จากตารางที่ 5 พบว่าการให้อภัยของวัยรุ่นอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.11$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการให้อภัยต่อผู้อื่น ($\bar{X} = 3.17$) มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด และด้านการให้อภัยต่อสถานการณ์ ($\bar{X} = 3.07$) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ในการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ได้มีการกำหนดข้อตกลงและมีขั้นตอน ดังนี้

1. ตัวแปรตามและตัวแปรอิสระต้องเป็นตัวแปรที่มีระดับการวัดประเภทช่วง (Interval Scale) ขึ้นไป หากตัวแปรอิสระไม่มีระดับการวัดที่เป็นประเภทช่วง (Interval Scale) ต้องแปลงเป็นตัวแปรหุ่น (Dummy Variable) (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2540: 77-80) ดังตารางแสดงระดับการวัดของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ต่อไปนี้

ตารางที่ 6 ตารางแสดงระดับการวัดของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

ตัวแปร	ระดับการวัด
1. เพศ	มาตรานามบัญญัติ (Nominal Scale) และทำให้เป็นตัวแปรหุ่น (Dummy Variable) โดยกำหนดให้ เพศหญิง = 1 เพศชาย = 0
2. อายุ	มาตราอัตราส่วน (Ratio Scale)
3. ระดับการศึกษา	มาตราอัตราส่วน (Ratio Scale)
4. ผลการเรียนเฉลี่ย	มาตราอัตราส่วน (Ratio Scale)

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ตัวแปร	ระดับการวัด
5. การเป็นลูกคนเดียว	มาตราอัตราส่วน (Ratio Scale) และทำให้เป็นตัวแปรหุ่น (Dummy Variable) โดยกำหนดให้ การเป็นลูกคนเดียว = 1 การไม่ใช่ลูกคนเดียว = 0
6. การเป็นลูกคนโต	มาตราเรียงอันดับ (Ordinal Scale) และทำให้เป็นตัวแปรหุ่น (Dummy Variable) โดยกำหนดให้ การเป็นลูกคนโต = 1 การไม่ใช่ลูกคนโต = 0
7. การศึกษาของบิดา	มาตราอัตราส่วน (Ratio Scale) จำนวนปีที่เรียนตั้งแต่ระดับชั้นประถม
8. การศึกษาของมารดา	มาตราอัตราส่วน (Ratio Scale) จำนวนปีที่เรียนตั้งแต่ระดับชั้นประถม
9. สถานภาพสมรสบิดา-มารดา	สถานภาพสมรสบิดา-มารดา ได้แบ่งเป็นกลุ่มต่างๆ ดังนี้ - บิดา-มารดา อยู่ร่วมกัน - บิดา-มารดา หย่าร้าง - บิดา-มารดา เป็นหม้ายและแยกกันอยู่ ซึ่งสถานภาพสมรสในข้างต้น เป็นตัวแปรมาตรานามบัญญัติ (Nominal Scale) และเมื่อทำเป็น ตัวแปรหุ่น (Dummy Variable) โดยกำหนดให้เป็น 2 กลุ่ม ดังนี้ - เลือกสถานภาพสมรสในกลุ่มนั้น = 1 - เลือกสถานภาพสมรสในกลุ่มอื่น = 0
10. รายได้เฉลี่ยของครอบครัว	มาตราอัตราส่วน (Ratio Scale)
11. การสนับสนุนทางสังคม	มาตราอันดับ (Interval Scale) เป็นค่าคะแนน
12. มวลกาย	มาตราอันดับ (Interval Scale) เป็นค่าคะแนน
13. การให้อภัย	มาตราอันดับ (Interval Scale) เป็นค่าคะแนน

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้อักษรย่อของแต่ละตัวแปรในการแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

Sex	เพศ
Age	อายุ
Edu	ระดับการศึกษา

GPA	ผลการเรียนเฉลี่ย
Number	การเป็นลูกคนเดียว
Order	การเป็นลูกคนโต
Edufa	การศึกษาของบิดา
Edumom	การศึกษาของมารดา
Marry1	บิดา-มารดา อยู่ร่วมกัน
Marry2	บิดา-มารดา หย่าร้าง
Marry3	บิดา-มารดา เป็นหม้ายและแยกกันอยู่
Income	รายได้เฉลี่ยของครอบครัว
Sumso1	การได้รับการสนับสนุนทางสังคมด้านอารมณ์
Sumso2	การได้รับการสนับสนุนทางสังคมด้านการประเมิน
Sumso3	การได้รับการสนับสนุนทางสังคมด้านข้อมูลข่าวสาร
Sumso4	การได้รับการสนับสนุนทางสังคมด้านสิ่งของและบริการ
Sumpe1	บุคลิกภาพด้านความห้วนไหว
Sumpe2	บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว
Sumpe3	บุคลิกภาพด้านการเปิดกว้าง
Sumpe4	บุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่น
Sumpe5	บุคลิกภาพด้านการมีสติ
Forgive	การให้อภัยโดยรวม
Sumfor1	การให้อภัยต่อตนเอง
Sumfor2	การให้อภัยต่อผู้อื่น
Sumfor3	การให้อภัยต่อสถานการณ์

2. การทดสอบความเป็นอิสระต่อกันของตัวแปรอิสระ เนื่องจากตัวแปรอิสระแต่ละตัว ต้องเป็นอิสระจากกันและกัน ซึ่งตัวแปรอิสระจะต้องไม่มีค่าความสัมพันธ์กัน สูงเกิน .80 เพราะถ้า ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันมากอาจเกิดให้เกิดปฏิกริยาต่อกันและจะมีผลต่อตัวแปรตามได้ หรืออาจเกิดปัญหาที่เรียกว่า Multicollinearity Problem และทำให้ไม่สามารถใช้เทคนิคการ วิเคราะห์ดังกล่าวได้ (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2540: 77) ตัวแปรอิสระทั้งหมดในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล การสนับสนุนทางสังคม และบุคลิกภาพ ผู้วิจัยได้นำตัวแปรอิสระทั้งหมด ไปทดสอบความสัมพันธ์กันเอง ดังตารางที่จะนำเสนอต่อไปนี้

ตารางที่ 7 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล การสนับสนุนทางสังคม และบุคลิกภาพ

	Sex	Age	Edu	GPA	Number	Order	Edufa	Edumom
Sex	1							
Age	-0.069*	1						
Edu	-0.042	0.716**	1					
GPA	0.134**	-0.032	-0.026	1				
Number	-0.069*	0.001	-0.006	-0.066*	1			
Order	0.175**	0.016	-0.010	-0.014	0.411**	1		
Edufa	-0.079**	-0.018	-0.005	0.043	0.047	0.040	1	
Edumom	-0.043	-0.017	-0.006	0.051	0.065*	-0.012	0.712**	1
Marry2	0.033	0.014	0.002	-0.031	-0.077*	-0.055	-0.052	-0.024
Marry3	0.119**	-0.018	-0.018	-0.056	0.027	0.059*	0.074*	0.119**
Income	0.004	0.002	0.003	0.113**	-0.138**	-0.104**	0.299**	0.345**
Sumso1	0.268**	-0.032	-0.052	0.150**	0.015	0.048	-0.052	-0.003
Sumso2	0.282**	0.055	0.037	0.141**	0.044	0.129**	-0.011	0.017
Sumso3	0.242**	-0.016	-0.013	0.223**	-0.032	0.040	-0.129**	-0.063*
Sumso4	0.401**	0.059*	0.050	0.135**	-0.093**	0.052	0.028	0.034
Sumpe1	0.112**	-0.073*	-0.064*	-0.060*	0.054	0.031	-0.041	-0.028
Sumpe2	-0.178**	0.099**	0.048	0.090**	0.008	-0.030	-0.002	-0.020
Sumpe3	-0.188**	0.071*	0.074*	0.038	-0.020	-0.005	0.055	0.013
Sumpe4	-0.199**	0.083**	0.032	0.039	-0.005	0.011	-0.002	-0.034
Sumpe5	-0.196**	0.092**	0.067*	0.091**	-0.040	0.025	-0.017	-0.030

ตารางที่ 7 (ต่อ)

	Marry2	Marry3	Income	Sumso1	Sumso2	Sumso3	Sumso4
Sex							
Age							
Edu							
GPA							
Number							
Order							
Edufa							
Edumom							
Marry2	1						
Marry3	-0.250**	1					
Income	-0.094**	0.015	1				
Sumso1	0.058	0.036	0.066*	1			
Sumso2	0.027	0.044	0.026	-0.663**	1		
Sumso3	0.047	-0.015	0.049	0.533**	0.504**	1	
Sumso4	-0.029	0.007	0.108**	0.314**	0.422**	0.454**	1
Sumpe1	-0.038	-0.032	-0.007	-0.060	-0.204**	-0.066*	-0.102**
Sumpe2	-0.013	0.007	-0.044	0.289**	0.266**	0.300**	0.142**
Sumpe3	-0.009	-0.096**	-0.016	-0.124**	-0.037	-0.024	0.091**
Sumpe4	-0.009	-0.018	-0.030	0.107**	0.187**	0.212**	0.093**
Sumpe5	-0.005	-0.030	-0.011	0.136**	0.239**	0.186**	0.115**

ตารางที่ 7 (ต่อ)

	Sumpe 1	Sumpe 2	Sumpe 3	Sumpe 4	Sumpe 5
Sex					
Age					
Edu					
GPA					
Number					
Order					
Edufa					
Edumom					
Marry2					
Marry3					
Income					
Sumso1					
Sumso2					
Sumso3					
Sumso4					
Sumpe1	1				
Sumpe2	-0.182**	1			
Sumpe3	-0.156**	0.096**	1		
Sumpe4	-0.509**	0.409**	0.256**	1	
Sumpe5	-0.561**	0.427**	0.263**	0.670**	1

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 7 พบว่า ตัวแปรอิสระทั้งหมดในการวิจัยครั้งนี้มีความสัมพันธ์ไม่เกิน .80 ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้นำตัวแปรอิสระทั้งหมด ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ผลการเรียนเฉลี่ย การเป็นลูกคนเดียว การเป็นลูกคนโต ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา สถานภาพสมรสของบิดาและมารดา รายได้เฉลี่ยของครอบครัว การสนับสนุนทางสังคมและบุคลิกภาพ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบ Enter วิธี Multiple Regression Analysis แบบ Enter Method เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัยต่อไป

สมมติฐานหลัก ปัจจัยส่วนบุคคล การสนับสนุนทางสังคม และบุคลิกภาพสามารถ
ร่วมกันพยากรณ์การให้อภัยโดยรวมของวัยรุ่น

ตารางที่ 8 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของตัวแปรพยากรณ์ที่มีอิทธิพลต่อการให้อภัยโดยรวม
ของวัยรุ่น

ตัวแปร	b	SEb	Beta	t	p-value
1. เพศ (SEX) (ชาย = 0 หญิง = 1)	-2.958	0.488	-0.211	-6.061	0.000
2. อายุ (AGE)	-0.559	0.340	-0.079	-1.645	0.100
3. ระดับการศึกษา (EDU)	0.550	0.413	0.064	1.330	0.184
4. ผลการเรียนเฉลี่ย (GPA)	0.584	0.409	0.041	1.427	0.154
5. การเป็นลูกคนเดียว (NUMBER)	-0.766	0.476	-0.050	-1.609	0.108
6. การเป็นลูกคนโต (ORDER)	0.669	0.489	0.043	1.369	0.171
7. ระดับการศึกษาของบิดา (EDUFA)	-0.046	0.090	-0.021	-0.511	0.609
8. ระดับการศึกษาของมารดา(EDUMOM)	-0.110	0.082	-0.054	-1.346	0.179
9. สถานภาพสมรสของบิดาและมารดา(MARRIAGE)					
- บิดา-มารดา อยู่ร่วมกัน (Marry1)(กลุ่มอ้างอิง)	-	-	-	-	-
- บิดา-มารดา หย่าร้าง (Marry2)	-0.551	0.581	-0.027	-0.947	0.344
- บิดา-มารดา เป็นหม้ายและแยกกันอยู่(Marry3)	-0.107	0.458	-0.007	-0.235	0.814
10. รายได้เฉลี่ยของครอบครัว(INCOME)	0.000	0.000	-0.107	-3.499	0.000
11. การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียนด้าน อารมณ์ (SUMSO1)	0.185	0.073	0.102	2.535	0.011
12. การได้รับการสนับสนุนจากโรงเรียนด้านการประเมิน (SUMSO2)	0.119	0.078	0.062	1.527	0.127
13. การสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียนด้านข้อมูลข่าวสาร (SUMSO3)	-0.044	0.065	-0.025	-0.670	0.503
14. การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียนด้าน สิ่งของและบริการ (SUMSO4)	-0.196	0.087	-0.079	-2.249	0.025
15. บุคลิกภาพด้านความหวั่นไหว(SUMPE1)	-0.052	0.027	-0.067	-1.921	0.055
16. บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว (SUMPE2)	0.056	0.026	0.073	2.167	0.030
17. บุคลิกภาพด้านการเปิดกว้าง (SUMPE3)	-0.232	0.044	-0.159	-5.321	0.000
18. บุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่น(SUMPE4)	0.127	0.035	0.143	3.619	0.000
19. บุคลิกภาพด้านการมีสติ (SUMPE5)	0.038	0.035	0.045	1.073	0.283
ค่าคงที่ (a)	80.945				
R = .422	R² = .178	R²_{adj} = .163	F = 11.782	Sig = .000	

จากตารางที่ 8 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อพยากรณ์ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการให้อภัยโดยรวมของวัยรุ่นด้วยวิธี Multiple Regression Analysis แบบ Enter Method พบว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 21 ตัว ร่วมกันพยากรณ์การให้อภัยโดยรวมได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และสามารถอธิบายได้ร้อยละ 16.3 ($R^2_{adj} = .163$) โดยพบว่า ตัวแปรอิสระจำนวน 7 ตัว คือ เพศ รายได้เฉลี่ยของครอบครัว การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียนด้านอารมณ์ การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียนด้านสิ่งของและบริการ บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว บุคลิกภาพด้านการเปิดกว้าง และบุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่น มีอิทธิพลต่อการให้อภัยโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กล่าวคือเมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระที่นำมาศึกษาอื่นๆ โดยการควบคุมตัวแปรเหล่านั้นร่วมกันแล้วพบว่า วัยรุ่นเพศชายมีการให้อภัยมากกว่าเพศหญิง ($Beta = -0.211$)

ถ้าวัยรุ่นมีรายได้เฉลี่ยของครอบครัวเพิ่มขึ้นจะส่งผลให้มีการให้อภัยโดยรวมลดลง ($Beta = -0.107$)

ถ้าวัยรุ่นมีการได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียนด้านอารมณ์เพิ่มขึ้นจะส่งผลให้มีการให้อภัยโดยรวมเพิ่มขึ้น ($Beta = 0.102$)

ถ้าวัยรุ่นมีการได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียนด้านสิ่งของและบริการเพิ่มขึ้นจะส่งผลให้มีการให้อภัยโดยรวมเพิ่มขึ้น ($Beta = -0.079$)

ถ้าวัยรุ่นมีบุคลิกภาพด้านการแสดงตัวเพิ่มขึ้นจะส่งผลให้มีการให้อภัยโดยรวมเพิ่มขึ้น ($Beta = 0.030$)

ถ้าวัยรุ่นมีบุคลิกภาพด้านการเปิดกว้างเพิ่มขึ้นจะส่งผลให้มีการให้อภัยโดยรวมลดลง ($Beta = -0.159$)

และถ้าวัยรุ่นมีบุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่นจะส่งผลให้มีการให้อภัยโดยรวมเพิ่มขึ้น ($Beta = 0.143$)

สำหรับตัวแปรอิสระที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็นบวก คือเมื่อมีระดับคะแนนเพิ่มขึ้น แต่ยังไม่มากเพียงพอที่จะทำให้มีอิทธิพลต่อระดับคะแนนการให้อภัยให้เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ระดับการศึกษา ผลการเรียนเฉลี่ย การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียนด้านการประเมิน และบุคลิกภาพด้านการมีสติ

ตัวแปรอิสระที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็นลบ คือเมื่อมีระดับคะแนนเพิ่มขึ้น แต่ยังไม่มากเพียงพอที่จะทำให้มีอิทธิพลต่อระดับคะแนนการให้อภัยให้ลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียนด้านข้อมูลข่าวสาร และบุคลิกภาพด้านความห้วนไหว

ตัวแปรอิสระที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็นบวก คือการเป็นลูกคนโต จะมีการให้อภัยมากกว่าการไม่ใช่ลูกคนโต

และตัวแปรอิสระที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็นลบ คือ การเป็นลูกคนเดียว จะมีการให้อภัยน้อยกว่าการไม่ใช่ลูกคนเดียว และสถานภาพสมรสของบิดา-มารดา ที่หย่าร้าง เป็นหม้ายและแยกกันอยู่ จะมีการให้อภัยน้อยกว่าบิดา-มารดา ที่อยู่ร่วมกัน

เมื่อนำตัวแปรที่สามารถร่วมกันพยากรณ์การให้อภัยโดยรวมของวัยรุ่นมาเขียนสมการจากคะแนนดิบวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของการให้อภัยโดยรวม ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{Forgive} = & -0.211 (\text{SEX}) - 0.079 (\text{AGE}) + 0.064 (\text{Edu}) + 0.041 (\text{GPA}) - 0.050 \\ & (\text{NUMBER}) + 0.043 (\text{ORDER}) - 0.021 (\text{EDUFA}) - 0.054 (\text{EDUMOM}) - 0.027 (\text{Marry2}) - 0.007 \\ & (\text{Marry3}) - 0.107 (\text{INCOME}) + 0.102 (\text{SUMSO1}) + 0.062 (\text{SUMSO2}) - 0.025 (\text{SUMSO3}) - 0.079 \\ & (\text{SUMSO4}) - 0.067 (\text{SUMPE1}) + 0.073 (\text{SUMPE2}) - 0.159 (\text{SUMPE3}) + 0.143 (\text{SUMPE4}) \\ & + 0.045 (\text{SUMPE5}) \end{aligned}$$

จากสมการการให้อภัยของวัยรุ่น พบว่า ตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเรียงตามลำดับความสามารถในการพยากรณ์มากที่สุดไปน้อยที่สุด ดังนี้

1. เพศ
2. บุคลิกภาพด้านการเปิดกว้าง
3. บุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่น
4. รายได้เฉลี่ยของครอบครัว

5. การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียนด้านอารมณ์
6. การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียนด้านสิ่งของและบริการ, อายุ
8. บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว
9. บุคลิกภาพด้านความห้วนไหว
10. ระดับการศึกษา
11. การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียนด้านการประเมิน
12. ระดับการศึกษาของมารดา
13. การเป็นลูกคนเดียว
14. บุคลิกภาพด้านการมีสติ
15. การเป็นลูกคนโต
16. ผลการเรียนเฉลี่ย
17. สถานภาพสมรสของบิดาและมารดา (หย่าร้าง)
18. การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียนด้านข้อมูลข่าวสาร
19. ระดับการศึกษาของบิดา
20. สถานภาพสมรสของบิดาและมารดา (เป็นหม้ายและแยกกันอยู่)

สมมติฐานย่อยที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล การสนับสนุนทางสังคม และบุคลิกภาพสามารถร่วมกันพยากรณ์การให้อภัยด้านการให้อภัยต่อตนเองของวัยรุ่น

ตารางที่ 9 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของตัวแปรพยากรณ์ที่มีอิทธิพลต่อการให้อภัยด้านการให้อภัยต่อตนเองของวัยรุ่น

ตัวแปร	b	SEb	Beta	t	p-value
1. เพศ (SEX) (ชาย = 0 หญิง = 1)	-1.784	0.240	-0.257	-7.419	0.000
2. อายุ (AGE)	0.014	0.167	0.004	0.086	0.931
3. ระดับการศึกษา (EDU)	0.080	0.204	0.019	0.392	0.695
4. ผลการเรียนเฉลี่ย (GPA)	0.117	0.202	0.017	0.581	0.561
5. การเป็นลูกคนเดียว (NUMBER)	-0.182	0.235	-0.024	-0.775	0.438
6. การเป็นลูกคนโต (ORDER)	0.040	0.241	0.005	0.166	0.868
7. ระดับการศึกษาของบิดา (EDUFA)	0.007	0.044	0.006	0.150	0.880
8. ระดับการศึกษาของมารดา(EDUMOM)	-0.024	0.040	-0.024	-0.592	0.554
9. สถานภาพสมรสของบิดาและมารดา(MARRIAGE)					

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ตัวแปร	b	SEb	Beta	t	p-value
- บิดา-มารดา อยู่ร่วมกัน (Marry1)(กลุ่มอ้างอิง)	-	-	-	-	-
- บิดา-มารดา หย่าร้าง (Marry2)	-0.673	0.286	-0.068	-2.349	0.019
- บิดา-มารดา เป็นหม้ายและแยกกันอยู่(Marry3)	-0.367	0.226	-0.047	-1.629	0.104
10. รายได้เฉลี่ยของครอบครัว(INCOME)	0.000	0.000	-0.119	-3.942	0.000
11. การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียนด้าน อารมณ์ (SUMSO1)	0.114	0.036	0.126	3.165	0.002
12. การได้รับการสนับสนุนจากโรงเรียนด้านการประเมิน (SUMSO2)	-0.010	0.038	-0.010	-0.253	0.800
13. การสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียนด้านข้อมูลข่าวสาร (SUMSO3)	0.001	0.032	0.001	0.023	0.982
14. การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียนด้าน สิ่งของและบริการ (SUMSO4)	-0.074	0.043	-0.060	-1.732	0.084
15. บุคลิกภาพด้านความหุนหันไหว(SUMPE1)	-0.041	0.013	-0.107	-3.077	0.002
16. บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว (SUMPE2)	0.037	0.013	0.096	2.897	0.004
17. บุคลิกภาพด้านการเปิดกว้าง (SUMPE3)	-0.056	0.022	-0.077	-2.601	0.009
18. บุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่น(SUMPE4)	0.039	0.017	0.089	2.279	0.023
19. บุคลิกภาพด้านการมีสติ (SUMPE5)	0.019	0.017	0.045	1.097	0.273
ค่าคงที่ (a)	23.726				
R = .438	R² = .192	R²_{adj} = .177	F = 12.916	Sig = .000	

จากตารางที่ 9 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อพยากรณ์ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการให้อภัยด้านการให้อภัยต่อตนเองของวัยรุ่นด้วยวิธี Multiple Regression Analysis แบบ Enter Method พบว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 21 ตัว ร่วมกันพยากรณ์การให้อภัยด้านการให้อภัยตนเองได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และสามารถอธิบายได้ร้อยละ 17.7 ($R^2_{adj} = .177$) โดยพบว่า ตัวแปรอิสระจำนวน 8 ตัวสามารถร่วมกันพยากรณ์การให้อภัยด้านการให้อภัยต่อตนเอง คือ เพศ สถานภาพสมรสของบิดาและมารดา(หย่าร้าง) รายได้เฉลี่ยของครอบครัว การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียนด้านอารมณ์ บุคลิกภาพด้านความหุนหันไหว บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว บุคลิกภาพด้านการเปิดกว้างและบุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่น มีอิทธิพลต่อการให้อภัยด้านการให้อภัยต่อตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กล่าวคือเมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระที่นำมาศึกษาอื่นๆ โดยการควบคุมตัวแปรเหล่านั้นร่วมกันแล้วพบว่า วัยรุ่นเพศชายมีการให้อภัยต่อตนเองมากกว่าเพศหญิง (Beta = - 0.257)

ถ้าบิดา-มารดาของวัยรุ่นมีสถานภาพสมรส หย่าร้าง จะทำให้มีการให้อภัยต่อตนเองน้อยกว่า วัยรุ่นที่บิดา-มารดา อยู่ร่วมกัน (Beta = - 0.068)

ถ้าวัยรุ่นมีรายได้เฉลี่ยของครอบครัวเพิ่มขึ้นจะส่งผลให้มีการให้อภัยต่อตนเองลดลง (Beta = - 0.119)

ถ้าวัยรุ่นมีการได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียนด้านอารมณ์เพิ่มขึ้นจะส่งผลให้มีการให้อภัยต่อตนเองเพิ่มขึ้น (Beta = 0.126)

ถ้าวัยรุ่นมีบุคลิกภาพด้านความหวั่นไหวเพิ่มขึ้นจะส่งผลให้มีการให้อภัยต่อตนเองลดลง (Beta = - 0.107)

ถ้าวัยรุ่นมีบุคลิกภาพด้านการแสดงตัวเพิ่มขึ้นจะส่งผลให้มีการให้อภัยต่อตนเองเพิ่มขึ้น (Beta = 0.096)

ถ้าวัยรุ่นมีบุคลิกภาพด้านการเปิดกว้างเพิ่มขึ้นจะส่งผลให้มีการให้อภัยต่อตนเองลดลง (Beta = - 0.077)

และถ้าวัยรุ่นมีบุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่นจะส่งผลให้มีการให้อภัยต่อตนเองเพิ่มขึ้น (Beta = 0.089)

สำหรับตัวแปรอิสระที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็นบวก คือเมื่อมีระดับคะแนนเพิ่มขึ้น แต่ยังไม่มากเพียงพอที่จะทำให้มีอิทธิพลต่อระดับคะแนนการให้อภัยต่อตนเองให้เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ผลการเรียนเฉลี่ย ระดับการศึกษาของบิดา การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียนด้านข้อมูลข่าวสาร และบุคลิกภาพด้านการมีสติ

ตัวแปรอิสระที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็นลบ คือเมื่อมีระดับคะแนนเพิ่มขึ้น แต่ยังไม่มากเพียงพอที่จะทำให้มีอิทธิพลต่อระดับคะแนนการให้อภัยต่อตนเองให้ลดลงอย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติ ได้แก่ ระดับการศึกษาของมารดา การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียนด้านการประเมิน และการได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียนด้านสิ่งของและบริการ

ตัวแปรอิสระที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็นบวก คือการเป็นลูกคนโต จะมีการให้อภัยต่อตนเองมากกว่าการไม่ใช่ลูกคนโต

และตัวแปรอิสระที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็นลบ คือ การเป็นลูกคนเดียวจะมีการให้อภัยต่อตนเองน้อยกว่าการไม่ใช่ลูกคนเดียว และสถานภาพสมรสของบิดา-มารดา ที่เป็นหม้ายและแยกกันอยู่ จะมีการให้อภัยต่อตนเองน้อยกว่าบิดา-มารดา ที่อยู่ร่วมกัน

เมื่อนำตัวแปรที่สามารถร่วมกันพยากรณ์การให้อภัยด้านการให้อภัยต่อตนเองของวัยรุ่นมาเขียนสมการจากคะแนนดิบวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของการให้อภัยต่อตนเอง ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{Sumfor1} = & - 0.257 (\text{SEX}) + 0.004 (\text{AGE}) + 0.019 (\text{Edu}) + 0.017 (\text{GPA}) - 0.024 \\ & (\text{NUMBER}) + 0.005 (\text{ORDER}) + 0.006 (\text{EDUFA}) - 0.024 (\text{EDUMOM}) - 0.068 (\text{Marry2}) - 0.047 \\ & (\text{Marry3}) - 0.119 (\text{INCOME}) + 0.126 (\text{SUMSO1}) - 0.010 (\text{SUMSO2}) + 0.001 (\text{SUMSO3}) - 0.060 \\ & (\text{SUMSO4}) - 0.107 (\text{SUMPE1}) + 0.096 (\text{SUMPE2}) - 0.077 (\text{SUMPE3}) + 0.089 (\text{SUMPE4}) \\ & + 0.045 (\text{SUMPE5}) \end{aligned}$$

จากสมการการให้อภัยต่อตนเองของวัยรุ่น พบว่า ตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเรียงตามลำดับความสามารถในการพยากรณ์มากที่สุด ไปน้อยที่สุด ดังนี้

1. เพศ
2. การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียนด้านอารมณ์
3. รายได้เฉลี่ยของครอบครัว
4. บุคลิกภาพด้านความห้วนไหว
5. บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว
6. บุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่น
7. บุคลิกภาพด้านการเปิดกว้าง
8. สถานภาพสมรสของบิดาและมารดา (หย่าร้าง)
9. การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียนด้านสิ่งของและบริการ
10. สถานภาพสมรสของบิดาและมารดา (เป็นหม้ายและแยกกันอยู่)

11. บุคลิกภาพด้านการมีสติ
12. การเป็นลูกคนเดียว, ระดับการศึกษาของมารดา
14. ระดับการศึกษา
15. ผลการเรียนเฉลี่ย
16. การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียนด้านการประเมิน
17. ระดับการศึกษาของบิดา
18. การเป็นลูกคนโต
19. อายุ
20. การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียนด้านข้อมูลข่าวสาร

สมมติฐานย่อยที่ 2 ปัจจัยส่วนบุคคล การสนับสนุนทางสังคม และบุคลิกภาพสามารถร่วมกันพยากรณ์การให้อภัยด้านการให้อภัยต่อผู้อื่นของวัยรุ่น

ตารางที่ 10 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของตัวแปรพยากรณ์ที่มีอิทธิพลต่อการให้อภัยด้านการให้อภัยต่อผู้อื่นของวัยรุ่น

ตัวแปร	b	SEb	Beta	t	p-value
1. เพศ (SEX) (ชาย = 0 หญิง = 1)	0.115	0.253	0.017	0.456	0.649
2. อายุ (AGE)	-0.257	0.176	-0.074	-1.462	0.144
3. ระดับการศึกษา (EDU)	0.246	0.214	0.057	1.148	0.251
4. ผลการเรียนเฉลี่ย (GPA)	0.338	0.212	0.048	1.598	0.110
5. การเป็นลูกคนเดียว (NUMBER)	-0.255	0.247	-0.034	-1.036	0.300
6. การเป็นลูกคนโต (ORDER)	0.335	0.253	0.044	1.325	0.186
7. ระดับการศึกษาของบิดา (EDUFA)	-0.024	0.047	-0.022	-0.519	0.604
8. ระดับการศึกษาของมารดา(EDUMOM)	-0.086	0.042	-0.085	-2.015	0.044
9. สถานภาพสมรสของบิดาและมารดา(MARRIAGE)					
- บิดา-มารดา อยู่ร่วมกัน (Marry1)(กลุ่มอ้างอิง)	-	-	-	-	-
- บิดา-มารดา หย่าร้าง (Marry2)	0.034	0.301	0.003	0.112	0.911
- บิดา-มารดา เป็นหม้ายและแยกกันอยู่(Marry3)	0.060	0.237	0.008	0.255	0.799
10. รายได้เฉลี่ยของครอบครัว(INCOME)	0.000	0.000	-0.060	-1.869	0.062
11. การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียนด้านอารมณ์ (SUMSO1)	0.034	0.038	0.037	0.891	0.373

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ตัวแปร	b	SEb	Beta	t	p-value
12. การได้รับการสนับสนุนจากโรงเรียนด้านการประเมิน (SUMSO2)	0.122	0.040	0.129	3.026	0.003
13. การสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียนด้านข้อมูลข่าวสาร (SUMSO3)	-0.060	0.034	-0.069	-1.781	0.075
14. การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียนด้านสิ่งของและบริการ (SUMSO4)	-0.089	0.045	-0.072	-1.968	0.049
15. บุคลิกภาพด้านความห้วนไหว(SUMPE1)	-0.011	0.014	-0.027	-0.746	0.456
16. บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว (SUMPE2)	0.005	0.013	0.013	0.384	0.701
17. บุคลิกภาพด้านการเปิดกว้าง (SUMPE3)	-0.134	0.023	-0.185	-5.915	0.000
18. บุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่น(SUMPE4)	0.049	0.018	0.111	2.680	0.007
19. บุคลิกภาพด้านการมีสติ (SUMPE5)	0.026	0.018	0.062	1.423	0.155
ค่าคงที่ (a)	36.205				
R = .319	R² = .102	R²_{adj} = .085	F = 6.179	Sig = .000	

จากตารางที่ 10 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อพยากรณ์ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการให้อภัยด้านการให้อภัยต่อผู้อื่นของวัยรุ่นด้วยวิธี Multiple Regression Analysis แบบ Enter Method พบว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 21 ตัว ร่วมกันพยากรณ์การให้อภัยด้านการให้อภัยผู้อื่นได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และสามารถอธิบายได้ร้อยละ 8.5 ($R^2_{adj} = .085$) โดยพบว่า ตัวแปรอิสระจำนวน 5 ตัวสามารถร่วมกันพยากรณ์การให้อภัยด้านการให้อภัยต่อผู้อื่น คือ ระดับการศึกษาของมารดา การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียนด้านการประเมิน การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียนด้านสิ่งของและบริการ บุคลิกภาพด้านการเปิดกว้างและบุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่น มีอิทธิพลต่อการให้อภัยด้านการให้อภัยต่อผู้อื่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กล่าวคือเมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระที่นำมาศึกษาอื่นๆ โดยการควบคุมตัวแปรเหล่านั้นร่วมกันแล้วพบว่า ถ้ามารดาของวัยรุ่นมีระดับการศึกษาสูงขึ้น จะทำให้มีการให้อภัยต่อผู้อื่นลดลง ($Beta = - 0.085$)

ถ้าวัยรุ่นมีการได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียนด้านการประเมินเพิ่มขึ้นจะส่งผลให้มีการให้อภัยต่อผู้อื่นเพิ่มขึ้น ($Beta = 0.129$)

ถ้าวัยรุ่นมีการได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียนด้านสิ่งของและบริการเพิ่มขึ้นจะส่งผลให้มีการให้อภัยต่อผู้อื่นลดลง (Beta = - 0.072)

ถ้าวัยรุ่นมีบุคลิกภาพด้านการเปิดกว้างเพิ่มขึ้นจะส่งผลให้มีการให้อภัยต่อผู้อื่นลดลง (Beta = - 0.185)

และถ้าวัยรุ่นมีบุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่นจะส่งผลให้มีการให้อภัยต่อผู้อื่นเพิ่มขึ้น (Beta = 0.111)

สำหรับตัวแปรอิสระที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็นบวก คือเมื่อมีระดับคะแนนเพิ่มขึ้น แต่ยังไม่มากเพียงพอที่จะทำให้มีอิทธิพลต่อระดับคะแนนการให้อภัยต่อผู้อื่นให้เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา ผลการเรียนเฉลี่ย การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียนด้านอารมณ์ บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว และบุคลิกภาพด้านการมีสติ

ตัวแปรอิสระที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็นลบ คือเมื่อมีระดับคะแนนเพิ่มขึ้น แต่ยังไม่มากเพียงพอที่จะทำให้มีอิทธิพลต่อระดับคะแนนการให้อภัยต่อผู้อื่นให้ลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษาของบิดา รายได้เฉลี่ยของครอบครัว การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียนด้านข้อมูลข่าวสาร และบุคลิกภาพด้านความห้วนไหว

ตัวแปรอิสระที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็นบวก คือการเป็นลูกคนโต จะมีการให้อภัยต่อผู้อื่นมากกว่าการไม่ใช่ลูกคนโต และสถานภาพสมรสของบิดา-มารดา ที่หย่าร้าง เป็นหม้ายและแยกกันอยู่ จะมีการให้อภัยต่อผู้อื่นมากกว่าบิดา-มารดา ที่อยู่ร่วมกัน

และตัวแปรอิสระที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็นลบ คือ การเป็นลูกคนเดียวจะมีการให้อภัยต่อผู้อื่นน้อยกว่าการไม่ใช่ลูกคนเดียว

เมื่อนำตัวแปรที่สามารถร่วมกันพยากรณ์การให้อภัยด้านการให้อภัยต่อผู้อื่นของวัยรุ่นมาเขียนสมการจากคะแนนดิบวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของการให้อภัยต่อผู้อื่น ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{Sumfor2} = & 0.017(\text{SEX}) - 0.074 (\text{AGE}) + 0.057 (\text{Edu}) + 0.048 (\text{GPA}) - 0.034 (\text{NUMBER}) \\ & + 0.044 (\text{ORDER}) - 0.022 (\text{EDUFA}) - 0.085 (\text{EDUMOM}) + 0.003 (\text{Marry2}) \\ & + 0.008 (\text{Marry3}) - 0.060 (\text{INCOME}) + 0.037 (\text{SUMSO1}) + 0.129 (\text{SUMSO2}) \\ & - 0.069 (\text{SUMSO3}) - 0.072 (\text{SUMSO4}) - 0.027 (\text{SUMPE1}) + 0.013 (\text{SUMPE2}) \\ & - 0.185 (\text{SUMPE3}) + 0.111 (\text{SUMPE4}) + 0.062 (\text{SUMPE5}) \end{aligned}$$

จากสมการการให้ภัยต่อผู้อื่นของวัยรุ่น พบว่า ตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเรียงตามลำดับความสามารถในการพยากรณ์มากที่สุดไปน้อยที่สุด ดังนี้

1. บุคลิกภาพด้านการเปิดกว้าง
2. การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียนด้านการประเมิน
3. บุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่น
4. ระดับการศึกษาของมารดา
5. อายุ
6. การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียนด้านสิ่งของและบริการ
7. การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียนด้านข้อมูลข่าวสาร
8. บุคลิกภาพด้านการมีสติ
9. รายได้เฉลี่ยของครอบครัว
10. ระดับการศึกษา
11. ผลการเรียนเฉลี่ย
12. การเป็นลูกคนโต
13. การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียนด้านอารมณ์
14. การเป็นลูกคนเดียว
15. บุคลิกภาพด้านความห้วนไหว
16. ระดับการศึกษาของบิดา
17. เพศ
18. บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว
19. สถานภาพสมรสของบิดาและมารดา (เป็นหม้ายและแยกกันอยู่)
20. สถานภาพสมรสของบิดาและมารดา (หย่าร้าง)

สมมติฐานย่อยที่ 3 ปัจจัยส่วนบุคคล การสนับสนุนทางสังคม และบุคลิกภาพสามารถ
ร่วมกันพยากรณ์การให้อภัยด้านการให้อภัยต่อสถานการณ์ของวัยรุ่น

ตารางที่ 11 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของตัวแปรพยากรณ์ที่มีอิทธิพลต่อการให้อภัยด้านการ
ให้อภัยต่อสถานการณ์ของวัยรุ่น

ตัวแปร	b	SEb	Beta	t	p-value
1. เพศ (SEX) (ชาย = 0 หญิง = 1)	-1.388	0.189	-0.265	-7.361	0.000
2. อายุ (AGE)	-0.301	0.131	-0.114	-2.291	0.022
3. ระดับการศึกษา (EDU)	0.171	0.160	0.053	1.069	0.286
4. ผลการเรียนเฉลี่ย (GPA)	0.058	0.158	0.011	0.367	0.713
5. การเป็นลูกคนเดียว (NUMBER)	-0.300	0.184	-0.053	-1.634	0.103
6. การเป็นลูกคนโต (ORDER)	0.377	0.189	0.065	1.998	0.046
7. ระดับการศึกษาของบิดา (EDUFA)	-0.040	0.035	-0.047	-1.139	0.255
8. ระดับการศึกษาของมารดา(EDUMOM)	-0.010	0.032	-0.013	-0.308	0.758
9. สถานภาพสมรสของบิดาและมารดา(MARRIAGE)					
- บิดา-มารดา อยู่ร่วมกัน (Marry1)(กลุ่มอ้างอิง)	-	-	-	-	-
- บิดา-มารดา หย่าร้าง (Marry2)	-0.031	0.225	-0.004	-0.138	0.890
- บิดา-มารดา เป็นหม้ายและแยกกันอยู่(Marry3)	0.391	0.177	0.067	2.214	0.027
10. รายได้เฉลี่ยของครอบครัว(INCOME)	0.000	0.000	-0.055	-1.755	0.079
11. การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียนด้าน อารมณ์ (SUMSO1)	0.038	0.028	0.056	1.354	0.176
12. การได้รับการสนับสนุนจากโรงเรียนด้านการประเมิน (SUMSO2)	0.012	0.030	0.017	0.403	0.687
13. การสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียนด้านข้อมูลข่าวสาร (SUMSO3)	0.037	0.025	0.056	1.469	0.142
14. การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียนด้าน สิ่งของและบริการ (SUMSO4)	-0.052	0.034	-0.056	-1.545	0.123
15. บุคลิกภาพด้านความหวั่นไหว(SUMPE1)	0.007	0.011	0.023	0.629	0.529
16. บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว (SUMPE2)	0.002	0.010	0.008	0.228	0.820
17. บุคลิกภาพด้านการเปิดกว้าง (SUMPE3)	-0.063	0.017	-0.115	-3.713	0.000
18. บุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่น(SUMPE4)	0.052	0.014	0.156	3.820	0.000
19. บุคลิกภาพด้านการมีสติ (SUMPE5)	0.002	0.014	0.006	0.141	0.888
ค่าคงที่ (a)	27.420				
R = .350	R² = .122	R²_{adj} = .106	F = 7.600	Sig = .000	

จากตารางที่ 11 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อพยากรณ์ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการให้อภัยด้านการให้อภัยต่อสถานการณ์ของวัยรุ่นด้วยวิธี Multiple Regression Analysis แบบ Enter Method พบว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 21 ตัว ร่วมกันพยากรณ์การให้อภัยด้านการให้อภัยต่อสถานการณ์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และสามารถอธิบายได้ร้อยละ 10.6 ($R^2_{adj} = 10.6$) โดยพบว่า ตัวแปรอิสระจำนวน 6 ตัวสามารถร่วมกันพยากรณ์การให้อภัยด้านการให้อภัยต่อสถานการณ์ คือ เพศ อายุ การเป็นลูกคนโต สถานภาพสมรสของบิดาและมารดา(เป็นหม้ายและแยกกันอยู่) บุคลิกภาพด้านการเปิดกว้างและบุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่น มีอิทธิพลต่อการให้อภัยด้านการให้อภัยต่อสถานการณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กล่าวคือเมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระที่นำมาศึกษาอื่นๆ โดยการควบคุมตัวแปรเหล่านั้น ร่วมกันแล้วพบว่า วัยรุ่นเพศชายมีการให้อภัยต่อสถานการณ์มากกว่าเพศหญิง (Beta = - 0.265)

ถ้าวัยรุ่นมีอายุเพิ่มขึ้นจะส่งผลให้มีการให้อภัยต่อสถานการณ์ลดลง (Beta = 0.114)

ถ้าวัยรุ่นเป็นลูกคนโตมีการให้อภัยต่อสถานการณ์มากกว่าวัยรุ่นที่ไม่ใช่ลูกคนโต (Beta = 0.065)

ถ้าบิดา-มารดาของวัยรุ่นที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีสถานภาพสมรส เป็นหม้ายและแยกกันอยู่ จะทำให้มีการให้อภัยต่อสถานการณ์มากกว่าวัยรุ่นที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่บิดา-มารดา อยู่ร่วมกัน (Beta = 0.067)

ถ้าวัยรุ่นมีบุคลิกภาพด้านการเปิดกว้างเพิ่มขึ้นจะส่งผลให้มีการให้อภัยต่อสถานการณ์ลดลง (Beta = - 0.115)

และถ้าวัยรุ่นมีบุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่นจะส่งผลให้มีการให้อภัยต่อสถานการณ์เพิ่มขึ้น (Beta = 0.156)

สำหรับตัวแปรอิสระที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็นบวก คือเมื่อมีระดับคะแนนเพิ่มขึ้น แต่ยังไม่มากเพียงพอที่จะทำให้มีอิทธิพลต่อระดับคะแนนการให้อภัยต่อสถานการณ์ให้เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ระดับการศึกษา ผลการเรียนเฉลี่ย การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียนด้านอารมณ์ การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียนด้านการประเมิน การได้รับ

การสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียนด้านข้อมูลข่าวสาร บุคลิกภาพด้านความห้วนไหว บุคลิกภาพด้านการแสดงตัวและบุคลิกภาพด้านการมีสติ

ตัวแปรอิสระที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็นลบ คือเมื่อมีระดับคะแนนเพิ่มขึ้น แต่ยังไม่มากเพียงพอที่จะทำให้มีอิทธิพลต่อระดับคะแนนการให้อภัยต่อสถานการณ์ให้ลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา รายได้เฉลี่ยของครอบครัว และการได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียนด้านสิ่งของและบริการ

ตัวแปรอิสระที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็นบวก คือสถานภาพสมรสของบิดา-มารดา ที่เป็นหม้ายและแยกกันอยู่ จะมีการให้อภัยต่อสถานการณ์มากกว่าบิดา-มารดา ที่อยู่ร่วมกัน

และตัวแปรอิสระที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็นลบ คือ การเป็นลูกคนเดียวจะมีการให้อภัยต่อสถานการณ์น้อยกว่าการไม่ใช่ลูกคนเดียว และสถานภาพสมรสของบิดา-มารดา หย่าร้าง จะมีการให้อภัยต่อสถานการณ์น้อยกว่าบิดา-มารดา ที่อยู่ร่วมกัน

เมื่อนำตัวแปรที่สามารถร่วมกันพยากรณ์การให้อภัยด้านการให้อภัยต่อสถานการณ์ของวัยรุ่นมาเขียนสมการจากคะแนนดิบวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของการให้อภัยต่อสถานการณ์ ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{Sumfor3} = & - 0.265 (\text{SEX}) - 0.114 (\text{AGE}) + 0.053 (\text{Edu}) + 0.011 (\text{GPA}) - 0.053 \\ & (\text{NUMBER}) + 0.065 (\text{ORDER}) - 0.047 (\text{EDUFA}) - 0.013 (\text{EDUMOM}) - 0.004 (\text{Marry2}) + 0.067 \\ & (\text{Marry3}) - 0.055 (\text{INCOME}) + 0.056 (\text{SUMSO1}) + 0.017 (\text{SUMSO2}) + 0.056 (\text{SUMSO3}) - 0.056 \\ & (\text{SUMSO4}) + 0.023 (\text{SUMPE1}) + 0.008 (\text{SUMPE2}) - 0.115 (\text{SUMPE3}) + 0.156 (\text{SUMPE4}) \\ & + 0.006 (\text{SUMPE5}) \end{aligned}$$

จากสมการการให้อภัยต่อสถานการณ์ของวัยรุ่น พบว่า ตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเรียงตามลำดับความสามารถในการพยากรณ์มากที่สุดไปน้อยที่สุด ดังนี้

1. เพศ
2. บุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่น
3. บุคลิกภาพด้านการเปิดกว้าง
4. อายุ

5. สถานภาพสมรสของบิดาและมารดา (เป็นหม้ายและแยกกันอยู่)
6. การเป็นลูกคนโต
7. การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียนด้านอารมณ์ การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียนด้านข้อมูลข่าวสาร และการได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียนด้านสิ่งของและบริการ
10. รายได้เฉลี่ยของครอบครัว
11. ระดับการศึกษา และการเป็นลูกคนเดียว
13. ระดับการศึกษาของบิดา
14. บุคลิกภาพด้านความห้วนไหว
15. การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียนด้านการประเมิน
16. ระดับการศึกษาของมารดา
17. ผลการเรียนเฉลี่ย
18. บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว
19. บุคลิกภาพด้านการมีสติ
20. สถานภาพสมรสของบิดาและมารดา (หย่าร้าง)

ตารางที่ 12 ตารางสรุปตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลต่อการให้อภัยโดยรวมและรายด้านของวัยรุ่น

ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม			
	การให้อภัย โดยรวม	การให้อภัย รายด้าน		
		(1)	(2)	(3)
1. เพศ (SEX) (ชาย = 0 หญิง = 1)	*	*	ns	*
2. อายุ (AGE)	ns	ns	ns	*
3. ระดับการศึกษา (EDU)	ns	ns	ns	ns
4. ผลการเรียนเฉลี่ย (GPA)	ns	ns	ns	ns
5. การเป็นลูกคนเดียว (NUMBER)	ns	ns	ns	ns
6. การเป็นลูกคนโต (ORDER)	ns	ns	ns	*
7. ระดับการศึกษาของบิดา (EDUFA)	ns	ns	ns	ns
8. ระดับการศึกษาของมารดา(EDUMOM)	ns	ns	*	ns
9. สถานภาพสมรสของบิดาและมารดา	ns	ns	ns	ns
- บิดา-มารดา อยู่ร่วมกัน (Marry1)(กลุ่มอ้างอิง)	ns	ns	ns	ns
- บิดา-มารดา หย่าร้าง (Marry2)	ns	*	ns	ns

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม			
	การให้อภัย โดยรวม	การให้อภัย รายด้าน		
		(1)	(2)	(3)
- บิดา-มารดา เป็นหม้ายและแยกกันอยู่(Marry3)	ns	ns	ns	*
10. รายได้เฉลี่ยของครอบครัว(INCOME)	*	*	ns	ns
11. การสนับสนุนทางสังคมจาก โรงเรียนด้านอารมณ์ (SUMSO1)	*	*	ns	ns
12.การสนับสนุนทางสังคมจาก โรงเรียนด้านการประเมิน (SUMSO2)	ns	ns	*	ns
13. การสนับสนุนทางสังคมจาก โรงเรียนด้านข้อมูล ข่าวสาร (SUMSO3)	ns	ns	ns	ns
14. การสนับสนุนทางสังคมจาก โรงเรียนด้านสิ่งของและ บริการ (SUMSO4)	*	ns	*	ns
15. บุคลิกภาพด้านความห้วนไหว (SUMPE1)	ns	*	ns	ns
16. บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว (SUMPE2)	ns	*	ns	ns
17. บุคลิกภาพด้านการเปิดกว้าง (SUMPE3)	*	*	*	*
18. บุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่น (SUMPE4)	*	*	*	*
19. บุคลิกภาพด้านการมีสติ (SUMPE5)	ns	ns	ns	ns

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ns หมายถึง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
 (1) ด้านที่ 1 คือ ด้านการให้อภัยต่อเอง (2) ด้านที่ 2 คือ ด้านการให้อภัยต่อผู้อื่น
 (3) ด้านที่ 3 คือ ด้านการให้อภัยต่อสถานการณ์

จากตารางที่ 12 เป็นการสรุปผลจากตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลต่อการให้อภัยโดยรวมและรายด้านของวัยรุ่น โดยจำแนกตามตัวแปรอิสระ สรุปได้ดังนี้

ตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลต่อการให้อภัยโดยรวม คือ เพศ รายได้เฉลี่ยของครอบครัว การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจาก โรงเรียนด้านอารมณ์ การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียนด้านสิ่งของและบริการ บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว บุคลิกภาพด้านการเปิดกว้าง และบุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่น

ตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลต่อการให้อภัยด้านการให้อภัยต่อตนเอง คือ เพศ สถานภาพสมรส ของบิดาและมารดา(หย่าร้าง) รายได้เฉลี่ยของครอบครัว การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจาก โรงเรียนด้านอารมณ์ บุคลิกภาพด้านความห้วนไหว บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว บุคลิกภาพด้านการเปิดกว้างและบุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่น

ตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลต่อการให้อภัยด้านการให้อภัยต่อผู้อื่น คือ ระดับการศึกษาของ มารดา การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียนด้านการประเมิน การได้รับการสนับสนุน ทางสังคมจากโรงเรียนด้านสิ่งของและบริการ บุคลิกภาพด้านการเปิดกว้างและบุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่น

ตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลต่อการให้อภัยด้านการให้อภัยต่อสถานการณ์ คือ เพศ อายุ การ เป็นลูกคนโต สถานภาพสมรสของบิดาและมารดา(เป็นหม้ายและแยกกันอยู่) บุคลิกภาพด้านการ เปิดกว้างและบุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่น

ข้อวิจารณ์

จากการวิจัยเรื่องอิทธิพลของการสนับสนุนทางสังคม และบุคลิกภาพ ที่มีต่อการให้อภัย ของวัยรุ่น: กรณีศึกษานักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐานกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยขอเสนอข้อวิจารณ์ผลการวิจัยดังต่อไปนี้

ปัจจัยส่วนบุคคล

ผลการศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า วัยรุ่น ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 52.9) อายุ ส่วนใหญ่มีอายุ 17 ปี (ร้อยละ 33.5) ระดับการศึกษา ของวัยรุ่น ส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ในชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 5 (ร้อยละ 34.4) ผลการเรียนเฉลี่ย ส่วนใหญ่มีผลการเรียนเฉลี่ยอยู่ในระดับ 2.51 – 3.00 (ร้อยละ 35.9) การเป็นลูกคนเดียว ส่วนใหญ่มีการเป็นลูกคนเดียว 2 คน (ร้อยละ 45.3) การ เป็นลูกคนโต ส่วนใหญ่เป็นบุตรลำดับที่ 1 (ร้อยละ 71.9) การศึกษาของ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับ ปริญญาตรี (ร้อยละ 30.2) การศึกษาของมารดา ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรี โดย (ร้อยละ 23.8) สถานภาพสมรสของบิดามารดา ส่วนใหญ่บิดามารดาอยู่ร่วมกัน (ร้อยละ 58.4) และรายได้ เฉลี่ยของครอบครัว ส่วนใหญ่ครอบครัวมีรายได้อยู่ระหว่าง 10,001 – 20,000 บาท (ร้อยละ 39.4)

การสนับสนุนทางสังคม

ผู้วิจัยได้ศึกษาการสนับสนุนทางสังคมด้านการสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียน ตามการรับรู้ของวัยรุ่น

ผลการศึกษาพบว่า วัยรุ่นมีการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.75$) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – 2554) ให้ความสำคัญในการเพิ่มคุณภาพและศักยภาพของคน ที่จะมุ่งเน้นในการพัฒนาจิตใจ คุณธรรมและจริยธรรม โดยการเสริมสร้างปฏิสัมพันธ์ของคนให้มีระเบียบวินัย ซื่อสัตย์ มีคุณธรรม กตัญญู เอื้ออาทร และมีความรับผิดชอบต่อสังคม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2549) ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ภาครัฐตื่นตัวเพราะการปลูกฝังคุณธรรมให้แก่วัยรุ่นนั้น ไม่ใช่หน้าที่ของครอบครัวเพียงสถาบันเดียว สถาบันทางสังคมที่น่าจะมีความสำคัญในการปลูกฝังคุณธรรมก็คือ โรงเรียน ซึ่งสามารถสอนคุณธรรมได้ในรูปแบบของแบบเรียน การจัดกิจกรรม และการเป็นตัวอย่างที่ดีของครู ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมคุณธรรมที่ได้ผลอย่างยั่งยืนวิธีหนึ่งให้แก่วัยรุ่น (ธีระพร อุวรรณ โณ, 2530: 35)

เมื่อพิจารณาการสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียนโดยแยกเป็นรายด้าน พบว่า วัยรุ่น มีการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียนในรายด้านอยู่ในระดับสูง คือ การสนับสนุนทางสังคมทางด้านอารมณ์จากโรงเรียน ($\bar{X} = 3.85$) การสนับสนุนทางสังคมด้านการประเมินจากโรงเรียน ($\bar{X} = 3.71$) การสนับสนุนทางสังคมด้านข้อมูลข่าวสารจากโรงเรียน ($\bar{X} = 3.85$) และการสนับสนุนทางสังคมด้านสิ่งของและบริการจากโรงเรียน ($\bar{X} = 3.53$)

1. จากผลการวิจัย พบว่า วัยรุ่น มีการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมด้านอารมณ์จากโรงเรียนอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.85$) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสนับสนุนทางสังคมด้านอารมณ์จากโรงเรียน เป็นการรับรู้ของวัยรุ่นกลุ่มตัวอย่างต่อการได้รับการสนับสนุนด้านการยกย่อง การให้ความรัก ความผูกพัน ความจริงใจ ความเอาใจใส่เห็นอกเห็นใจจากโรงเรียน ในการรู้จักการให้อภัย ทั้งนี้หน้าที่หนึ่งของโรงเรียนคือ การอบรมให้เรียนรู้ระเบียบแบบแผนของสังคม และพัฒนาบุคลิกภาพของสมาชิกในโรงเรียน (ณรงค์ เส็งประชา, 2541: 96) ซึ่งสอดคล้องกับกิตติพัฒน์ นนทปัทมคุลย์ (2535: 170) ได้กล่าวว่าการที่บุคคลได้รับความรักความเอาใจใส่ มีการผูกพันทางอารมณ์ซึ่งกันและกัน มีผลต่อสภาวะทางจิตใจ อารมณ์ ซึ่งจะสามารถจูงใจให้บุคคลตอบสนองตามที่ต้องการได้

2. จากผลการวิจัย พบว่า วิทยุรุ่น มีการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมด้านการประเมินจากโรงเรียน อยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.71$) ทั้งนี้อาจเนื่องจากการสนับสนุนทางสังคมด้านการประเมินจากโรงเรียน เป็นการรับรู้ของวิทยุรุ่นต่อการได้รับการยอมรับและช่วยให้เข้าใจถึงศักยภาพของตนเอง รวมทั้งการได้รับข้อมูลย้อนกลับเชิงสร้างสรรค์เพื่อนำไปประเมินตนเองจากโรงเรียน ในการรู้จักให้อภัย โดยโรงเรียนได้เป็นสถาบันที่ฝึกฝนให้วิทยุรุ่นมีความพร้อมที่จะรับฟังคำติเตียนจากผู้อื่นอย่างเต็มใจ และจากข้อคำถามถึงการติเตียนจากอาจารย์ เมื่อกระทำผิดกฎระเบียบ พบว่า อาจารย์มักจะคอยติเตียนอยู่เสมอ ทำให้วิทยุรุ่นก็มีการปรับปรุงตนเอง พัฒนาตนเองและทำงานให้ประสบความสำเร็จมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Pender (2001: 258) ที่กล่าวว่า ประโยชน์อย่างของการสนับสนุนทางสังคมคือการช่วยสะท้อนและยืนยันผลของการกระทำของบุคคล ซึ่งนำไปสู่ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์และ และการยอมรับจากสังคม

3. จากผลการวิจัย พบว่า วิทยุรุ่น มีการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมด้านข้อมูลข่าวสารจากโรงเรียน อยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.85$) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการสนับสนุนทางสังคมด้านข้อมูลข่าวสารจากโรงเรียนเป็นการรับรู้ของวิทยุรุ่นต่อการได้รับการสนับสนุนเกี่ยวกับคำแนะนำ ข้อเสนอแนะ และการให้ข้อมูลข่าวสารได้จากโรงเรียน โดยสามารถนำไปแก้ปัญหาที่เผชิญอยู่ได้ และจากข้อคำถามถึงโรงเรียนมีการสอดแทรกเนื้อหาการให้อภัย ในบทเรียนและ โรงเรียนมีกิจกรรมที่สนับสนุนการไม่ใช้ความรุนแรง พบว่าโรงเรียนมีการสอดแทรกเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการให้อภัยและยังสนับสนุนให้วิทยุรุ่นแก้ปัญหาด้วยวิธีการที่ไม่ใช้ความรุนแรง อีกทั้งครูยังมีบทบาทในการให้คำแนะนำต่างๆที่ดีแก่วิทยุรุ่นอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ กรรณิการ์ อัสวครเดชา (2550: 89-90) กล่าวว่าไว้ว่า การได้รับข่าวสาร โดยผ่านเทคนิคการตรวจสอบความน่าเชื่อถือ และมีความสมเหตุสมผลแล้วนั้น จะเป็นข้อสนับสนุนหนึ่งในการโน้มน้าวใจ

4. จากผลการวิจัย พบว่า วิทยุรุ่น มีการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมด้านสิ่งของและบริการจากโรงเรียน อยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.53$) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการสนับสนุนทางสังคมด้านสิ่งของและบริการจากโรงเรียน เป็นการรับรู้ของวิทยุรุ่นต่อการได้รับการสนับสนุนในเรื่องสิ่งของที่เป็นทั้งเรื่องการเงิน แรงงาน และเวลา ที่เป็นประโยชน์จากโรงเรียน โดยการให้ความสนับสนุนด้านสิ่งของและบริการจากโรงเรียนนั้นเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้วิทยุรุ่นมีการรู้จักให้อภัย ซึ่งสอดคล้องกับ สมิท สัจฉกร (2543: 15) ที่กล่าวว่า การให้บริการที่ดี จะส่งผลให้ผู้รับบริการมีทัศนคติต่อหน่วยงานที่ให้บริการไปในทางบวก ซึ่งจะเกิดความนิยมในหน่วยงานที่ให้บริการ

บุคลิกภาพ

ผู้วิจัยได้ศึกษาบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบของวัยรุ่น เมื่อพิจารณาองค์ประกอบบุคลิกภาพ พบว่าวัยรุ่นมี บุคลิกภาพด้านความหวั่นไหว ($\bar{X} = 2.95$) บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว ($\bar{X} = 3.28$) บุคลิกภาพด้านการเปิดกว้าง ($\bar{X} = 3.06$) บุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่น ($\bar{X} = 3.28$) และ บุคลิกภาพด้านการมีสติ ($\bar{X} = 3.20$) อยู่ในระดับปานกลาง

1. จากผลการวิจัย พบว่า วัยรุ่น มีบุคลิกภาพด้านความหวั่นไหว อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.95$) สามารถอธิบายได้ว่าวัยรุ่นเป็นผู้ที่มีความวิตกกังวลบ้าง แต่บางเวลาก็สงบนิ่ง มีอารมณ์โกรธและเศร้าบางเวลา สอดคล้องกับแนวคิดของตามแนวคิดของอีริกสัน (1968 cited in Ryckman, 1997 : 217) อธิบายว่าช่วงของวัยรุ่นเป็นช่วงที่ความขัดแย้งมีลักษณะวิกฤติยิ่งกว่าช่วงอื่นๆ เพราะเป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อระหว่างความเป็นเด็กและความเป็นผู้ใหญ่ ถ้าหากไม่สามารถแก้ไขภาวะวิกฤติให้ลุล่วงไปได้ด้วยดีนั้น เด็กวัยรุ่นคนนั้นก็กลายเป็น เด็กวัยรุ่นที่มีอัตลักษณ์อันสับสนและกลายเป็นผู้ใหญ่ที่มีบุคลิกภาพสับสนไม่มั่นคง ในทางตรงกันข้ามหากเด็กวัยรุ่นผู้นั้นสามารถแก้ไขภาวะวิกฤติและข้อขัดแย้งได้ด้วยดีก็ทำให้เกิดลักษณะบุคลิกภาพที่พึงประสงค์ ซึ่งส่งผลกระทบต่อกรณีโครงสร้างบุคลิกภาพที่มั่นคง

2. จากผลการวิจัย พบว่า วัยรุ่น มีบุคลิกภาพด้านการแสดงตัว อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.28$) สามารถอธิบายได้ว่าวัยรุ่นบางเวลาเป็นผู้ที่ช่างพูดช่างคุย กระตือรือร้น และชอบพบปะสังสรรค์ แต่บางเวลาก็อาจเป็นผู้ที่มีอารมณ์เสียบขรึม ซึ่งสอดคล้องกับ ศรีเรือน แก้วกัญจาล (2540: 329) ที่กล่าวว่ารูปแบบชีวิตสมัยใหม่ทำให้เด็กมีวุฒิภาวะทางจิตใจ (Maturity) ซ้ำกว่ายุคสมัยที่ผ่านมา แบ่งช่วงระยะวัยรุ่นออกเป็น 3 ระยะ คือ ระยะวัยแรกรุ่น (12-15 ปี) ระยะวัยรุ่นตอนกลาง (16-17 ปี) และระยะวัยรุ่นตอนปลาย (18-25 ปี) และให้ความสำคัญกับช่วงระยะวัยรุ่นอย่างมาก เพราะเชื่อว่าเป็นช่วงเวลาคาบเกี่ยวระหว่างความเป็นเด็กต่อเนื่องกับความเป็นผู้ใหญ่ นับเป็นเวลาหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต ถ้าเด็กวัยรุ่นใดดำเนินชีวิตในช่วงเวลานี้ผ่านพ้นไปอย่างราบรื่นเด็กวัยรุ่นผู้นั้นย่อมเข้าสู่ความเป็นผู้ใหญ่ได้ดี แต่ถ้าเป็นไปในทางตรงกันข้ามวัยนี้จะเป็นวัยที่ประสบความยุ่งยากอย่างมาก

3. จากผลการวิจัย พบว่า วัยรุ่น มีบุคลิกภาพด้านการเปิดกว้างอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.06$) สามารถอธิบายได้ว่าวัยรุ่นบางเวลาเป็นบุคคลที่มีค่านิยมทางด้านความช่างคิด ความมีจินตนาการ ใจกว้าง แต่บางเวลาก็จะมีลักษณะตรงข้ามคือ ไม่มีความคิดสร้างสรรค์ มีลักษณะติดดิน

ชอบสิ่งที่เป็นปกติเป็นประจำจำเจ ซึ่งอาจเป็นเพราะสภาพแวดล้อมของสังคมไทยในปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วทำให้วัยรุ่นอาจเลือกปรับตัวหรือเปิดรับสิ่งต่างๆตามสภาพสังคมในขณะนั้น สอดคล้องกับ McConnell (1974: 610) ได้ให้ความหมายของบุคลิกภาพว่า หมายถึง ลักษณะที่บุคคลคิดจะทำที่จะกระทำ เมื่อต้องการมีการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม การคิด และการกระทำ

4. จากผลการวิจัย พบว่า วัยรุ่น มีบุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.28$) สามารถอธิบายได้ว่าวัยรุ่นบางเวลาจะมีจิตใจอ่อนโยน เชื่อถือไว้ใจได้ แต่บางเวลาก็เป็นคนที่มี หงุดหงิดฉุนเฉียว ชอบความรุนแรง ไม่มีความเมตตา อาจกล่าวได้ว่าวัยรุ่นนั้นอยู่ในช่วงที่มีการแยกตัวจากครอบครัวแต่ยอมรับในกลุ่มเพื่อนมากกว่าสอดคล้องกับ สุชา จันทน์เอม (2536: 136) กล่าวว่า วัยรุ่นตอนกลางจะเป็นช่วงที่เริ่มแยกตัวออกจากครอบครัว ทำตัวห่างเหินจากสมาชิกในครอบครัว เริ่มรวมกลุ่มกับเพื่อนในวัยเดียวกันและเพศเดียวกันมากขึ้น จากลักษณะทางเพศที่ปรากฏชัดเจนทำให้สำนึกในความแตกต่างระหว่างเพศเดียวกันมากขึ้น จากลักษณะทางเพศที่ปรากฏชัดเจนทำให้สำนึกในความแตกต่างระหว่างเพศช่วงนี้บางคนจะติดกลุ่มเพื่อนมากจนละเลยหน้าที่ความรับผิดชอบที่เป็นของตนเองจึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดความขัดแย้งกับสมาชิกในครอบครัวหรือผู้ใหญ่ นอกจากนี้วัยรุ่นยังเริ่มคิดกันที่จะไม่ให้ผู้ใหญ่ยุ่งในเรื่องส่วนตัว เริ่มมีการแยกตัวออกจากผู้ใหญ่มากขึ้น คบเพื่อนมากขึ้น แต่ลักษณะการคบเพื่อนในวัยนี้ยังไม่จริงจังถาวร อาจเปลี่ยนเพื่อนไปเรื่อยๆตามความพอใจในแต่ละระยะ

5. จากผลการวิจัย พบว่า วัยรุ่น มีบุคลิกภาพด้านการมีสติอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.20$) สามารถอธิบายได้ว่าวัยรุ่นบางเวลาจะมีสติรับผิดชอบ มีความทะเยอทะยานแต่บางเวลาก็ขาดความระมัดระวัง ไม่เอาใจใส่ เกียจคร้าน ไม่มีจุดมุ่งหมาย ไม่มีความรับผิดชอบ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นวัยรุ่นที่กำลังศึกษาอยู่ในช่วงชั้นที่4ที่ต้องมีการปรับตัวเนื่องจากการสอบแข่งขันเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาอาจทำให้วัยรุ่นต้องรับผิดชอบมากขึ้นแต่ด้วยระบบการศึกษาที่มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาอาจทำให้วัยรุ่นรู้สึกเบื่อหน่าย เกียจคร้านที่ต้องคอยปรับตัวให้ทันกับสิ่งที่เกิดขึ้น

การให้ข้อถกเถียง

ผู้วิจัยได้ศึกษาการให้ข้อถกเถียงของวัยรุ่น พบว่าวัยรุ่นมีการให้ข้อถกเถียงโดยรวมอยู่ในระดับสูง

($\bar{X} = 3.11$) และเมื่อจำแนกพิจารณารายด้าน พบว่าวัยรุ่นมีการให้อภัยด้านการให้อภัยต่อผู้อื่นอยู่ในระดับสูงมาก ($\bar{X} = 3.17$) ด้านการให้อภัยต่อตนเอง ($\bar{X} = 3.10$) และด้านการให้อภัยต่อสถานการณ์ ($\bar{X} = 3.07$) อยู่ในระดับสูง

1. จากผลการวิจัยพบว่าวัยรุ่น มีการให้อภัยต่อตนเองอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.10$) สามารถอธิบายได้ว่า วัยรุ่นนั้นเมื่อมีเหตุการณ์ที่ทำให้ตนเองบุ่นเคืองใจก็จะสามารถเปลี่ยนแปลงความคิดและอารมณ์ของตนเองจากเชิงลบไปเป็นเชิงบวกได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ American Psychological Association (2006: 5) กล่าวว่า การให้อภัยว่าหมายถึงกระบวนการ (หรือผลของกระบวนการ) นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงอารมณ์และทัศนคติในเรื่องที่ทำให้ไม่พอใจ และเป็นกระบวนการที่ทำโดยสมัครใจตัดสินใจที่จะให้อภัย กระบวนการนี้มีผลทำให้ลดแรงจูงใจในการแก้แค้นและความบาดหมางต่อกันจากการกระทำที่ไม่พอใจ นักทฤษฎีเชื่อว่าการให้อภัยแทนที่อารมณ์ทางลบด้วยทัศนคติทางบวก รวมไปถึงความมีเมตตากรุณาด้วย

2. จากผลการวิจัยพบว่าวัยรุ่น มีการให้อภัยต่อผู้อื่นอยู่ในระดับสูงมาก ($\bar{X} = 3.17$) สอดคล้องกับ McCullough, Pargament, and Thoresen (2000) กล่าวว่า การให้อภัย เป็นกระบวนการภายในบุคคลที่เป็นการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเชิงบวกต่อการรับรู้การกระทำผิดที่เกิดขึ้นในบริบทที่จำเพาะระหว่างบุคคล โดยเสนอว่าปัจจัยที่ก่อให้เกิดการให้อภัยมากที่สุด คือ การเข้าอกเข้าใจ (empathy) (McCullough and Worthington *et al.*) นอกจากนี้การขอโทษ และการที่ผู้กระทำผิดรู้สึกสำนึกผิดกับการกระทำที่ตนได้ทำลงไปก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่จะช่วยให้เกิดการให้อภัยด้วย (Andrews, 2000; McCullough, Worthington, *et al.*) อีกทั้งปัจจัยความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เช่น การผูกมัดระหว่างบุคคล ก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งเสริมให้เกิดการให้อภัยด้วยเช่นกัน (Finkel, Rusbult, Kumashiro, and Hannon, 2002)

3. จากผลการวิจัยพบว่าวัยรุ่น มีการให้อภัยต่อสถานการณ์อยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.07$) จากข้อคำถามถึงขั้นรู้สึกเกลียดเหตุการณ์เลวร้ายที่เกิดขึ้นพบว่าวัยรุ่นรู้สึกเกลียดเหตุการณ์เลวร้ายต่างๆ ที่เกิดขึ้นต่อตนเองอยู่ในระดับต่ำและยังสามารถมองเหตุการณ์เลวร้ายที่เคยเกิดขึ้นต่อตนเองนั้นในแง่ดีได้อีกด้วยสอดคล้องกับแนวคิดของ Thompson *et al.* (2005) ที่ได้กำหนดนิยามของการกระทำผิดว่า คือ ใหม่ การลดความรุนแรง หรือการแปลงเปลี่ยน ความคิด ความรู้สึก พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดการกระทำผิด รวมไปถึง“สถานการณ์” ที่เกี่ยวข้องที่เป็นสาเหตุการกระทำผิดอย่างไรก็ตาม ดูเหมือนบางเรื่องจะมีสถานการณ์เฉพาะอย่างที่น่าไปสู่ การตอบสนองทางลบต่อสถานการณ์นั้น เช่นในเรื่อง ความหายนะ ความเจ็บป่วย อาจทำลายสมมุติฐานทางบวกที่มีความหมายของ

บุคคล (เช่น ฉันเป็นคนแข็งแรงมีสุขภาพดี และ สิ่งเลวร้ายจะไม่เกิดกับคนคืออย่างไม่มีเหตุผล) และนำไปสู่ความคิดความรู้สึก และพฤติกรรม ในทางลบ (ความรู้สึก ความโกรธ ความเศร้า) ดังนั้นบุคคลอาจยกโทษ ให้อภัย ต่อสถานการณ์ โดยการแปลงเปลี่ยน การตอบสนองจากทางลบเป็นกลาง และเป็นบวก

การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

แบ่งออกเป็นสมมติฐานหลักและสมมติฐานย่อย 4 สมมติฐาน ซึ่งปรากฏผลดังนี้

สมมติฐานหลัก ปัจจัยส่วนบุคคล การสนับสนุนทางสังคม และบุคลิกภาพ ร่วมกันพยากรณ์การให้อภัย

จากผลการวิจัย พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการให้อภัยโดยรวมมี 6 ตัวแปร ได้แก่ เพศ รายได้เฉลี่ยของครอบครัว การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียนด้านอารมณ์ การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียนด้านสิ่งของและบริการ บุคลิกภาพด้านการเปิดกว้าง และบุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่น มีข้อค้นพบดังนี้

1. เพศชายมีการให้อภัยมากกว่าเพศหญิงทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเพศหญิงมีลักษณะอารมณ์ที่หวั่นไหวง่ายและถูกกดดันจากสังคมเนื่องจากความเป็นเพศหญิงสอดคล้องกับ วารุณี ภูริสินสิทธิ์ (2545: 4) กล่าวว่า การที่สังคมกำหนดความเป็นเพศขึ้น โดยให้ผู้หญิงมีคุณลักษณะบางอย่าง และผู้ชายมีคุณลักษณะบางอย่างและเชื่อว่าเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงไม่ได้ นำไปสู่การกำหนดบทบาทหน้าที่ รวมทั้งสถานะสูงต่ำที่แตกต่างกันของคนสองเพศ ผู้หญิงอยู่ในสภาพเป็นผู้ที่ด้อยกว่าเป็นผู้ตาม เป็นผู้ถูกกำหนด ในขณะที่ผู้ชายอยู่ในฐานะที่เหนือกว่า เป็นผู้นำ เป็นผู้กำหนด

2. ถ้าวัยรุ่นมีรายได้เฉลี่ยของครอบครัวเพิ่มสูงขึ้นก็จะยังทำให้มีการให้อภัยลดลงทั้งนี้อาจเพราะการได้มาซึ่งรายได้ของครอบครัวที่มากขึ้นอาจมาจากภาระงานที่หนักมากยิ่งขึ้นของบิดามารดาซึ่งหากบิดาและมารดาทำงานหนักก็อาจทำให้ละเลยหน้าที่ในการเลี้ยงดูและถ่ายทอดคุณธรรม จริยธรรมที่ดีให้กับบุตรสอดคล้องกับสุมน อมรวิวัฒน์ (2527 อ้างในคณะกรรมการด้านครอบครัวสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ สำนักงานปลัด สำนักนายกรัฐมนตรี, 2537: 57) กล่าวว่าคุณค่าทางวัฒนธรรมที่เรียนรู้มาจากครอบครัว อย่างหนึ่งคือลักษณะนิสัย โดยเด็กจะสังเกตจากการแก้ปัญหา การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่แสดงต่อบุตร

3. การสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียนด้านอารมณ์ มีอิทธิพลต่อการให้อภัยโดยมีผลเชิงบวก ทั้งนี้อาจเพราะการที่ได้รับการชื่นชมจากทางโรงเรียนและเพื่อนๆ ในการให้อภัย ทำให้เป็นแรงเสริมทางบวกแก่วัยรุ่นที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ให้สามารถรู้จักให้อภัยและมีการปรับตัวที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับ ศิริกุล อิศรานุรักษ์ (2547: 65) กล่าวว่าโรงเรียนมีบทบาทอย่างยิ่งในการพัฒนาคุณธรรมของเด็กซึ่งรวมถึงการให้อภัย ซึ่งครูจะต้องมีพื้นฐานความรักความเข้าใจ และการยอมรับเด็ก เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เด็ก มีความสม่ำเสมอในการฝึกอบรมจริยธรรมส่งผลต่อการให้อภัยด้วย

4. การสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียนด้านสิ่งของและบริการ หมายถึงการที่วัยรุ่นที่เป็นกลุ่มตัวอย่างได้รับการสนับสนุนในเรื่องสิ่งของที่จำเป็นทั้งเรื่อง การเงิน แรงงาน และเวลา ที่เป็นประโยชน์ต่อการให้อภัย แต่กลับทำให้ระดับการให้อภัยนั้นลดลงอาจเนื่องมาจากการได้รับการสนับสนุนเพียงแค่สิ่งของและบริการนั้นอาจยังไม่เพียงพอ วัยรุ่นที่เป็นกลุ่มตัวอย่างอาจต้องการคำแนะนำจากบุคคลที่เชื่อถือและไว้ใจได้ ไม่ว่าจะเป็นครู อาจารย์หรือผู้ปกครองประกอบด้วย สอดคล้องกับ ชัดติยา วรรณสุต (2547) เสนอรายงานการวิจัยเรื่องคุณธรรมพฤติกรรมความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กล่าวว่า องค์ประกอบสำคัญในการสร้าง “คนดีที่ซื่อสัตย์” เกิดจากการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัวความรักความเข้าใจ และการเห็นแบบอย่างที่ดีจากผู้ใหญ่ ซึ่งในที่นี้การเห็นแบบอย่างที่ดีจากครูหรือผู้ปกครองอาจมีส่วนสำคัญในการปลูกฝังให้วัยรุ่นรู้จักการให้อภัยมากกว่าการได้รับการสนับสนุนทางด้านสิ่งของและบริการ

5. บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว มีอิทธิพลต่อการให้อภัยด้านการให้อภัยต่อตนเอง โดยมีผลเชิงบวก ทั้งนี้อาจเพราะการที่วัยรุ่นมีบุคลิกภาพด้านการแสดงตัวสูงก็จะทำให้เป็นผู้ที่มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นอย่างดี มีการแสดงออกที่เหมาะสมและ อารมณ์ทางด้านบวก ซึ่งทำให้วัยรุ่นนั้นเห็นคุณค่าของตนเองและไม่กล่าวโทษตนเองสอดคล้องกับ Coopersmith (1981: 46) ที่กล่าวว่า บุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงนั้น จะสามารถเข้าใจในผู้อื่นและไว้วางใจผู้อื่นได้ ชอบเข้าสังคม รวมทั้งสามารถสร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อบุคคลและสิ่งแวดล้อมได้

6. บุคลิกภาพด้านการเปิดกว้าง มีอิทธิพลต่อการให้อภัย โดยมีผลเชิงลบ อธิบายได้ว่าหากวัยรุ่นตัวอย่างมีบุคลิกภาพด้านการเปิดกว้างนั้นจะเป็นผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ มีจินตนาการ ชอบความหลากหลาย ซึ่งอาจก่อให้เกิดความคิดหรือการจินตนาการต่อผู้อื่นในแง่ร้าย หากมีเหตุการณ์เลวร้ายต่างๆเกิดขึ้นที่เกิดจากการกระทำของผู้อื่นก็จะไม่สามารถยอมรับต่อสิ่งที่เกิดขึ้นได้ มีแนวโน้มที่จะแสดงความก้าวร้าว ซึ่งอาจเปลี่ยนเป็นความคิดที่จะแก้แค้นต่อบุคคลอื่นได้อีกด้วย สอดคล้องกับ McCulloug *et al.* (2001: 601-610) กล่าวว่า การอาฆาตพยาบาทนี้มีความเชื่อมโยงกับ

การครุ่นคิดถึงการกระทำผิดของอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งการครุ่นคิดนี้เองทำให้บุคคลให้อภัยผู้กระทำผิดน้อยลง

7. บุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่น มีอิทธิพลต่อการให้อภัย โดยมีผลเชิงบวก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าหากวัยรุ่นมีบุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่นในระดับสูงก็จะทำให้การให้อภัยโดยรวมเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับ McCullough *et al.* (1998: 1586-1603) กล่าวถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการให้อภัยปัจจัยบุคลิกภาพ (Personality-level determinants) บุคลิกภาพของผู้ได้รับการกระทำผิดสามารถส่งผลต่อการเกิดการให้อภัยได้เพราะบุคลิกภาพต่างๆ มีอิทธิพลที่ทำให้เกิดลักษณะของความสัมพันธ์บางประการ และส่งผลต่อกระบวนการทางปัญญา เช่น การอนุมานสาเหตุหรือส่งผลต่อกระบวนการทางอารมณ์ เช่น การเข้าอกเข้าใจ ซึ่งจะนำไปสู่การตัดสินใจว่าจะให้อภัยหรือไม่ในที่สุด เช่น คนที่มีบุคลิกด้านความเป็นมิตร (agreeableness) สูงจะมีแนวโน้มที่จะให้อภัยผู้อื่น ในขณะที่บุคคลที่มีบุคลิกแบบหลงตนเอง ก็มักจะไมให้อภัยผู้อื่น (Exline *et al.* 2004 cited in Brown, 2004: 576-584) นอกจากนี้เจตคติที่มีต่อการคิดเค้น ลักษณะของการตอบสนองต่ออารมณ์โกรธ ก็สามารถส่งผลให้เกิดการให้อภัยหรือไม่ด้วย

สมมติฐานย่อยที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล การสนับสนุนทางสังคม และบุคลิกภาพ ร่วมกันพยากรณ์การให้อภัยด้านการให้อภัยต่อตนเอง

จากผลการวิจัย พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการให้อภัยโดยรวมมี 8 ตัวแปร ได้แก่ เพศ สถานภาพสมรสของบิดาและมารดา (หย่าร้าง) รายได้เฉลี่ยของครอบครัว การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียนด้านอารมณ์ บุคลิกภาพด้านความหวั่นไหว บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว บุคลิกภาพด้านการเปิดกว้าง และบุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่น มีข้อค้นพบดังนี้

1. เพศ มีอิทธิพลต่อการให้อภัยด้านการให้อภัยต่อตนเองซึ่งแสดงให้เห็นว่าวัยรุ่นเพศชายมีการให้อภัยต่อตนเองมากกว่าเพศหญิง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเพศชายถูกอบรมเลี้ยงดูมาให้รู้จักอดทนอดกลั้น และรู้จักควบคุมอารมณ์ความรู้สึกของตนเองได้ดีกว่าเพศหญิง สอดคล้องกับที่ Stoltz (1997: 109-110) กล่าวไว้ว่า ผู้ที่มีความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรคด้านการควบคุมสูงจะสามารถควบคุมตนเองให้ผ่านพ้นเหตุการณ์ ความยากลำบาก หรืออุปสรรค โดยไม่ย่อท้อหรือล้มเลิก และพยายามหาทางออกให้กับอุปสรรคที่ตนเองประสบอยู่ได้

2. สถานภาพสมรสของบิดาและมารดา มีอิทธิพลต่อการให้อภัยด้านการให้อภัยต่อตนเอง กล่าวคือถ้าบิดาและมารดาของวัยรุ่นหย่าร้างจะส่งผลให้วัยรุ่นมีการให้อภัยด้านการให้อภัยต่อตนเองน้อยกว่าวัยรุ่นที่บิดาและมารดา อยู่ร่วมกัน ซึ่งอาจเป็นเพราะหากการที่บิดา มารดาอยู่ด้วยกัน นั้นจะทำให้วัยรุ่นได้รับความรัก ความอบอุ่น และการดูแลเอาใจใส่อย่างเต็มที่ถือเป็นความสัมพันธ์ที่ดี ทำให้วัยรุ่นแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับ ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2524: 15) ได้แบ่งรูปแบบการเลี้ยงดูตามปัจจัยจิตวิทยาพิเศษ กล่าวว่าการเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล มีการแก้ปัญหาด้วยเหตุผลและมีความเข้าใจ นั้นจะส่งผลต่อการส่งเสริมจริยธรรมของเด็กและวัยรุ่นส่งเสริมให้วัยรุ่น รู้จักรักและให้อภัย

3. รายได้เฉลี่ยของครอบครัว มีอิทธิพลต่อการให้อภัยด้านการให้อภัยต่อตนเอง โดยมีผลเชิงลบซึ่งอาจจะเป็นเพราะหากวัยรุ่นที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีรายได้ของครอบครัวเฉลี่ยสูงก็จะทำให้รู้สึกว่าตนเองนั้นมีพร้อมทุกอย่างและหากต้องเจอสถานการณ์ที่เลวร้ายเกิดขึ้นก็อาจไม่สามารถยอมรับต่อสิ่งเลวร้ายนั้นได้

4. การสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียนด้านอารมณ์ มีอิทธิพลต่อการให้อภัยด้านการให้อภัยต่อตนเอง โดยมีผลเชิงบวก ทั้งนี้อาจเพราะการที่ได้รับการชื่นชมจากทางโรงเรียนและเพื่อนๆ ในการให้อภัย ทำให้เป็นแรงเสริมทางบวกแก่วัยรุ่น ให้สามารถรู้จักให้อภัยและมีการปรับตัวที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับ ศิริกุล อิศรานุรักษ์ (2547: 65) กล่าวว่าโรงเรียนมีบทบาทอย่างยิ่งในการพัฒนา คุณธรรมของเด็ก ซึ่งครูจะต้องมีพื้นฐานความรักความเข้าใจ และการยอมรับเด็ก เป็นแบบอย่างที่ดี ให้แก่เด็ก มีความสม่ำเสมอในการฝึกอบรมจริยธรรม

5. บุคลิกภาพด้านความหุนหัน มีอิทธิพลต่อการให้อภัยด้านการให้อภัยต่อตนเอง โดยมีผลเชิงลบ ซึ่งอาจจะเป็นเพราะหากวัยรุ่นมีบุคลิกภาพด้านความหุนหันสูงนั้นก็จะเป็นผู้ที่มีความไม่มั่นคงทางอารมณ์ อาจกล่าวโทษตนเองเมื่อทำความผิดได้ สอดคล้องกับ นิภา นิชยาน (2520: 230-232) กล่าวว่า บุคคลที่ปรับตัวไม่ได้จะมีความทุกข์ที่เกิดจาก ความวิตกกังวลและความกลัวอยู่เป็นเวลานาน ๆ จะมีความรู้สึกต่อชีวิตทั้งสดชื่นและเหี่ยวแห้งมากเกินไป อาจจะมีแสดงปฏิกิริยาด้วยการยกยอปอปั้น (Flattery) และการประจบสอพลอ (Apple polishing) ด้านหนึ่งแล้วแสดงปฏิกิริยาในทางไม่ดี มีอารมณ์เสีย หัวเสีย (upset) ด้วยความแค้น (Annoyances) และความคับข้องใจอีกด้านหนึ่งด้วยลักษณะต่าง ๆ ซึ่งแสดงถึงความอดทนต่อความคับข้องใจของคนที่มีอาการทางจิตประสาท (Psychoneurotic persons) ต่ำกว่าคนที่ปรับตัวได้ดี

6. บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว มีอิทธิพลต่อการให้อภัยด้านการให้อภัยต่อตนเอง โดยมีผลเชิงบวก ทั้งนี้อาจเพราะการที่วัยรุ่นมีบุคลิกภาพด้านการแสดงตัวสูงก็จะทำให้เป็นผู้ที่มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นอย่างดี มีการแสดงออกที่เหมาะสมและ อารมณ์ทางดี บวก ซึ่งทำให้วัยรุ่นนั้นเห็นคุณค่าของตนเองและไม่กล่าวโทษตนเองสอดคล้องกับ Coopersmith (1981: 46) ที่กล่าวว่า บุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงนั้น จะสามารถเข้าใจในผู้อื่นและไว้วางใจผู้อื่นได้ ชอบเข้าสังคม รวมทั้งสามารถสร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อบุคคลและสิ่งแวดล้อมได้

7. บุคลิกภาพด้านการเปิดกว้าง มีอิทธิพลต่อการให้อภัยด้านการให้อภัยต่อตนเอง โดยมีผลเชิงลบ อธิบายได้ว่าหากวัยรุ่นมีบุคลิกภาพด้านการเปิดกว้างนั้นจะเป็นผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ มีจินตนาการ ชอบความหลากหลาย ซึ่งอาจก่อให้เกิดความคิดหรือการจินตนาการต่อตนเองในแง่ลบ หากมีเหตุการณ์เลวร้ายต่างๆเกิดขึ้นกับตนไม่ยอมรับต่อสิ่งที่เกิดขึ้น สอดคล้องกับ กันยา สุวรรณแสง (2536: 65) ได้กล่าวว่าบุคคลจะปรับตัวเข้ากับเหตุการณ์ได้ดีนั้นต้องใช้เวลา 3 ประการ คือ 1. หลักแห่งความเป็นจริง คือต้องยอมรับและยึดหลักความเป็นจริง 2. หลักแห่งความมีใจกล้าพอ คือพร้อมที่จะเผชิญกับความขัดแย้ง 3. การยอมรับตนเอง คือต้องมีความเข้าใจตนเอง ต้องยอมรับทั้งความสำเร็จและความล้มเหลวของตนเอง

8. บุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่น มีอิทธิพลต่อการให้อภัยด้านการให้อภัยต่อตนเอง โดยมีผลเชิงบวก อธิบายได้ว่าหากวัยรุ่นมีบุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่นนั้นจะเป็นคนที่มีจิตใจดี เชื่อถือและไว้วางใจได้มีจิตใจที่อ่อนโยนส่งผลให้มีการปรับตัวที่ดี สอดคล้องกับ สุกัญญา วงษ์วิจารณ์ (2547: 82) กล่าวว่าบุคคลที่มีบุคลิกภาพห้าวหัดประกอบด้านการยอมรับสูงจะมีลักษณะ มีจิตใจอ่อนโยน มีความซื่อตรง เชื่อถือได้ ใจดี เต็มใจช่วยเหลือผู้อื่น ซึ่งเป็นลักษณะที่ส่งเสริมการปรับตัวเนื่องจากบุคคลเหล่านี้จะพยายามปรับตัวเข้ากับสิ่งต่างๆเพื่อหลีกเลี่ยงความขัดแย้ง

สมมติฐานย่อยที่ 2 ปัจจัยส่วนบุคคล การสนับสนุนทางสังคม และบุคลิกภาพ ร่วมกันพยากรณ์การให้อภัยด้านการให้อภัยต่อผู้อื่น

จากผลการวิจัย พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการให้อภัยด้านการให้อภัยต่อผู้อื่นมี 5 ตัวแปร ได้แก่ ระดับการศึกษาของมารดา การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียนด้านการประเมิน การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียนด้านสิ่งของและบริการ บุคลิกภาพด้านการเปิดกว้าง และบุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่น มีข้อค้นพบดังนี้

1. การศึกษาของมารดา มีอิทธิพลต่อการให้อภัยต่อผู้อื่น โดยมีผลเชิงลบในที่นี้อาจอธิบายได้ว่ายิ่งมารดามีการศึกษาสูงขึ้นก็จะทำให้การให้อภัยของวัยรุ่นน้อยลงอาจเนื่องจากการที่มารดาต้องแบกรับภาระนอกบ้านและภายในบ้านต้องทำงานหาเงินเลี้ยงครอบครัวดังนั้นอาจเกิดความคาดหวังกับตัวลูกมากและอาจไม่มีเวลาให้ความรักความเอาใจใส่ลูกได้อย่างเต็มที่ สอดคล้องกับ สุมณ อมรวิวัฒน์ (2527 อ้างใน คณะกรรมการด้านครอบครัว สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ สำนักปลัดนายกรัฐมนตรี, 2537: 57) กล่าวว่าคุณค่าทางวัฒนธรรมที่เรียนรู้มาจากครอบครัว อย่างหนึ่งคือลักษณะนิสัย โดยเด็กจะสังเกตจากการแก้ปัญหา การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่แสดงต่อบุตร

2. การสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียนด้านการประเมิน มีอิทธิพลต่อการให้อภัยด้านการให้อภัยต่อผู้อื่น โดยมีผลเชิงบวก ทั้งนี้อาจเพราะวัยรุ่นได้รับการยอมรับและช่วยให้วัยรุ่นเข้าใจถึงศักยภาพของตนเอง รวมทั้งการได้รับข้อมูลย้อนกลับเชิงสร้างสรรค์เพื่อนำไปประเมินตนเอง อาจเป็นการสนับสนุนให้วัยรุ่นรู้จักเรียนรู้ที่จะให้อภัยต่อผู้อื่น มีน้ำใจยอมรับและเห็นอกเห็นใจผู้อื่นมากขึ้น สอดคล้องกับ พิริยา เลิศมงคลนาม (2551: 197) กล่าวว่า การสนับสนุนทางสังคมด้านการประเมินจากโรงเรียนมีอิทธิพลต่อคุณธรรมด้านการมีน้ำใจของวัยรุ่นวัยรุ่นจิตอาสาได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำของตนในการร่วมกิจกรรมจิตอาสา จากครูและเพื่อน ทั้งคำชมเชยและคำจำกัดินเพื่อให้อภัยต่อผู้อื่นได้ปรับปรุงพฤติกรรมของตนเองให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

3. การสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียนด้านสิ่งของและบริการ มีอิทธิพลต่อการให้อภัยด้านการให้อภัยต่อผู้อื่น โดยมีผลเชิงลบ หมายถึงการที่วัยรุ่นได้รับการสนับสนุนในเรื่องสิ่งของที่เป็นทั้งเรื่อง การเงิน แรงงาน และเวลา ที่เป็นประโยชน์ต่อการให้อภัย แต่กลับทำให้ระดับการให้อภัยโดยรวมนั้นลดลงอาจเนื่องมาจากการได้รับการสนับสนุนเพียงแค่สิ่งของและบริการนั้นอาจยังไม่เพียงพอ วัยรุ่นอาจต้องการคำแนะนำจากบุคคลที่เชื่อถือและไว้ใจได้ ไม่ว่าจะเป็นครู อาจารย์หรือผู้ปกครองประกอบด้วย สอดคล้องกับ ชัตติยา กรรณสูต (2547) เสนอรายงานการวิจัยเรื่องคุณธรรมพฤติกรรมความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กล่าวว่า องค์ประกอบสำคัญในการสร้าง “คนดีที่ซื่อสัตย์” เกิดจากการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัวความรักความเข้าใจ และการเห็นแบบอย่างที่ดีจากผู้ใหญ่

4. บุคลิกภาพด้านการเปิดกว้าง มีอิทธิพลต่อการให้อภัยด้านการให้อภัยต่อผู้อื่น โดยมีผลเชิงลบ อธิบายได้ว่าหากวัยรุ่นมีบุคลิกภาพด้านการเปิดกว้างนั้นจะเป็นผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ มีจินตนาการ ชอบความหลากหลาย ซึ่งอาจก่อให้เกิดความคิดหรือการจินตนาการต่อผู้อื่นในแง่ร้าย

หากมีเหตุการณ์เลวร้ายต่างๆเกิดขึ้นที่เกิดจากการกระทำของผู้อื่นก็จะไม่สามารถยอมรับต่อสิ่งที่เกิดขึ้นได้ มีแนวโน้มที่จะแสดงความก้าวร้าว ซึ่งอาจเปลี่ยนเป็นความคิดที่จะแก้แค้นต่อบุคคลอื่นได้อีกด้วย สอดคล้องกับ McCullough *et al.* (2001) กล่าวว่า การอาฆาตพยาบาทนี้มีความเชื่อมโยงกับการครุ่นคิดถึงการกระทำผิดของอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งการครุ่นคิดนี้เองทำให้บุคคลให้อภัยผู้กระทำผิดน้อยลง

5. บุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่น มีอิทธิพลต่อการให้อภัยด้านการให้อภัยต่อผู้อื่น โดยมีผลเชิงบวก ทั้งนี้อาจเพราะวัยรุ่นที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความไว้วางใจได้ มีความซื่อตรง เห็นแก่ประโยชน์ของคนอื่นและยอมรับผู้อื่น มีความตั้งใจให้ความช่วยเหลือ จึงทำให้เกิดการให้อภัยระหว่างบุคคลได้ง่าย สอดคล้องกับ McCullough *et al.* (1998) กล่าวว่าบุคลิกภาพของผู้ที่ได้รับการกระทำผิดสามารถส่งผลต่อการเกิดการให้อภัยได้เพราะบุคลิกภาพต่างๆมีอิทธิพลที่ทำให้เกิดลักษณะของความสัมพันธ์บางประการ และส่งผลต่อกระบวนการทางปัญญา เช่น การอนุমানสาเหตุหรือส่งผลต่อกระบวนการทางอารมณ์ เช่น การเข้าอกเข้าใจ ซึ่งจะนำไปสู่การตัดสินใจว่าจะให้อภัยหรือไม่ในที่สุด เช่น คนที่มีบุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่น (agreeableness) สูงจะมีแนวโน้มที่จะให้อภัยผู้อื่น

สมมติฐานย่อยที่ 3 ปัจจัยส่วนบุคคล การสนับสนุนทางสังคม และบุคลิกภาพ ร่วมกันพยากรณ์การให้อภัยด้านการให้อภัยต่อสถานการณ์

จากผลการวิจัย พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการให้อภัยด้านการให้อภัยต่อสถานการณ์มี 6 ตัวแปร ได้แก่ เพศ อายุ การเป็นลูกคนโต สถานภาพสมรสของบิดาและมารดา (เป็นหม้ายและแยกกันอยู่) บุคลิกภาพด้านการเปิดกว้าง และบุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่นมีข้อค้นพบดังนี้

1. เพศ กล่าวคือวัยรุ่นเพศชายมีการให้อภัยด้านการให้อภัยต่อสถานการณ์มากกว่าเพศหญิง อาจเป็นเพราะเพศหญิงมีความเครียด และมีความคิดละเอียดอ่อนมากกว่าเพศชายดังนั้นเมื่อเจอสถานการณ์ที่เลวร้ายก็อาจไม่สามารถทำใจยอมรับได้ สอดคล้องกับ Maltby, Macaskill, & Day (2001) กล่าวว่า การไม่ให้อภัยผู้อื่นจะก่อให้เกิดความซึมเศร้าโดยในเพศหญิงจะมีความวิตกกังวลสูง และมีความผิดปกติทางด้านสังคม และอาการด้านจิตใจ

2. อายุมีอิทธิพลต่อการให้อภัยด้านการให้อภัยต่อสถานการณ์ โดยมีผลเชิงบวก อธิบายได้ว่าหากวัยรุ่นมีอายุเพิ่มมากขึ้นนั้นจะมีการให้อภัยต่อสถานการณ์เพิ่มมากขึ้นอาจเนื่องมาจากการ

มีภาวะที่เพิ่มขึ้นและประสบการณ์ในชีวิตที่เพิ่มขึ้นทำให้วัยรุ่นมีการขังคิดและให้อภัยต่อสถานการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้น

3. การเป็นลูกคนโต มีอิทธิพลต่อการให้อภัยต่อสถานการณ์ โดยมีผลเชิงบวก อธิบายได้ว่า หากวัยรุ่นเป็นลูกคนโตจะมีการให้อภัยต่อสถานการณ์มากกว่าวัยรุ่นที่ไม่ใช่ลูกคนโต ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการถูกคาดหวังจาก พ่อแม่ ผู้ปกครอง ในฐานะที่เป็นพี่คนโต หรือ การที่มีน้องให้คอยดูแลรับผิดชอบหรือการที่เป็นพี่คนโตนั้นมักเป็นคนที่มีความเป็นผู้นำ ต้องการมีอำนาจหรือโดดเด่นเหนือคนอื่น เป็นคน ที่มีความเที่ยงตรง ตรงต่อเวลา จึงมีการให้อภัยมากกว่า

4. สถานภาพสมรสของบิดาและมารดา มีอิทธิพลต่อการให้อภัยด้านการให้อภัยต่อตนเอง กล่าวคือถ้าบิดาและมารดาของวัยรุ่นเป็นหม้ายและแยกกันอยู่จะส่งผลให้วัยรุ่นมีการให้อภัยด้านการให้อภัยต่อสถานการณ์มากกว่าวัยรุ่นที่บิดาและมารดา อยู่ร่วมกัน ซึ่งอาจเป็นเพราะการที่วัยรุ่นอาจต้องใช้ชีวิตอยู่กับบิดา มารดาท่านใดท่านหนึ่งหรือแม้แต่การอยู่กับผู้ปกครองที่มีใช้บิดาหรือมารดาอาจทำให้วัยรุ่นเข้มแข็งและยอมรับต่อสถานการณ์ที่เลวร้าย ได้มากกว่าวัยรุ่นที่มีบิดามารดาอยู่ร่วมกัน

5. บุคลิกภาพด้านการเปิดกว้าง มีอิทธิพลต่อการให้อภัยด้านการให้อภัยต่อสถานการณ์ โดยมีผลเชิงลบ อธิบายได้ว่าหากวัยรุ่นมีบุคลิกภาพด้านการเปิดกว้างนั้นจะเป็นผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ มีจินตนาการ ชอบความหลากหลาย ซึ่งอาจเป็นบุคคลที่มีความไม่มั่นคงทางอารมณ์ และก็ให้เกิดความคิดในแง่ร้ายต่อสถานการณ์ไม่ดีที่เกิดขึ้น

6. บุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่น มีอิทธิพลต่อการให้อภัยด้านการให้อภัยต่อสถานการณ์ โดยมีผลเชิงบวก ทั้งนี้หากวัยรุ่นมีบุคลิกภาพในการยอมรับผู้อื่นก็จะเป็นคนที่มองโลกในแง่ดี เข้ากับผู้อื่นได้ง่ายอีกทั้งจะมองสถานการณ์เลวร้ายที่เกิดขึ้นให้เป็นไปในทิศทางบวกได้ และพร้อมที่จะให้อภัยต่อสถานการณ์เหล่านั้นสอดคล้องกับ สุกัญญา วงษ์วิจารณ์ (2547: 83) กล่าวว่าผู้ที่มีบุคลิกภาพด้านการยอมรับสูงจะมีระดับการปรับตัวสูง ส่วนผู้ที่มีบุคลิกภาพบุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่นต่ำจะมีระดับการปรับตัวต่ำ บุคลิกภาพองค์ประกอบด้านการยอมรับผู้อื่น เป็นด้านที่บ่งชี้ถึงความเป็นมิตร การเป็นบุคคลยอมรับผู้อื่น หลีกเลี่ยงการสร้างความเกลียดชัง

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาถึงอิทธิพลของการสนับสนุนทางสังคม และบุคลิกภาพที่มีต่อการให้อภัยของวัยรุ่น: กรณีศึกษานักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา การสนับสนุนทางสังคม บุคลิกภาพ และการให้อภัยของวัยรุ่น และเพื่อศึกษาอิทธิพลร่วมของการสนับสนุนทางสังคม การบุคลิกภาพ ต่อการพยากรณ์การให้อภัยของวัยรุ่น

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ วัยรุ่นที่กำลังศึกษาอยู่ในช่วงชั้นที่ 4 คือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ทุกแผนการเรียน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกรุงเทพมหานคร ที่กำลังศึกษาในภาคปลายปีการศึกษา 2552 จำนวน 109,968 คน ขนาดกลุ่มตัวอย่างได้จากการคำนวณโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป Power and Precision คำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้จำนวน 1,200 คน และผู้วิจัยได้ใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) เพื่อให้ได้นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) เป็นเครื่องมือในการวิจัยเพื่อทำการรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งแบบสอบถามออกได้เป็น 4 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคล โดยมีคำถามแบบตรวจรายการ (Check List) และเติมข้อความ ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 10 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ผลการเรียน การเป็นลูกคนเดียว การเป็นลูกคนโต ระดับการศึกษาบิดา ระดับการศึกษาของมารดา สถานภาพของบิดามารดา และรายได้เฉลี่ยของครอบครัว

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียนเป็นข้อคำถามที่ใช้แนวคิดเกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคม ตามแนวคิดของ House (1981 cited in Brown, 1986) โดยมีคำถามเป็นแบบเลือกตอบ ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคม 4 องค์ประกอบ ลักษณะของข้อคำถามเป็นข้อคำถามเชิงบวกทั้งหมด จำนวน 22 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ เป็นแบบที่ผู้วิจัยได้ปรับปรุงและพัฒนาจากแนวคิดของ Costa & McCrae (1992) เป็นแบบมาตรวัดประเมินค่า (Rating Scale) มีให้เลือก 5 ระดับ โดยเริ่มจากระดับมากที่สุดถึงน้อยที่สุด โดยลักษณะของข้อคำถามเป็นข้อคำถามทั้งทางบวกและทางลบ โดยแบ่งออกเป็นห้าองค์ประกอบ จำนวน 100 ข้อ

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการให้อภัยเป็นแบบที่ผู้วิจัยได้ปรับปรุงและพัฒนาจากแบบมาตรวัดการให้อภัย Heartland Forgiveness Scale (HFS) ตามแนวคิดของ Thompson *et al.* (Thompson *et al.*, 2005) เป็นแบบมาตรวัดประเมินค่า (Rating Scale) มีให้เลือก 5 ระดับ โดยมีทั้งหมด 24 ข้อ แบ่งออกเป็น 3 ด้าน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยทำหนังสือขออนุญาตในการดำเนินการเก็บข้อมูลจากภาควิชาจิตวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยเข้าไปเก็บข้อมูลในโรงเรียนที่กลุ่มตัวอย่างศึกษาอยู่ เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้แล้วจากนั้นทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วนของข้อมูลในแบบสอบถาม จากนั้นทำการวิเคราะห์ตามกระบวนการทางสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ โดยใช้วิธีวิเคราะห์แบบเชิงชั้น (Hierarchical Regression Analysis)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ปัจจัยส่วนบุคคล

วัยรุ่นที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 52.9) มีอายุ 17 ปี

(ร้อยละ 33.5) กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 (ร้อยละ 34.4) มีผลการเรียนเฉลี่ยอยู่ในระดับ 2.51 – 3.00 (ร้อยละ 35.9) มีจำนวนพี่น้อง 2 คน (ร้อยละ 45.3) เป็นบุตรลำดับที่ 1 (ร้อยละ 71.9) การศึกษาของบิดาอยู่ในระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 30.2) การศึกษาของมารดาอยู่ในระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 23.8) สถานภาพสมรสบิดามารดาอยู่ร่วมกัน (ร้อยละ 58.4) และครอบครัวมีรายได้เฉลี่ยอยู่ระหว่าง 10,001 – 20,000 บาท (ร้อยละ 39.4)

1. การสนับสนุนทางสังคม

พบว่า การรับรู้ของวัยรุ่นต่อการสนับสนุนทางสังคมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.75$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การสนับสนุนทางสังคมด้านอารมณ์ ($\bar{X} = 3.85$) การสนับสนุนทางสังคมด้านข้อมูลข่าวสาร ($\bar{X} = 3.85$) การสนับสนุนทางสังคมด้านการประเมิน ($\bar{X} = 3.71$) และการสนับสนุนทางสังคมด้านสิ่งของและบริการ ($\bar{X} = 3.53$) โดยเรียงตามมีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปถึงค่าเฉลี่ยต่ำสุด ตามลำดับ

2. บุคลิกภาพ

พบว่า บุคลิกภาพของวัยรุ่น เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า บุคลิกภาพด้านการแสดงตัวและด้านการยอมรับผู้อื่น ($\bar{X} = 3.28$) บุคลิกภาพด้านการมีสติ ($\bar{X} = 3.20$) บุคลิกภาพด้านการเปิดกว้าง ($\bar{X} = 3.06$) และบุคลิกภาพด้านความห้วนไหว ($\bar{X} = 2.95$) โดยเรียงตามมีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปถึงค่าเฉลี่ยต่ำสุด ตามลำดับ

3. การให้อภัย

พบว่า การให้อภัยของวัยรุ่นอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.11$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการให้อภัยต่อผู้อื่น ($\bar{X} = 3.17$) ด้านการให้อภัยต่อตนเอง ($\bar{X} = 3.10$) และด้านการให้อภัยต่อสถานการณ์ ($\bar{X} = 3.07$) โดยเรียงตามมีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปถึงค่าเฉลี่ยต่ำสุด ตามลำดับ

ผลการทดสอบสมมุติฐาน

1. ปัจจัยส่วนบุคคล การสนับสนุนทางสังคม และบุคลิกภาพสามารถร่วมกันพยากรณ์การให้อภัยโดยรวมของวัยรุ่น พบว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 21 ตัว ร่วมกันพยากรณ์การให้อภัยโดยรวมได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และสามารถอธิบายได้ร้อยละ 16.3 ($R^2_{adj} = .163$) โดยพบว่า

ตัวแปรอิสระจำนวน 6 ตัว คือ เพศ รายได้เฉลี่ยของครอบครัว การได้รับการสนับสนุนทางสังคม จากโรงเรียนด้านอารมณ์ การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียนด้านสิ่งของและบริการ บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว บุคลิกภาพด้านการเปิดกว้าง และบุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่น มีอิทธิพลต่อการให้อภัยโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ปัจจัยส่วนบุคคล การสนับสนุนทางสังคม และบุคลิกภาพสามารถร่วมกันพยากรณ์การให้อภัยต่อตนเองของวัยรุ่น พบว่า ตัวแปรอิสระจำนวน 8 ตัวสามารถร่วมกันพยากรณ์การให้อภัยด้านการให้อภัยต่อตนเอง คือ เพศ สถานภาพสมรสของบิดาและมารดา(หย่าร้าง) รายได้เฉลี่ยของครอบครัว การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียนด้านอารมณ์ บุคลิกภาพด้านความห้วนไห้ว บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว บุคลิกภาพด้านการเปิดกว้างและบุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่น มีอิทธิพลต่อการให้อภัยด้านการให้อภัยต่อตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ปัจจัยส่วนบุคคล การสนับสนุนทางสังคม และบุคลิกภาพสามารถร่วมกันพยากรณ์การให้อภัยต่อผู้อื่นของวัยรุ่น พบว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 21 ตัว ร่วมกันพยากรณ์การให้อภัยด้านการให้อภัยผู้อื่นได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และสามารถอธิบายได้ร้อยละ 8.5 ($R^2_{adj} = .085$) โดยพบว่า ตัวแปรอิสระจำนวน 5 ตัวสามารถร่วมกันพยากรณ์การให้อภัยด้านการให้อภัยต่อผู้อื่น คือ ระดับการศึกษาของมารดา การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียนด้านการประเมิน การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากโรงเรียนด้านสิ่งของและบริการ บุคลิกภาพด้านการเปิดกว้างและบุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่น มีอิทธิพลต่อการให้อภัยด้านการให้อภัยต่อผู้อื่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ปัจจัยส่วนบุคคล การสนับสนุนทางสังคม และบุคลิกภาพสามารถร่วมกันพยากรณ์การให้อภัยต่อสถานการณ์ของวัยรุ่น พบว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 21 ตัว ร่วมกันพยากรณ์การให้อภัยด้านการให้อภัยสถานการณ์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และสามารถอธิบายได้ร้อยละ 10.6 ($R^2_{adj} = 10.6$) โดยพบว่า ตัวแปรอิสระจำนวน 6 ตัวสามารถร่วมกันพยากรณ์การให้อภัยด้านการให้อภัยต่อสถานการณ์ คือ เพศ อายุ การเป็นลูกคนโต สถานภาพสมรสของบิดาและมารดา(เป็นหม้ายและแยกกันอยู่) บุคลิกภาพด้านการเปิดกว้างและบุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่น มีอิทธิพลต่อการให้อภัยด้านการให้อภัยต่อสถานการณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง การศึกษาถึงอิทธิพลของการสนับสนุนทางสังคม และบุคลิกภาพ ที่มีต่อการให้อภัยของวัยรุ่น: กรณีศึกษานักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยจึงขอเสนอข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะบางประการ ที่อาจจะเป็นประโยชน์ต่อวัยรุ่น ดังต่อไปนี้

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า การสนับสนุนทางสังคมจากทางโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน ซึ่งได้แก่ การสนับสนุนทางสังคมด้านอารมณ์ การสนับสนุนทางสังคมด้านการประเมิน การสนับสนุนทางสังคมด้านข้อมูลข่าวสาร และการสนับสนุนทางสังคมด้านสิ่งของและบริการ อยู่ในระดับสูง ดังนั้นการพัฒนาบุคคลให้อภัย โรงเรียนก็มีส่วนสำคัญในการอบรมสั่งสอนให้วัยรุ่นรู้จักผลดีของการให้อภัย ทั้งนี้ควรมีการกระตุ้นให้มีการสอดแทรกเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการให้อภัย หรือวิธีการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยสันติวิธีมากยิ่งขึ้น โดยหน่วยงานของภาครัฐและภาคเอกชนควรร่วมมือกันในการณรงค์ให้โรงเรียนตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของโรงเรียนในฐานะที่เป็นบ้านหลังที่ 2 โดยการใช้สื่อต่างๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือ หรือการเปิดอบรมตามสถานที่ราชการ เช่น โรงเรียน โรงพยาบาล เป็นต้น เพื่อสร้างรากฐานของการปลูกการรู้จักให้อภัยให้แก่วัยรุ่นของชาติในอนาคตต่อไป

2. จากผลการวิจัยที่พบว่า บุคลิกภาพรายองค์ประกอบซึ่งได้แก่ บุคลิกภาพด้านความห้วนไหว บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว บุคลิกภาพด้านการเปิดกว้าง บุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่น และบุคลิกภาพด้านการมีสติ อยู่ในระดับปานกลางซึ่งมีสิ่งที่จะต้องปรับปรุงอาจทำได้คือ โรงเรียนควรร่วมกันพัฒนาหลักสูตรหรือจัดโปรแกรมการเรียนการสอน รวมทั้งการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรหรือกิจกรรมต่างๆ เช่น การเสริมสร้างบุคลิกภาพที่ดีด้วยการจัดฝึกอบรมการเสริมสร้างบุคลิกภาพที่เหมาะสม เช่น การจัดฝึกอบรมให้วัยรุ่นมีบุคลิกภาพที่รู้จักยอมรับในความผิดพลาดของทั้งต่อตนเอง ผู้อื่น และสถานการณ์ให้แก่วัยรุ่นเพื่อเป็นพื้นฐานในการปรับตัวให้เข้ากับสังคม อีกทั้งรู้จักรักและให้อภัยอีกซึ่งจะก่อให้เกิดความสันติในสังคม

3. จากผลการวิจัยที่พบว่า การให้อภัยโดยรวมอยู่ในระดับสูงและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การให้อภัยต่อผู้อื่นนั้นอยู่ในระดับสูงมาก ส่วนการให้อภัยต่อตนเองและสถานการณ์นั้นอยู่

ในระดับสูง ดังนั้น โรงเรียนควรพัฒนาหลักสูตรที่มีเนื้อหาสอดคล้องเกี่ยวกับการให้อภัยเช่น หลักสูตรการสร้างสันติจากภายใน โดยมุ่งเน้นให้วัยรุ่นสร้างความสงบจากภายในตนเองเสียก่อน การฝึกสมาธิและการจัดอบรมธรรมะ โดยอาจจัดเป็นกิจกรรมนอกหลักสูตรควบคู่ไปกับเนื้อหาในห้องเรียนเพื่อให้เด็กซึมซับได้ดีมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อให้ผลการวิจัยครั้งนี้ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างกว้างขวางมากขึ้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรมีการศึกษาสถาบันทางสังคมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวของวัยรุ่น ที่สถาบันการศึกษาเพียงเท่านั้น แต่ควรมีการศึกษาสถาบันทางศาสนา สถาบันทางครอบครัว หรือสถาบันทางการปกครอง เป็นต้น เพื่อที่จะนำมาผลการวิจัยมาพัฒนาสถาบันทางสังคมให้เหมาะสมกับวัยรุ่น และส่งเสริมการให้อภัยของวัยรุ่นต่อไป
2. ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่นๆ ที่อาจจะมีการให้อภัยของวัยรุ่น เพิ่มเติม เช่น การมองคลกในแง่ดี การเห็นคุณค่าในตนเอง ความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรค ความฉลาดทางอารมณ์ เป็นต้น เพื่อนำตัวแปรต่างๆ ไปนี้ มาพยากรณ์ลักษณะการให้อภัยของวัยรุ่นต่อไป
3. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มประชากรที่มีความสัมพันธ์กับการให้อภัยที่แตกต่างกัน จากกลุ่มประชากรที่ทำการศึกษา เช่น นักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง หรือนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในสายอาชีพ และนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในสายสามัญ เป็นต้น เพื่อนำผลมาเปรียบเทียบว่ามีความสอดคล้อง หรือแตกต่างกันอย่างไร

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กรมสุขภาพจิต. 2543. คู่มือส่งเสริมสุขภาพจิตนักเรียนระดับมัธยมศึกษาสำหรับครู. นนทบุรี: องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.

กิติพัฒน์ นนทปัทมะคุลย์. 2535. การวัดแรงสนับสนุนทางสังคม: วารสารสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ 7: 170.

จุไรรัตน์ เปรมยี่เชิฐ. 2523. การศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองของเด็กวัยรุ่น ในสถานสงเคราะห์. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ธีระพร อุวรรณโณ. 2530. จริยธรรมกับการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โครงการตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นนุช โรจนเลิศ. 2533. การศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมตนเองของนักเรียนวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาพัฒนาการ, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

นิกา นิธยาชน. 2530. การปรับตัวและบุคลิกภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.

บุญเยี่ยม ตระกูลวงษ์. 2528. เอกสารการสอนชุดวิชาสังคมวิทยาการแพทย์ หน่วยที่ 9-15 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธิราช. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2530. การปรับพฤติกรรมเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: ทบวงมหาวิทยาลัย.

_____. 2530. สุขภาพจิตเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: บัณฑิตการพิมพ์.

พรพิมล เกษมนาครินทร์. 2539. พัฒนาการวัยรุ่น. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ต้นอ้อ แกรมมี่.

พิมพ์รัตน์ ทิศาภาคย์. 2548. ผลของการให้อภัยและการผูกมัดระหว่างบุคคลต่อสุขภาวะทางจิต.

วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาสังคม, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เมธินีภัทร ภิญญช. 2539. “การนำหลักการและเทคนิคการให้คำปรึกษาครอบครัวไปใช้ในโรงเรียน.” วารสารแนะแนว. 30: 163.

ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2543. การวัดจิตพิสัย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ สุวีริยาสาส์น.

ว.วชิรเมธี. 2547. ธรรมะติดปีก (พิมพ์ครั้งที่3). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์อมรินทร์.

วิทยากร เชียงกูล. 2552. จิตวิทยาในการสร้างความสุข. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ สายธาร.

ศรีเรื่อน แก้วกั้งวาล. 2540. จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

_____. 2545. จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สันติกโรภิกขุ. 2548. อภัย: การแสดงเมตตาและปัญญา (Online).

www.enneagramthailand.com/santi3.htm, 2 กรกฎาคม 2552.

สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาศูนย์ธุรกิจและสังคมแห่งชาติ. 2550. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (Online). <http://www.nesdb.go.th>, 30 มิถุนายน 2552.

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ. 2545. นโยบายเยาวชนแห่งชาติและแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนระยะยาว (พ.ศ. 2545-2554). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ.

- สุชา จันทน์เอม. 2536. **จิตวิทยาพัฒนาการ**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- _____. 2544. **จิตวิทยาการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. 2545. **จิตวิทยาเด็กเกร**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. 2533. **จิตวิทยาการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Al-Mabuk, R. H. and R. D. Enright. 1995. "Forgiveness education with parentally love-derived late adolescents." **Journal of Moral Education** 24: 427-444.
- American Psychological Association. 2006. **Forgiveness : A Sampling of Research Results**. Washington, DC: Office of International Affairs.
- Borenstein, M., J. Cohen., and H. Rothstein. 2001. **Power and Precision** (Online). http://www.power-analysis.com/index_.html?gclid= CNzC6InK3pkCFYEvAodGSOBWA., July 25, 2009.
- Brown, M. A. 1986. "Social support during pregnancy." **New York American Journal of Nursing** 35 (1): 4-9.
- Brown, R. P. 2004. "Vengeance is mine: Narcissism, vengeance, and the tendency to forgive." **Journal of Research Personality** 38: 576-584.
- Cobb, S. 1976. "Social Support as a Moderator of life stress". **Psychosomatic Medicine**. 38: 300-313.
- Cook, C.W. and P.L Hunsaker. 2001. **Management and Organizational Behavior**. 3rd ed. New York: McGraw-Hill, Inc.

- Costa, P.T. and R.R. McCrae. 1985. **The NEO Personality Inventory Manual**. Florida: Psychological Assessment Resource.
- Costa, P.T. and R.R. McCrae. 1992. **Revised NEO Personality Inventory (NEO-PI-R) and NEO Five- Factor Inventory (NEO-FFI): Professional Manual**. Florida: Psychological Assessment Resource.
- Dusek, Jerome B. 1987. **Adolescent Development and Behavior**. New Jersey : Prentice – Hall.
- Enright, R. D. and E.A. Gassin. 1992. “Forgiveness: A developmental view.” **Journal of Moral Education** 21: 99-113.
- Fehr, L.A. 1983. **Introduction to Personality**. New York: Macmillan Publishing Company.
- Frandsen, N. 1961. **Education Psychology**. New York: McGraw – Hill Book Group
- Gassin, E. A. 1998. “Receiving forgiveness as moral education: A theoretical analysis and initial empirical investigation.” **Journal of Moral Education** 27: 71-87.
- Goldberg, L.R. 1971. **A Historical Survey of Personality Scales and Inventories**. California: Science and Behavior Books.
- . 1997. **The Items in the 7 Preliminary IPIP Scales Measuring the Seven Factors from Saucier** (Online). www.ipip.ori.org/new7FactorKey.htm. , July 25, 2009.
- Good,C. V. 1945. **Dictionary of Education**. 3rd ed. New York : McGraw – Hill Book Group
- Gottlieb, B.H. 1985. **Social Support Strategies**. 2nd ed. Beverly Hills: California Sage Periodication.

- Hillgard, E.R. 1967. **Introduction to Psychology**. 4th ed. New York: Harcourt, Brace & World Inc.
- Hjelle, L.A. 1992. **Personality Theories**. 3rd ed. Singapore: McGraw-Hill Book.
- Jersild, Authur T. 1968. **The Psychology of Adolescence**. 2nd. ed.. New York: The Macmillan Company.
- Kahn, R.L. 1979. **Aging and Social Support Aging from Birth to Death: Interdisciplinary Perspective**. Colorado: Westview Press.
- Kaplan, B. H., J. C. Cassel and S. Gore. 1977. "Social Support and Health". **Medical Care**. 15 : 50-51.
- Kingsley, D. ed. 1965. **Human Society**. 7th ed. New York: The Mac million Company.
- Lawrence, A.P. 2005. **Personality Theory and Research**. 9th ed. New York: John Wiley and Sons, Inc.
- Leon G. Schiffman, Leslie Lazar Kanuk. 1997. **Consumer behavior**. Upper Saddle River, N.J. : Prentice Hall International.
- Luthans, F. 1992. **Organizational Behavior: International Student**. 5th ed. Singapore: McGrew-Hill, Inc.
- McConnell, J.V. 1974. **Understanding Human Behavior**. New York: Holt, Rinchart and Winston, Inc.
- McCullough, M. E., E. V. Worthington, and K. C. Rachal. 1997. "Interpersonal forgiving in close relationship." **Journal of Personality and Social Psychology** 73: 321-336.

- McCullough, M. E. *et al.* 1998. "Interpersonal forgiving in close relationship: II. Theoretical elaboration and measurement." **Journal of Personality and Social Psychology** 75: 1586-1603.
- , K. I. Pargament, and C. E. Thoresen. 2000. **Forgiveness: Theory, research, and practice.** New York: Guilford Press.
- . *et al.* 2001. "Vengefulness: Relationships with forgiveness, rumination, well-being, and the big five." **Journal of Personality and Social Psychology** 27: 601-610.
- Norbeck, J.S. 1981. "Social Support: A model for clinical research and application". **Advance in Nursing Science.** 81: 43-58.
- Pender, N.J., C.L. Murdaugh, and M.A. Parsons. 2001. **Health Promotion in Nursing Practice.** 4th ed. New Jersey: Prentice Hall, Inc.
- Raimy, V. C. 1984. "Self Reference in Counseling Interview." **Journal of Counseling Psychology** 12: 153-156.
- Roger, C. R. 1951. **Client-Centered Therapy.** Boston: Houghton Mifflin.
- Ryckman, R. M. 1997. **Theories of personality** 6th ed. U.S.A: Brooks/Cole.
- Schermerhorn, J.R. 2002. **Management.** 7th ed. New York: John Wiley & sons, Inc.
- Schermerhorn, J.R., J.G. Hunt and R.N. Osborn. 2000. **Organizational Behavior.** 7th ed. New York: John Wiley & Sons, Inc.
- Thomas, G. 2000. "The Forgiveness Factor." **Christianity Today** 44: 38-45.
- Thompson, L. Y. *et al.* 2005. "Dispositional forgiveness of self, others, and situations." **Journal of Personality** 73: 313-334.

ภาคผนวก ก
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม

สำหรับการวิจัยเรื่อง การสนับสนุนทางสังคม บุคลิกภาพ และการให้อภัยของวัยรุ่น:
กรณีศึกษานักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กรุงเทพมหานคร

เป็นแบบสอบถามแบบกรอกข้อมูลลงในช่องว่าง แบบตรวจรายการ แบบมาตราส่วน
ประมาณค่า และแบบเลือกตอบ ซึ่งประกอบด้วยคำถามจำนวน ๕ ข้อ แบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่

1. ข้อมูลส่วนบุคคล
2. การสนับสนุนทางสังคม
3. บุคลิกภาพ
4. การให้อภัย

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

ข้อความต่อไปนี้ เป็นข้อความเกี่ยวกับสถานการณ์ที่สามารถเกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน โปรด
อ่านแต่ละข้อ โดยละเอียด กรุณาตอบคำถามทุกข้อ และเลือกคำตอบที่ตรงกับสภาพความเป็นจริง
มากที่สุดเพียงคำตอบเดียว โดยใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ท่านคิดว่าตรงกับตัวท่านมากที่สุด
คำตอบมีให้เลือก 5 ระดับ คือ ไม่จริงที่สุด ไม่จริง ไม่แน่ใจ และจริงที่สุด

หมายเหตุ ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลของท่านเป็นความลับ ผลที่ได้จะนำไปใช้เพื่อการวิจัยโดย
ภาพรวมเท่านั้น จะไม่มีการเปิดเผยข้อมูลเป็นรายบุคคล

ผู้วิจัย

นางสาวญาณกร นิลพุ่ม
นักศึกษาระดับปริญญาโท ภาควิชาจิตวิทยา

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน เพียง 1 คำตอบ ใน 1 ข้อ หรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่เว้นไว้ให้ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่านและกรุณาตอบให้ครบทุกข้อ

ข้าพเจ้า (ชื่อ - สกุล)

ยินยอมที่จะตอบแบบสอบถามนี้ให้แก่ผู้วิจัย เพื่อนำไปใช้ในการทำวิจัย

ตอนที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคล

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ ปี เดือน
3. ระดับการศึกษาปัจจุบัน
4. ผลการเรียนปัจจุบันได้เกรดเฉลี่ย (นับจากเทอมล่าสุด)
5. ท่านมีพี่น้องทั้งหมด คน
6. ท่านเป็นลูกคนที่
7. การศึกษาของบิดา

☐ 1. ไม่ได้เรียน	☐ 2. ประถมศึกษา
☐ 3. มัธยมศึกษาตอนต้น	☐ 4. มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช.
☐ 5. อนุปริญญา / ปวส.	☐ 6. ปริญญาตรี
☐ 7. ปริญญาโท	☐ 8. ปริญญาเอก
☐ 9. อื่นๆ (ระบุ)	
8. การศึกษาของมารดา

☐ 1. ไม่ได้เรียน	☐ 2. ประถมศึกษา
☐ 3. มัธยมศึกษาตอนต้น	☐ 4. มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช.
☐ 5. อนุปริญญา / ปวส.	☐ 6. ปริญญาตรี
☐ 7. ปริญญาโท	☐ 8. ปริญญาเอก
☐ 9. อื่นๆ (ระบุ)	
9. สถานภาพสมรสของบิดา – มารดา

☐ บิดา – มารดา อยู่ร่วมกัน	☐ บิดา – มารดา หย่าร้าง
☐ บิดา / มารดา หม้าย	☐ บิดา – มารดา แยกกันอยู่
10. รายได้เฉลี่ยของครอบครัว บาท / เดือน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคม

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความแต่ละข้อ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่สอดคล้องกับ

ระดับความคิดเห็นท่านมากที่สุด

- 5 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับระดับความเป็นจริงมากที่สุด
 4 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับระดับความเป็นจริงมาก
 3 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับระดับความเป็นจริงปานกลาง
 2 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับระดับความเป็นจริงน้อย
 1 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับระดับไม่จริงเลย

ตัวอย่างแบบสอบถามการสนับสนุนทางสังคม

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
	1	2	3	4	5
1. โรงเรียนของฉันสอนให้รู้จักให้อภัย					
2. เพื่อนๆชื่นชมเมื่ฉันให้อภัยผู้อื่น					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับบุคลิกภาพ

ตัวอย่างแบบสอบถามบุคลิกภาพ

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
	1	2	3	4	5
1. ฉันเป็นคนวิตกกังวลง่าย					
2. ฉันรู้สึกเครียดบ่อยๆ					

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับการให้อภัย

ตัวอย่างแบบสอบถามการให้อภัย

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
	1	2	3	4	5
1.ฉันมักโกรธตนเองเมื่อเกิดปัญหาขึ้น					
2.ฉันต้องอาศัยเวลาเพื่อเข้าใจสิ่งผิดพลาด ที่ฉันเคยกระทำ					

(ติดต่อผู้วิจัย)

ตารางผนวกที่ 1 ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของการสนับสนุนทางสังคมรายด้าน และโดยรวม

การสนับสนุนทางสังคม	ค่าความเชื่อมั่น (Reliability)
ด้านอารมณ์	.795
ด้านการประเมิน	.674
ด้านข้อมูลข่าวสาร	.656
ด้านสิ่งของและบริการ	.762
โดยรวม	.869

ตารางผนวกที่ 2 ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของการสนับสนุนทางสังคมด้านอารมณ์

ข้อที่	Corrected Item Total Correlation	Alpha if Item Deleted
1	.474	.878
2	.460	.876
3	.533	.874
4	.486	.875
5	.509	.875
6	.529	.874

Alpha = .881

ตารางผนวกที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของการสนับสนุนทางสังคมด้านการประเมิน

ข้อที่	Corrected Item Total Correlation	Alpha if Item Deleted
7	.479	.876
8	.526	.874
9	.503	.875
10	.538	.874
11	.335	.880
12	.464	.876

Alpha = .717

ตารางผนวกที่ 4 ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของการสนับสนุนทางสังคมด้านข้อมูลข่าวสาร

ข้อที่	Corrected Item Total Correlation	Alpha if Item Deleted
13	.526	.874
14	.500	.875
15	.427	.877
16	.549	.874
17	.483	.876
18	.475	.876

Alpha = .773

ตารางผนวกที่ 5 ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของการสนับสนุนทางสังคมด้านสิ่งของและบริการ

ข้อที่	Corrected Item Total Correlation	Alpha if Item Deleted
19	.478	.876
20	.450	.876
21	.356	.880
22	.325	.880

Alpha = .690

ตารางผนวกที่ 6 ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของบุคลิกภาพรายองค์ประกอบ

บุคลิกภาพ	ค่าความเชื่อมั่น (Reliability)
ด้านความห้วนไหว	.826
ด้านการแสดงตัว	.830
ด้านการเปิดกว้าง	.712
ด้านการยอมรับผู้อื่น	.805
ด้านการมีสติ	.685

ตารางผนวกที่ 7 ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของบุคลิกภาพด้านความห้วนไหว

ข้อที่	Corrected Item Total Correlation	Alpha if Item Deleted
1	.402	.754
2	.520	.744
3	.544	.743
4	.493	.749
5	.197	.768
6	.454	.750
7	.484	.747
8	.067	.777
9	.521	.745
10	.520	.745
11	.534	.744
12	.353	.757
13	.474	.749
14	.346	.758
15	.011	.779
16	.182	.768
17	.243	.765
18	.304	.761
19	-.087	.785
20	.011	.779

ตารางผนวกที่ 8 ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของนุคลิกภาพด้านการแสดงตัว

ข้อที่	Corrected Item Total Correlation	Alpha if Item Deleted
21	.325	.773
22	.437	.765
23	.356	.771
24	.235	.779
25	.111	.788
26	.347	.772
27	.346	.772
28	.138	.786
29	.357	.771
30	.189	.782
31	.187	.782
32	.338	.772
33	.338	.772
34	.176	.782
35	.500	.762
36	.524	.761
37	.349	.772
38	.557	.757
39	.586	.756
40	.522	.760

ตารางผนวกที่ 9 ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของนุคลิกภาพด้านการเปิดกว้าง

ข้อที่	Corrected Item Total Correlation	Alpha if Item Deleted
41	-.196	.033
42	-.045	-.042
43	.020	-.076
44	.051	-.095
45	-.238	.061
46	.147	-.164
47	-.007	-.063
48	-.132	.003
49	-.137	.002
50	-.249	.061
51	.063	-.101
52	.185	-.165
53	.096	-.121
54	-.045	-.042
55	-.266	.052
56	.232	-.194
57	.201	-.180
58	.082	-.103
59	.344	-.252
60	-.260	.054

ตารางผนวกที่ 10 ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของบุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่น

ข้อที่	Corrected Item Total Correlation	Alpha if Item Deleted
61	.382	.655
62	.241	.669
63	.292	.664
64	.313	.661
65	.247	.669
66	.167	.677
67	.290	.664
68	.351	.657
69	.378	.654
70	.327	.661
71	.082	.686
72	.132	.681
73	.282	.665
74	.253	.668
75	.179	.677
76	.163	.677
77	.217	.672
78	.279	.666
79	.346	.659
80	.151	.678

ตารางผนวกที่ 11 ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของบุคลิกภาพด้านการมีสติ

ข้อที่	Corrected Item Total Correlation	Alpha if Item Deleted
81	.302	.731
82	.226	.737
83	.298	.732
84	.172	.742
85	.367	.727
86	.200	.740
87	.221	.737
88	.330	.729
89	.374	.725
90	.359	.727
91	.500	.715
92	.401	.724
93	.344	.728
94	.145	.742
95	.353	.726
96	.289	.732
97	.210	.739
98	.330	.729
99	.415	.721
100	.247	.736

ตารางผนวกที่ 12 ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของการให้อภัยรายด้าน และโดยรวม

การสนับสนุนทางสังคม	ค่าความเชื่อมั่น (Reliability)
ด้านการให้อภัยตนเอง	.667
ด้านการให้อภัยผู้อื่น	.714
ด้านการให้อภัยสถานการณ์	.557
โดยรวม	.865

ภาคผนวก ค

ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการรับรู้ของเครื่องมือรายข้อ

ตารางผนวกที่ 13 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมของวัยรุ่นที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

การสนับสนุนทางสังคมรายข้อ	\bar{X}	S.D.	ระดับการรับรู้
ด้านอารมณ์จากโรงเรียน			
1. โรงเรียนของฉันสอนให้รู้จักให้อภัย	3.89	0.95	สูง
2. เพื่อนๆชื่นชมเมื่อกันให้อภัยผู้อื่น	3.69	1.02	สูง
3. ฉันรู้สึกว้าเพื่อนมีความจริงใจต่อฉัน	3.85	0.89	สูง
4. ฉันรู้สึกผูกพันกับโรงเรียนนี้	3.96	0.95	สูง
5. อาจารย์จะถามถึงฉันด้วยความเป็นห่วง หากฉันขาดเรียน	3.79	0.96	สูง
6. เมื่อกันมีปัญหาเพื่อนจะให้กำลังใจฉัน	3.89	0.92	สูง
ด้านการประเมินจากโรงเรียน			
7. อาจารย์จะชมเชยเมื่อกันประพฤติดี	3.84	0.87	สูง
8. อาจารย์สนับสนุนให้ฉันแสดงความสามารถอย่างเต็มที่	3.70	0.94	สูง
9. ฉันมีโอกาสได้แสดงความสามารถพิเศษของตนเองเมื่อโรงเรียนมีกิจกรรม	3.49	1.01	สูง
10. เมื่อกันทำผิดระเบียบ อาจารย์จะตักเตือน	3.89	0.89	สูง
11. เพื่อนๆ จะคอยเตือนไม่ให้ฉันทำผิดระเบียบของโรงเรียน	3.60	1.04	สูง
12. เมื่อได้รับคำตักเตือนฉันจะปรับปรุงพฤติกรรมตนเอง	3.76	0.88	สูง
ด้านข้อมูลข่าวสารจากโรงเรียน			
13. ครูจะสอนให้ฉันแก้ปัญหาต่างๆโดยวิธีที่ไม่ใช้ความรุนแรง	3.89	0.98	สูง
14. ครูจะคอยดูแลเมื่อกันเกิดปัญหา	3.80	0.91	สูง
15. โรงเรียนของฉันมีกิจกรรมที่สนับสนุนการไม่ใช้ความรุนแรง	3.72	1.04	สูง
16. ครูสอนให้ฉันเป็นคนที่ไม่คิดแก้แค้นผู้อื่น	3.92	0.95	สูง
17. ครูจะให้คำแนะนำต่างๆที่ดี	4.06	0.87	สูง
18. โรงเรียนมีการสอดแทรกเนื้อหาการให้อภัย ในบทเรียน	3.68	1.01	สูง

ตารางผนวกที่ 13 (ต่อ)

การสนับสนุนทางสังคมรายชื่อ	\bar{X}	S.D.	ระดับการรับรู้
ด้านสิ่งของและบริการจากโรงเรียน			
19. ฉันสามารถยืมอุปกรณ์จากโรงเรียนเพื่อทำกิจกรรมต่างๆได้	3.62	0.93	สูง
20. โรงเรียนอนุญาตให้มีวันทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม	3.55	0.89	สูง
21. โรงเรียนมีเวลาให้กับนักเรียนเพื่อทำกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้จักให้อภัย	3.39	1.08	ปานกลาง
22. อาจารย์ให้การสนับสนุนที่จะให้ข้อมูลต่างๆ เมื่อนักขอ	3.58	1.00	สูง

ตารางผนวกที่ 14 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการรับรู้บุคลิกภาพรายชื่อของวัยรุ่นที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

บุคลิกภาพรายชื่อ	\bar{X}	S.D.	ระดับการรับรู้
ด้านความหวั่นไหว			
1.ฉันเป็นคนวิตกกังวลง่าย	3.08	1.09	ปานกลาง
2.ฉันรู้สึกเครียดบ่อยๆ	3.22	1.13	ปานกลาง
3.ฉันตื่นตกใจบ่อยๆ	3.05	1.07	ปานกลาง
4.ฉันรู้สึกกังวลบ่อยครั้งว่าอาจเกิดสิ่งผิดพลาดกับตนเอง	3.38	0.91	ปานกลาง
5.ฉันมีอาการซึมเศร้า	3.15	1.06	ปานกลาง
6.ฉันรู้สึกโมโหหากมีคนปฏิบัติไม่ดีต่อฉัน	3.10	1.07	ปานกลาง
7.ผู้อื่นมองว่าฉันเป็นคนอารมณ์ร้อน	2.93	1.21	ปานกลาง
8.ฉันไม่ค่อยมีอาการซึมเศร้า	3.05	1.07	ปานกลาง
9.ฉันรู้สึกว่าตนเองไม่มีคุณค่า	2.61	1.05	ปานกลาง
10.หากเกิดความผิดพลาดขึ้นฉันจะซึมเศร้า	2.87	1.07	ปานกลาง
11.ฉันรู้สึกว่าตนเองดีน้อยกว่าผู้อื่น	2.69	1.05	ปานกลาง
12.ฉันรู้สึกประหม่าเมื่อต้องอยู่ท่ามกลางผู้คน	2.92	1.01	ปานกลาง
13.บ่อยครั้งที่ฉันรู้สึกอับอายจนไม่อยากพบหน้าผู้คน	2.83	1.06	ปานกลาง
14.บ่อยครั้งที่ฉันตัดสินใจทำอะไรด้วยความถี่คคะนอง	2.95	1.08	ปานกลาง
15.ฉันสามารถควบคุมอารมณ์ได้เมื่อเกิดปัญหา	2.76	0.97	ปานกลาง
16.ฉันสามารถควบคุมความต้องการของตนเองได้	2.74	0.96	ปานกลาง
17.ฉันรู้สึกว่าไม่สามารถทำอะไรด้วยตนเองได้เมื่อเกิดปัญหา	2.64	1.08	ปานกลาง
18.ฉันต้องการให้ผู้อื่นช่วยแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับฉัน	3.07	1.02	ปานกลาง
19.เมื่อเกิดเหตุการณ์เลวร้ายขึ้นฉันจะสงบเยือกเย็น	2.96	0.97	ปานกลาง

ตารางผนวกที่ 14 (ต่อ)

บุคลิกภาพรายชื่อ	\bar{X}	S.D.	ระดับการรับรู้
20.ฉันมีอารมณ์มั่นคง	2.92	0.97	ปานกลาง
ด้านการแสดงตัว			
21.ผู้อื่นมองว่าฉันอบอุ่น เป็นมิตร	3.30	1.02	ปานกลาง
22.ฉันรู้สึกมีความสุขเมื่อได้พูดคุยกับผู้อื่น	3.51	1.12	สูง
23.ฉันสามารถยิ้มให้กับคนแปลกหน้าได้	3.34	1.06	ปานกลาง
24.ฉันสนิทสนมกับผู้อื่นที่แม้จะไม่เคยรู้จักกันมาก่อนได้ง่าย	3.14	1.07	ปานกลาง
25.ฉันมักจะหลีกเลี่ยงเมื่อต้องเผชิญกับคนจำนวนมาก	3.20	1.10	ปานกลาง
26.ฉันชอบงานเลี้ยงที่ได้พบคนมากมาย	3.08	1.05	ปานกลาง
27.ฉันชอบอยู่กับคนจำนวนมาก	3.07	1.02	ปานกลาง
28.ฉันชอบทำงานคนเดียว	3.08	1.13	ปานกลาง
29.ฉันรักษาสีหน้าของตัวเองเสมอ	3.32	0.93	ปานกลาง
30.ฉันเป็นคนชอบชี้นำ	2.91	1.01	ปานกลาง
31.ฉันไม่สามารถปกป้องสิทธิ์ของตนได้	3.30	1.01	ปานกลาง
32.ฉันทำทุกสิ่งด้วยความกระตือรือร้น	3.26	0.96	ปานกลาง
33.ฉันเป็นคนกระฉับกระเฉงว่องไว	3.31	0.94	ปานกลาง
34.ฉันทำอะไรเชิงซ้ำ	3.49	1.00	สูง
35.ฉันมักมองหากิจกรรมที่มีความตื่นเต้น	3.28	0.98	ปานกลาง
36.ฉันมักทำสิ่งต่างๆเพื่อความตื่นเต้นเร้าใจ	3.24	0.99	ปานกลาง
37.ฉันชอบที่จะเป็นส่วนหนึ่งของการแข่งขัน	2.99	0.99	ปานกลาง
38.ฉันรู้สึกมีความสุข	3.55	1.06	สูง
39.ฉันมีจิตใจสดใส ร่าเริง	3.61	1.02	สูง
40.ฉันเป็นคนหัวเราะง่าย	3.68	1.04	สูง
ด้านการเปิดกว้าง			
41.ฉันชอบจินตนาการเรื่องราวต่างๆ	3.45	1.10	สูง
42.ฉันพยายามควบคุมความคิดของตนเองให้อยู่บนความเป็นจริง	2.73	1.09	ปานกลาง
43.ฉันชอบเพื่อฝัน	2.98	1.07	ปานกลาง
44.ฉันไม่ชอบเสียเวลาไปกับการฝันกลางวัน	2.99	1.15	ปานกลาง
45.ฉันสนใจธรรมชาติ	2.46	1.17	ต่ำ
46.ฉันไม่ชอบศิลปะ	2.81	1.28	ปานกลาง
47.ฉันชอบดนตรี	2.71	1.18	ปานกลาง

ตารางผนวกที่ 14 (ต่อ)

บุคลิกภาพรายข้อ	\bar{X}	S.D.	ระดับการรับรู้
48.ฉันมีอารมณ์รุนแรง	2.75	1.11	ปานกลาง
49.ฉันเคยมีอารมณ์หลากหลาย	2.97	1.05	ปานกลาง
50.ฉันมีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง	2.76	1.12	ปานกลาง
51.ฉันเห็นว่าการเรียนรู้เป็นสิ่งน่าสนใจ	3.45	1.11	สูง
52.ฉันยึดถือกับวิธีที่ถูกต้อง	3.51	1.06	สูง
53.ฉันรู้สึกเมื่อหากต้องฟังการถกเถียงกันเรื่องปรัชญา	3.49	1.15	สูง
54.ฉันมีความสุขกับความคิดที่เป็นเพื่อฝันบ่อยๆ	3.00	1.08	ปานกลาง
55.ฉันมีความสุขกับการแก้ไขปัญหาค้างๆที่เกิดขึ้น	2.77	0.97	ปานกลาง
56.ฉันคิดว่าควรมีการปรับเปลี่ยนนโยบายต่างๆทางสังคมเพื่อให้สอดคล้องกับกระแสโลก	3.41	1.09	สูง
57.ฉันเชื่อว่าคนทำดีต้องได้ดี	3.87	1.12	สูง
58.ฉันยึดมั่นในอุดมการณ์	3.44	0.95	สูง
59.ฉันชื่นชอบในวิชาการ	2.97	1.04	ปานกลาง
60.ฉันชอบเรียนรู้จากงานอดิเรกที่ฉันทำ	2.75	1.01	ปานกลาง
ด้านการยอมรับผู้อื่น			
61.ฉันเชื่อว่าบุคคลรอบตัวฉันซื่อสัตย์	3.27	1.05	ปานกลาง
62.ฉันเชื่อว่าคนส่วนมากเป็นผู้ที่ไว้วางใจได้	3.16	1.02	ปานกลาง
63.ฉันเป็นคนฉลาดแกมโกง	3.19	1.16	ปานกลาง
64.ฉันเคยหลอกให้คนอื่นทำในสิ่งที่ฉันต้องการ	3.30	1.16	ปานกลาง
65.บางครั้งฉันยินยอมผู้อื่นเพื่อให้ทำในสิ่งที่ฉันต้องการ	3.04	1.09	ปานกลาง
66.ฉันเป็นคนเปิดเผยตรงไปตรงมา	3.68	1.04	สูง
67.มีคนที่คิดว่าฉันเห็นแก่ตัว	3.15	1.12	ปานกลาง
68.มีคนที่คิดว่าฉันหวังแต่ผลประโยชน์	3.28	1.10	ปานกลาง
69.ถ้าฉันได้รับความพอใจ แต่ผู้อื่นเดือดร้อนฉันจะไม่ทำ	3.34	1.10	ปานกลาง
70.ฉันเลือกที่จะร่วมมือมากกว่าแข่งขัน	3.53	1.00	สูง
71.ฉันสามารถตัดเชื้อไขได้หากเห็นว่าจำเป็น	2.89	1.07	ปานกลาง
72.ฉันพยายามที่จะให้อภัยหากมีคนมาดูถูกฉัน	3.18	1.04	ปานกลาง
73.ฉันมักโต้เถียงกับบุคคลอื่น	3.00	1.06	ปานกลาง
74.ฉันเป็นคนอ่อนน้อม ถ่อมตน	3.49	0.96	สูง
75.ฉันเป็นคนชอบชมตนเอง	2.95	1.13	ปานกลาง
76.ฉันชอบที่จะชื่นชมผู้อื่น	3.39	0.95	ปานกลาง
77.ฉันเป็นคนอ่อนโยน	3.32	0.89	ปานกลาง

ตารางผนวกที่ 14 (ต่อ)

บุคลิกภาพรายข้อ	\bar{X}	S.D.	ระดับการรับรู้
78.ฉันเป็นผู้ที่มีความเมตตา กรุณา	3.49	0.92	สูง
79.ฉันเป็นคนสุภาพ	3.44	0.97	สูง
80.ฉันรู้สึกสงสารเมื่อเห็นบุคคลอื่น โชคดีน้อยกว่าฉัน	3.43	0.98	สูง
ด้านการมีสติ			
81.ฉันเป็นผู้ที่มีความสามารถในการเรียน	3.02	1.03	ปานกลาง
82.ฉันภูมิใจในตนเองที่ตัดสินใจได้ดี ไม่ผิดพลาด	3.25	1.03	ปานกลาง
83.ฉันมักตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ได้ดี	3.04	0.97	ปานกลาง
84.ฉันเป็นคนติดตามสถานการณ์ต่างๆ	3.11	1.04	ปานกลาง
85.ฉันเก็บของอย่างเป็นระเบียบเพื่อสะดวกต่อการค้นหา	2.91	1.10	ปานกลาง
86.ฉันมีความเป็นระเบียบ	2.93	1.06	ปานกลาง
87.ฉันทำทุกสิ่งอย่างเป็นขั้นตอน	3.14	0.91	ปานกลาง
88.ฉันจะทำตามที่รับปากกับผู้อื่นไว้	3.44	0.90	สูง
89.ฉันจะขาดเรียนต่อเมื่อเจ็บป่วยเท่านั้น	3.54	1.02	สูง
90.ฉันยึดมั่นในจริยธรรมอย่างเคร่งครัด	3.22	0.88	ปานกลาง
91.ฉันจะไม่ทำหากเห็นว่าสิ่งนั้นไม่ถูกต้อง	3.55	0.98	สูง
92.ฉันทำงานหนักเพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่ฉันตั้งไว้	3.43	0.95	สูง
93.ฉันมุ่งมั่นที่จะทำสิ่งต่างๆ ให้สำเร็จ	3.55	0.98	สูง
94.ฉันรู้สึกว่าคุณเองถูกกดดันจากคนอื่น	2.83	0.89	ปานกลาง
95.ฉันจะทำตามความตั้งใจในสิ่งที่ควรทำ	3.49	0.92	สูง
96.ฉันไม่สามารถบังคับตนเองให้ทำในสิ่งที่ควรทำได้	3.24	0.97	ปานกลาง
97.ผู้อื่นมองว่าฉันเป็นคนอารมณ์ร้อน	2.95	1.09	ปานกลาง
98.ฉันมีอารมณ์เศร้า	3.13	1.08	ปานกลาง
99.ฉันรู้สึกว่าตนเองไม่มีคุณค่า	3.27	1.16	ปานกลาง
100.ฉันรู้สึกประหม่าเมื่อต้องอยู่ท่ามกลางผู้คน	2.97	1.03	ปานกลาง

ตารางผนวกที่ 15 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการให้อภัยรายชื่อของ
วัยรุ่นที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

การให้อภัยรายชื่อ	\bar{X}	S.D.	ระดับการรับรู้
ด้านการให้อภัยต่อตนเอง			
1.ฉันมักโกรธตนเองเมื่อเกิดปัญหาขึ้น	2.95	0.96	ปานกลาง
2.ฉันต้องอาศัยเวลาเพื่อเข้าใจสิ่งผิดพลาด ที่ฉันเคยกระทำ	3.17	0.94	ปานกลาง
3.ฉันรู้สึกสงสารตนเองเมื่อนั้นได้ทำสิ่งที่ผิดพลาด	3.32	0.97	ปานกลาง
4.ฉันมักจะวิจารณ์ความคิดของตนเองในแง่ลบ	3.00	1.10	ปานกลาง
5.เมื่อทำสิ่งผิดพลาดเกิดขึ้นฉันรู้สึกเกลียดตนเอง	2.98	1.12	ปานกลาง
6.การเรียนรู้จากประสบการณ์ในอดีตทำให้ฉันผ่านพ้นสิ่งไม่ดีมาได้	3.18	0.96	ปานกลาง
7.ฉันรู้สึกเห็นใจตนเองที่ต้องเผชิญกับข้อผิดพลาดของตนเอง	3.18	1.15	ปานกลาง
8.ฉันมักจะตำหนิตนเอง	3.03	1.08	ปานกลาง
ด้านการให้อภัยต่อผู้อื่น			
9.ฉันรู้สึกเกลียดคนที่ทำให้ฉันเจ็บปวด	2.89	1.09	ปานกลาง
10.ฉันต้องอาศัยเวลาเพื่อที่จะเข้าใจผู้อื่นที่ทำผิดพลาด	3.39	1.12	ปานกลาง
11.ฉันรู้สึกว่ามีใครที่ไม่เคยทำผิด	3.54	1.20	สูง
12.ฉันจะแก้แค้นต่อบุคคลที่ผิดต่อฉัน	2.90	1.21	ปานกลาง
13.ฉันจะทำตัวเฉยเมยกับบุคคลที่ทำร้ายฉัน	2.86	0.95	ปานกลาง
14.ฉันสามารถมองว่าผู้อื่นเป็นคนดีได้ถึงแม้ในอดีตเขาเคยทำผิดต่อฉัน	3.47	0.98	สูง
15.แม้ว่ามีคนเคยทำร้ายฉันแต่ฉันก็สามารถยอมรับการกระทำของเขาได้	3.16	1.05	ปานกลาง
16.ฉันจะคิดในแง่ร้ายต่อผู้ที่เคยทำผิดต่อฉัน	3.14	1.17	ปานกลาง
ด้านการให้อภัยต่อสถานการณ์			
17.ฉันรู้สึกเกลียดเหตุการณ์เลวร้ายที่เกิดขึ้น	2.57	1.09	ต่ำ
18.ฉันต้องอาศัยเวลาที่จะเข้าใจเหตุการณ์เลวร้ายที่เกิดขึ้นกับฉัน	3.29	0.99	ปานกลาง
19.ฉันสามารถยอมรับเหตุการณ์เลวร้ายที่เกิดขึ้นได้	3.24	0.93	ปานกลาง
20.ฉันมักจะวิจารณ์เหตุการณ์เลวร้ายที่เกิดขึ้นได้ในแง่ลบ	2.89	1.06	ปานกลาง
21.ฉันจะเฉยเมยต่อเหตุการณ์เลวร้ายที่เกิดขึ้น	2.79	0.92	ปานกลาง
22.ฉันสามารถมองเหตุการณ์เลวร้ายที่เกิดขึ้นในมุมมองที่ดีได้	3.22	0.92	ปานกลาง
23.ฉันมีความรู้สึกอยากจะช่วยเหลือเมื่อเกิดเหตุการณ์เลวร้ายเกิดขึ้น	3.40	0.92	ปานกลาง
24.หากมีเหตุการณ์ที่ทำให้ฉันผิดหวังในชีวิตฉันจะแก้แค้นกับทุกสิ่งที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์นั้น	3.12	1.27	ปานกลาง

ภาคผนวก ง
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. อาจารย์ รักษ์ ชุณหกาญจน์

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผู้ทรงคุณวุฒิ

ประวัติการศึกษา และการทำงาน

ชื่อ –นามสกุล	นางสาวญาณกร นิลพุ่ม
วัน เดือน ปี ที่เกิด	10 เมษายน พ.ศ. 2529
สถานที่เกิด	จังหวัดกรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2550 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ สาขาจิตวิทยาและการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ทุนการศึกษาที่ได้รับ	โครงการทุนวิจัยมหาบัณฑิต สกว. ด้านมนุษยศาสตร์ – สังคมศาสตร์ จากกองทุนสนับสนุนการวิจัย